

VLAAMS PARLEMENT

ZITTING 1995-1996

PLENAIRE VERGADERING

HANDELINGEN 62

MORGENVERGADERING VAN WOENSDAG 3 JULI 1996

DECREET WIJZIGING DECREET UNIVERSITEITEN VLAAMSE GEMEENSCHAP

DECRETEN STATUUT NIET-PROFESSIONELE SPORTBEOEFENAAR

VRAGEN OM UITLEG

Inhoud

Nr. 62

Woensdag 3 juli 1996
Morgenvergadering

Berichten van verhindering	3139
Voorstel van bijzonder decreet	
Indiening	3139
Ontwerpen van decreet	
Indiening en verwijzing	3139
Voorstel van decreet	
Indiening en verwijzing	3140
Voorstellen van resoluties	
Indiening en verwijzing	3140
Verslagen	
Indiening	3140
Moties van aanbeveling	
Indiening	3141
Beleidsbrief	
Indiening en verwijzing	3142
Moties betreffende een belangenconflict	
Indiening	3142
Intrekking	3142
Voorstellen van motie	
Indiening	3142
Met redenen omklede moties	
Indiening	3143
Jaarverslag	
Indiening	3143
Moties van gemeenteraden	
Indiening	3143
Arresten van het Arbitragehof	
Indiening	3143
Kennisgevingen	
Indiening	3143
Motie van orde	
Voorstel tot spoedbehandeling in plenaire vergadering	3144
Spreker : de heer Eddy Schuermans	
Motie van orde	
Voorstel tot spoedbehandeling in plenaire vergadering	3144
Spreker : de heer Jef Sleenckx	
Ontwerp van decreet houdende wijziging van het decreet van 12 juni 1991 betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap	
– 335 (1995-1996) – Nrs. 1 tot 4	

Algemene bespreking	3144
Spreker : de heer Erik Matthijs, verslaggever	
Motie van orde	
Voorstel tot spoedbehandeling in plenaire vergadering	3144
Sprekers : de heren André Denys en Johan De Roo	
Motie van orde	
Voorstel tot spoedbehandeling in plenaire vergadering	3144
Spreker : de heer Joris Van Hauthem	
Ontwerp van decreet houdende wijziging van het decreet van 12 juni 1991 betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap	
– 335 (1995-1996) – Nrs. 1 tot 4	
Algemene bespreking (Voortzetting)	3145
Sprekers : de heer Erik Matthijs, verslaggever, mevrouw Marleen Vanderpoorten, de heer René Swinnen, mevrouw Nelly Maes, de heren Joris Van Hauthem, Christiaan Vandenbroeke, Ludo Sannen, Freddy Sarens, Johan De Roo en minister Eddy Baldewijns	
Artikelsgewijze bespreking	3159
Ontwerp van decreet tot vaststelling van het statuut van de niet-professionele sportbeoefenaar	
– 342 (1995-1996) – Nrs. 1 tot 4	
Voorstel van decreet van de heren Felix Strackx en Frank Creyelman houdende vaststelling van het statuut van de niet-professionele sportbeoefenaar	
– 154 (1995-1996) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	3161
Sprekers : mevrouw Mieke Van Hecke, verslaggever, de heren Jacques Laverge, André Denys en minister Luc Martens	
Regeling van de werkzaamheden	3168
Bijlage	
Vraag om uitleg van mevrouw Cecile Verwimp-Sillis tot de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over het invoeren van afvalstoffen door de NV Indaver	3170
Vraag om uitleg van de heer Christiaan Vandenbroeke tot de heer Luc Van den Bossche, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over de hervorming van de opleidingsduur van de studies voor sociale verpleegkunde	3172
Vraag om uitleg van mevrouw Yolande Avontroodt tot de heer Luc Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn over het wegvallen van de subsidies aan de diensten voor gezins- en bejaardenhulp vanuit het Fonds voor Collectieve Uitrusting en Diensten	3175
Vraag om uitleg van mevrouw Yolande Avontroodt tot de heer Luc Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn, over de financiering van de vertrouwensartsencentra in Vlaanderen	3177
Vraag om uitleg van de heer Etienne Van Vaerenbergh tot de heer Luc Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn, over de situatie van het algemeen welzijnswerk	3180
Vraag om uitleg van de heer Jean-Marie Bogaert tot de heer Luc Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie over de naam van het project Telenet-Vlaanderen	3182
Vraag om uitleg van de heer Jean-Marie Bogaert tot de heer Luc Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie, over de houding van de Vlaamse regering over het heractiveren van de Belgische Maatschappij voor Buitenlandse Investeringen	3184
Vraag om uitleg van de heer Luk Van Nieuwenhuysen tot de heer Luc Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie, over de samenwerking tussen de gewestelijke exportdiensten, en de plaats van de Nederlandstalige bedrijven in Brussel binnen dit geheel	3187

VOORZITTER : De heer Norbert De Batselier

- *De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.*
- *De vergadering wordt geopend om 10.06 uur.*

De voorzitter : Dames en heren, de vergadering is geopend.

BERICHTEN VAN VERHINDERING

Roland Deswaene, Willy Kuijpers : gezondheidsredenen ;
Karel De Gucht : buitenslands ;
Patricia Ceysens : familieverplichtingen.

VOORSTEL VAN BIJZONDER DECREET

Indiening

De voorzitter : Het volgende voorstel van bijzonder decreet werd ingediend :

- Voorstel van bijzonder decreet van de heren Johan De Roo, André Denys, Gilbert Bossuyt, Jean-Marie Bogaert en Jos Geysels houdende wijziging van artikel 32 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen
– 382 (1995-1996) – Nr. 1.
-

ONTWERPEN VAN DECREET

Indiening en verwijzing

De voorzitter : De volgende ontwerpen van decreet werden ingediend :

- Ontwerp van decreet houdende de ruimtelijke planning
– 360 (1995-1996) – Nr. 1
Verwezen naar de Commissie voor Ruimtelijke Ordening, Openbare Werken en Vervoer.
 - Ontwerp van decreet tot vervanging van de artikelen 6 tot en met 6ter van de wet van 29 mei 1959 tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving, tot opheffing van artikel 6quater van dezelfde wet en tot wijziging van artikel 5 van het decreet van 17 juli 1991 betreffende inspectie en pedagogische begeleidingsdiensten
– 364 (1995-1996) – Nr. 1
Verwezen naar de Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid.
 - Ontwerp van decreet tot bekrachtiging van de eindtermen en de ontwikkelingsdoelen van de eerste graad van het gewoon secundair onderwijs
– 365 (1995-1996) – Nr. 1
Verwezen naar de Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid.
 - Ontwerp van decreet houdende oprichting van een Vlaamse Gezondheidsraad en van een Vlaamse adviesraad inzake erkenning van verzorgingsvoorzieningen
– 366 (1995-1996) – Nr. 1
Verwezen naar de Commissie voor Welzijn, Gezondheid en Gezin.
 - Ontwerp van decreet betreffende de integrale kwaliteitszorg in de verzorgingsvoorzieningen
– 367 (1995-1996) – Nr. 1
Verwezen naar de Commissie voor Welzijn, Gezondheid en Gezin.
-

VOORSTEL VAN DECREET

Indiening en verwijzing

De voorzitter : Het volgende voorstel van decreet werd ingediend :

- Voorstel van decreet van mevrouw Trees Merckx-Van Goey en de heren Georges Cardoen en Johan De Roo c.s. houdende vaststelling van het statuut van de logiesverstrekkende bedrijven
– 377 (1995-1996) – Nr. 1
Verwezen naar de Commissie voor Cultuur en Sport.

VOORSTELLEN VAN RESOLUTIES

Indiening en verwijzing

De volgende voorstellen van resolutie werden ingediend :

- Voorstel van resolutie van mevrouw Yolande Avont-roodt en de heren André Denys, Paul Van Grembergen en Christiaan Vandenbroeke houdende de evocatie door de Vlaamse regering van de koninklijke besluiten genomen in uitvoering van de recentste algemene federale opdrachtwetten
– 368 (1995-1996) – Nr. 1
Verwezen naar de Commissie voor Staatshervorming, Algemene Zaken en Verzoekschriften.
- Voorstel van resolutie van de heer Johan Malcorps betreffende een noodplan voor De Lijn
– 369 (1995-1996) – Nr. 1
Verwezen naar de Commissie voor Ruimtelijke Ordening, Openbare Werken en Vervoer.
- Voorstel van resolutie van de heer Johan Malcorps betreffende het versneld invoeren van dampretoursystemen in tankstations
– 370 (1995-1996) – Nr. 1
Verwezen naar de Commissie voor Leefmilieu en Natuurbehoud.
- Voorstel van resolutie van de heren Georges Cardoen en Johan De Roo betreffende het optimaal inschakelen van mindervaliden in de tewerkstelling
– 374 (1995-1996) – Nr. 1
Verwezen naar de Commissie voor Werkgelegenheid en Economische Aangelegenheden.
- Voorstel van resolutie van de heren Stefaan Platteau, Carlos Lisabeth, Johan Taylor, Jean-Marie Bogaert, Jos Geysels en Herman De Reuse betreffende het verzoek aan de Vlaamse regering om de aanbevelingen

die voortvloeien uit de bespreking van het Boek van het Rekenhof 1995 – 7e boek met opmerkingen en informatie van het Rekenhof voorgelegd aan de Vlaamse Raad, in haar beleid op te nemen

– 376 (1995-1996) – Nr. 1

Verwezen naar de Commissie voor Financiën en Begroting.

- Voorstel van resolutie van de heren Luk Van Nieuwenhuysen en Karim Van Overmeire betreffende de Turkse handelwijze ten aanzien van de Koerdische separatisten
– 378 (1995-1996) – Nr. 1
Verwezen naar de Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden.
- Voorstel van resolutie van de heren Filip Dewinter en Jan Penris betreffende het investeringsplan van de spoorwegen
– 379 (1995-1996) – Nr. 1
Verwezen naar de Commissie voor Ruimtelijke Ordening, Openbare Werken en Vervoer.
- Voorstel van resolutie van de heren Eddy Schuermans, Didier Ramoudt, Fred Dielens en Jean-Marie Bogaert betreffende de realisatie van het Versterkt Transit- en Transportnet (VTN)
– 385 (1995-1996) – Nr. 1
Verwezen naar de Commissie voor Werkgelegenheid en Economische Aangelegenheden.

VERSLAGEN

Indiening

De voorzitter : De volgende verslagen werden ingediend :

- Verslag uitgebracht door de heer John Taylor namens de Commissie voor Financiën en Begroting over de bespreking van het Boek van het Rekenhof 1995, 7e boek met opmerkingen en informatie voorgelegd aan de Vlaamse Raad
– 11 (1995-1996) – Nr. 2.
- Verslag uitgebracht door de heer Stefaan Platteau namens de Commissie voor Financiën en Begroting over het
 - ontwerp van decreet houdende aanpassing van de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1996

Voorzitter

- ontwerp van decreet houdende aanpassing van de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1996
 - 18 (1995-1996) – Nr. 3
 - 19 (1995-1996) – Nr. 8.
- Verslag uitgebracht door de heer Guy Swennen namens de Commissie voor Welzijn, Gezondheid en Gezin over het voorstel van decreet van de heer Eddy Schuermans c.s. houdende regeling tot erkenning van de instellingen voor schuldbemiddeling in de Vlaamse Gemeenschap
 - 73 (1995-1996) – Nr. 4.
- Verslag uitgebracht door de heer Guy Swennen namens de Commissie voor Welzijn, Gezondheid en Gezin over het voorstel van decreet van de heer Fred Dielens houdende regeling van de erkenning van instellingen die schuldbemiddeling verrichten
 - 131 (1995-1996) – Nr. 2.
- Verslag uitgebracht door mevrouw Mieke Van Hecke namens de Commissie voor Cultuur en Sport over het voorstel van decreet van de heren Felix Strackx en Frank Creyelman houdende vaststelling van het statuut van de niet-professionele sportbeoefenaar
 - 154 (1995-1996) – Nr. 2.
- Verslag uitgebracht door mevrouw Sonja Becq namens de Commissie voor Welzijn, Gezondheid en Gezin over de beleidsbrief Buitenschoolse opvang. Beleidsprioriteiten 1995-1999
 - 315 (1995-1996) – Nr. 2.
- Verslag uitgebracht door de heer Carl Decaluwé en Dirk Van Mechelen namens de Commissie voor Mediabeleid over het meerjarenplan van de BRTN betreffende de periode 1997-2001
 - 325 (1995-1996) – Nr. 2.
- Verslag uitgebracht door de heer Erik Matthijs namens de Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid over het ontwerp van decreet houdende wijziging van het decreet van 12 juni 1991 betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap
 - 335 (1995-1996) – Nr. 4.
- Verslag uitgebracht door de heer Freddy De Vilder namens de Commissie voor Leefmilieu en Natuurbehoud over het voorstel van decreet van de heren Leonard Quintelier en Bruno Tobback houdende wijziging van de wet van 12 juli 1973 op het natuurbehoud
 - 339 (1995-1996) – Nr. 3.
- Verslag uitgebracht door mevrouw Mieke Van Hecke namens de Commissie voor Cultuur en Sport over het

ontwerp van decreet tot vaststelling van het statuut van de niet-professionele sportbeoefenaar
– 342 (1995-1996) – Nr. 3.

- Verslag uitgebracht door mevrouw Riet Van Cleuvenbergen namens de Commissie voor Welzijn, Gezondheid en Gezin over het ontwerp van decreet houdende afschaffing van het goedkeuringstoezicht op de beslissingen van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn inzake de informatisering van hun diensten
 - 345 (1995-1996) – Nr. 2.
- Verslag uitgebracht door de heer Hugo Van Rompaey namens de Commissie voor Mediabeleid over de hoorzitting met Europees Commissaris voor concurrentiebeleid Karel Van Miert over de Vlaamse mediadecreetgeving in Europees perspectief
 - 371 (1995-1996) – Nr. 1.

MOTIES VAN AANBEVELING

Indiening

De voorzitter : De volgende moties van aanbeveling werden ingediend :

- Motie van aanbeveling van de heren Marc Van Peel, Tuur Van Wallendael, Ward Beysen, Etienne Van Varenbergh, mevrouw Vera Dua en de heer Mark Van der Poorten tot besluit van het op 20 juni 1996 gehouden debat over de beleidsbrief Het stedelijk beleid. Naar een verbetering van de leef- en omgevingskwaliteit van steden en de achtergestelde buurten in Vlaanderen
 - 167 (1995-1996) – Nr. 3.
- Motie van aanbeveling van mevrouw Yolande Avontrodt tot besluit van het op 20 juni 1996 gehouden debat over de beleidsbrief Gezondheidsbeleid. Kwaliteit als hefboom voor een Vlaams gezondheidsbeleid
 - 181 (1995-1996) – Nr. 3.
- Motie van aanbeveling van de heren Felix Strackx, Wilfried Aers en Frank Creyelman tot besluit van het op 20 juni 1996 gehouden debat over de beleidsbrief Gezondheidsbeleid. Kwaliteit als hefboom voor een Vlaams gezondheidsbeleid
 - 181 (1995-1996) – Nr. 4.
- Motie van aanbeveling van de heer Bart Vandendriesche, mevrouw Trees Merckx-Van Goey, mevrouw Kathy Lindekens en de heer Guy Swennen tot besluit van het op 20 juni 1996 gehouden debat over de be-

Voorzitter

- leidsbrief Gezondheidsbeleid. Kwaliteit als hefboom voor een Vlaams gezondheidsbeleid
– 181 (1995-1996) – Nr. 5.
- Motie van aanbeveling van de heren Mark Van der Poorten en Freddy De Vilder tot besluit van het op 20 juni 1996 gehouden debat over de beleidsbrief Ambtenarenzaken 1995-1999. Naar een open en kwaliteitsgerichte administratie
– 276 (1995-1996) – Nr. 3.
 - Motie van aanbeveling van de heren Stefaan Platteau en Francis Vermeiren tot besluit van het op 20 juni 1996 gehouden debat over de beleidsbrief Ambtenarenzaken 1995-1999. Naar een open en kwaliteitsgerichte administratie
– 276 (1995-1996) – Nr. 4.
-
-

BELEIDSBRIEF

Indiening en verwijzing

De voorzitter : De volgende beleidsbrief werd ingediend :

- Beleidsbrief letteren 1996-1999, ingediend door de heer Luc Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn
– 363 (1995-1996) – Nr. 1
Verwezen naar de Commissie voor Cultuur en Sport.
-
-

MOTIES BETREFFENDE EEN BELANGENCONFLICT

Indiening

De voorzitter : De volgende moties betreffende belangenconflicten werden ingediend :

- Voorstel van motie van de heer Luk Van Nieuwenhuisen betreffende een belangenconflict
– 372 (1995-1996) – Nr. 1.
 - Voorstel van motie van de heer Joris Van Hauthem betreffende een belangenconflict
– 381 (1995-1996) – Nr. 1.
-
-

- Voorstel van motie van mevrouw Nelly Maes betreffende een belangenconflict
– 383 (1995-1996) – Nr. 1.
- Voorstel van motie van de heren Jef Sleetckx, Herman Suykerbuyk, Jacques Laverge, Luc Van Nieuwenhuisen en mevrouw Nelly Maes betreffende een belangenconflict
– 384 (1995-1996) – Nr. 1.

Intrekking

De voorzitter : De volgende moties betreffende een belangenconflict werden ingetrokken :

- Voorstel van motie van de heer Luk Van Nieuwenhuisen betreffende een belangenconflict
– 372 (1995-1996) – Nr. 1.
 - Voorstel van motie van mevrouw Nelly Maes betreffende een belangenconflict
– 383 (1995-1996) – Nr. 1.
-
-

VOORSTELLEN VAN MOTIE

Indiening

De voorzitter : De volgende voorstellen van motie werden ingediend :

- Voorstel van motie van de heer John Taylor en Carlos Lisabeth houdende voorlopige regeling van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1994
– 22 (BZ 1995) – Nr. 2.
 - Voorstel van motie van de heer Stefaan Platteau en André Denys houdende voorlopige regeling van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1994
– 22 (BZ 1995) – Nr. 3.
 - Voorstel van motie van de heren John Taylor en Carlos Lisabeth houdende voorlopige regeling van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1995
– 22 (1995-1996) – Nr. 2.
-
-

MET REDENEN OMKLEDE MOTIES

Indiening

De voorzitter : De volgende met redenen omklede moties werden ingediend :

- Met redenen omklede motie van de heren Filip Dewinter en mevrouw Marijke Dillen tot besluit van de op 19 juni 1996 door de heer Filip Dewinter gehouden actuele interpellatie tot de heer Luc Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn, over zijn uitspraken in de Commissie voor Welzijn, Gezondheid en Gezin over de uitbreiding van het gemeentelijk stemrecht voor niet-Europeaanen
– 362 (1995-1996) – Nr. 1.
- Met redenen omklede motie van mevrouw Marijke Dillen en de heer Frans Wymeersch tot besluit van op 25 juni 1996 door mevrouw Marijke Dillen in commissie gehouden interpellatie tot de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, en de heer Eddy Baldewijns, Vlaams minister van Openbare Werken, Vervoer en Ruimtelijke Ordening, over pogingen om het duinendecreet te wijzigen
– 373 (1995-1996) – Nr. 1.
- Met redenen omklede motie van mevrouw Sonja Becq en de heren Bart Vandendriessche, Guy Swennen en Johnny Goos tot besluit van de op 26 juni 1996 door mevrouw Patricia Ceysens en de heer Johnny Goos in commissie gehouden interpellaties tot de heer Luc Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn, respectievelijk over de tewerkstelling in beschutte werkplaatsen en over de tewerkstelling van personen met een handicap
– 375 (1995-1996) – Nr. 1.
- Met redenen omklede motie van de heer Luk Van Nieuwenhuysen tot besluit van de op 27 juni 1996 door de heer Luk Van Nieuwenhuysen in commissie gehouden interpellatie tot de heer Eddy Baldewijns, Vlaams minister van Openbare Werken, Vervoer en Ruimtelijke Ordening, over de toepassing van de taalwetgeving bij De Lijn
– 380 (1995-1996) – Nr. 1.

JAARVERSLAG

Indiening

De voorzitter : Het volgende jaarverslag werd ingediend :

- Jaarverslag 1995 van de Vlaamse Dienst voor Buitenlandse Handel

Dit jaarverslag ligt ter inzage op het Secretariaat van het Parlement, Afdeling Decreetgevend Secretariaat.

MOTIES VAN GEMEENTERADEN

Indiening

De voorzitter : De volgende moties van gemeenteraden werden ingediend :

- Motie van de stad Leuven d.d. 6 mei 1996 over leefmilieu : charter tot het natuurbehoud in Leuven.
- Motie van de gemeente Hoeselt d.d. 3 juni 1996 over de lamentabele toestand van het spoorvervoer in Limburg.

Deze moties van gemeenteraden liggen ter inzage op het Secretariaat van het Parlement, Afdeling Decreetgevend Secretariaat.

ARRESTEN VAN HET ARBITRAGEHOF

Indiening

De voorzitter : De volgende arresten van het Arbitragehof werden ingediend :

- Arrest 36/96 van 6 juni 1996 (Rolnummer 884) ;
- Arrest 37/96 van 6 juni 1996 (Rolnummers 861 en 862).

Deze arresten liggen ter inzage op het Secretariaat van het Parlement, Afdeling Decreetgevend Secretariaat.

KENNISGEVINGEN

Indiening

De voorzitter : De volgende kennisgevingen van het Arbitragehof betreffende beroepen tot vernietiging en prejudiciële vragen liggen ter inzage bij het Secretariaat van de Raad, Afdeling Decreetgevend Secretariaat :

- Rolnummer 945 ;

Voorzitter

- Rolnummer 955 ;
 - Rolnummers 959 en 960 ;
 - Rolnummer 963, 964 en 966 ;
 - Rolnummer 965.
-
-

MOTIE VAN ORDE

Voorstel tot spoedbehandeling in plenaire vergadering

De voorzitter : De heer Schuermans heeft het woord.

De heer Eddy Schuermans : Mijnheer de voorzitter, ik vraag een spoedbehandeling van het voorstel van resolutie inzake de versterking van het transitnet voor aardgas. Hierover zullen immers reeds deze zomer beslissingen moeten worden genomen. In de commissie werd hieromtrent al overeenstemming bereikt.

De voorzitter : Ik stel voor dit te behandelen tijdens de middagvergadering, na de actuele vragen.

Gaat iedereen hiermee akkoord ? (*Instemming*)

Het incident is gesloten.

MOTIE VAN ORDE

Voorstel tot spoedbehandeling in plenaire vergadering

De voorzitter : De heer Sleetckx heeft het woord.

De heer Jef Sleetckx : Mijnheer de voorzitter, is het mogelijk om de motie betreffende een belangenconflict inzake het federale wetsontwerp tot wijziging van de wet tot oprichting van de Belgische Dienst voor Buitenlandse Handel, bij hoogdringendheid te behandelen ?

De voorzitter : We zullen dit eveneens tijdens de middagvergadering, na de actuele vragen, behandelen.

Gaat iedereen hiermee akkoord ? (*Instemming*)

Het incident is gesloten.

ONTWERP VAN DECREET houdende wijziging van het decreet van 12 juni 1991 betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap

– 335 (1995-1996) – Nrs. 1 tot 4

Algemene bespreking

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet houdende wijziging van het decreet van 12 juni 1991 betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Matthijs, verslaggever, heeft het woord.

De heer Erik Matthijs, verslaggever : De minister verklaart dat de wijziging van het decreet noodzakelijk is om een decreetale grondslag te bieden voor de organisatie van een interuniversitaire toelatingsproef voor de opleidingen van kandidaat-arts en kandidaat-tandarts aan de universiteiten van de Vlaamse Gemeenschap.

(*Minister Luc Van den Bossche wordt onwel en verlaat de vergadering*)

De voorzitter : De vergadering wordt geschorst.

– *De vergadering wordt geschorst om 10.12 uur.*

– *De vergadering wordt hervat om 10.34 uur.*

De voorzitter : Ik stel voor dat de heer Matthijs zijn verslag uitbrengt. Ik vraag aan alle sprekers in dit debat er rekening mee te houden dat de bevoegde minister niet meer aanwezig is om de door iedereen gekende reden. Ik dank minister Baldewijns voor het feit dat hij minister Van den Bossche wil vervangen.

MOTIE VAN ORDE

Voorstel tot spoedbehandeling in plenaire vergadering

De voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer André Denys : Mijnheer de voorzitter, onze fractie zal zich aan uw oproep houden. We vragen tevens de spoedbehandeling van een voorstel van resolutie van de Volksunie en de VLD, betreffende de evocatie door de Vlaamse regering van de koninklijke besluiten ter uitvoering van de recentste algemene federale opdracht wetten.

De voorzitter : De heer De Roo heeft het woord.

De heer Johan De Roo : Mijnheer de voorzitter, we gaan akkoord met de door de heer Denys gevraagde spoedbe-

De Roo

handeling. Ik stel voor dit aan de agenda van deze namiddag toe te voegen, zodat de werkzaamheden van deze voormiddag verder hun beloop krijgen.

De voorzitter : Is het parlement het eens met dit voorstel tot spoedbehandeling ? (*Instemming*)

Het incident is gesloten.

MOTIE VAN ORDE

Voorstel van spoedbehandeling in plenaire vergadering

De voorzitter : De heer Van Hauthem heeft het woord.

De heer Joris Van Hauthem : Mijnheer de voorzitter, we vragen ook de spoedbehandeling van een motie betreffende een belangenconflict (stuk 381).

De voorzitter : Is het parlement het eens met dit voorstel tot spoedbehandeling ? (*Instemming*)

Deze vier vragen tot spoedbehandeling zullen na de actuele vragen aan bod komen.

ONTWERP VAN DECREET houdende wijziging van het decreet van 12 juni 1991 betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap – 335 (1995-1996) – Nrs. 1 tot 4

Algemene bespreking (*Voortzetting*)

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de voortzetting van de algemene bespreking van het ontwerp van het decreet houdende wijziging van het decreet van 12 juni 1991 betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap.

De heer Matthijs, verslaggever, heeft het woord.

De heer Erik Matthijs, verslaggever (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, het voorliggende ontwerp van decreet behandelt de toegankelijkheid van de universiteit, door de decretale grondslag te bieden voor een interuniversitaire toelatingsproef voor de opleidingen van kandidaat-arts en -tandarts. De minister verwijst eerst naar de maatschappelijke context. Reeds geruime tijd wordt het overaanbod aan artsen als een probleem naar voren gebracht en ervaren.

Dit heeft een aantal negatieve gevolgen voor de kwaliteit van de zorgverstrekking. Het aantal patiënten per arts wordt te laag, zodat de artsen niet de noodzakelijke ervaring in de diverse pathologieën kunnen opdoen.

Door de sociale wet van 29 april 1996 kan op het federale niveau in de toegang tot het beroep worden ingegrepen via een door een planningscommissie vastgesteld en door de regering bekrachtigd quotum. Indien de gemeenschappen niets ondernemen, zouden jonge mensen zeven of vijf jaar studeren om dan het beroep niet te mogen uitoefenen. De minister wenst daarom zijn verantwoordelijkheid op te nemen. Hij stelt samen met de VLIR vast dat er steeds in de richting van de instroom in het beroep en de opleiding wordt gekeken. Er moeten ook maatregelen worden genomen inzake de uitstroom. Reeds vorig jaar heeft de minister een technische commissie geïnstalleerd om hem over de inhoud en de wijze van organisatie van de toelatingsproef te adviseren. Het opleggen van het toelatingsexamen geldt voor elke student, ook voor buitenlanders. Zogezegde U-bocht-constructies zullen onmogelijk zijn door dit ontwerp van decreet.

De minister van de Franse Gemeenschapsregering geeft er de voorkeur aan om de doorstroom van studenten te reguleren, vooral bij de overgang naar het eerste doctoraat, dus na de kandidaturen. Een verwachte daling van het aantal studenten geneeskunde en tandheelkunde zou normaliter een daling van het budget van de universiteiten inhouden. Dit wordt ondervangen door het aantal onderwijsbelastingseenheden te fixeren op het aantal van 1 februari 1996.

Naar aanleiding van het advies van de Raad van State heeft de minister een aantal amendementen ingediend, onder andere betreffende de inhoud van de toelatingsproef.

Er zijn vragen en bedenkingen van de leden. Vooreerst wil ik hier de argumenten van de voorstanders van het ontwerp aan het woord laten.

Er lijkt een maatschappelijke consensus gegroeid te zijn rond de vaststelling dat er in België teveel artsen en te veel afgestudeerden in de paramedische sector zijn. Er zijn verschillende mogelijkheden om hieraan te verhelpen. Men kan de instroom, de doorstroom of de toegang tot het beroep beperken. De toegang tot het beroep verhinderen is vanuit maatschappelijk en individueel opzicht niet zinvol. De meeste adviezen verwerpen dit voorstel. Er wordt gewezen op het belang van een doeltreffende sociale zekerheid en een democratisch onderwijs. Een doeltreffende sociale zekerheid is niet gebaat met een overaanbod van artsen en tandartsen, en de democratisering van het onderwijs is niet gediend met een beperking van de toelating tot de studies. De meerderheid is voor-

Matthijs

stander van een toelatingsproef voor de richting geneeskunde en tandheelkunde. Elke partij heeft evenwel begrip voor de opmerkingen van de tegenstanders.

De argumenten van de meerderheid zijn de volgende. Kandidaat-studenten verkrijgen onmiddellijk duidelijkheid over hun opleidingsmogelijkheden, en over de kwaliteiten ervan. Deze keuze is het best verenigbaar met de democratiseringsgedachte. De inrichting van zo'n toelatingsproef is echter zeer complex. Er zal moeten worden gepeild naar inzicht, redeneervermogen en naar parate kennis van bepaalde vakken. De kandidaat-studenten uit de diverse studierichtingen van het secundair onderwijs moeten gelijke kansen hebben. De proef moet na verloop van tijd worden geëvalueerd.

De vraag kan worden gesteld of ook voor andere richtingen een toelatingsproef moet worden ingevoerd. Zo denkt men bijvoorbeeld aan de opleidingen kinesitherapie en diergeneeskunde. Dit kan volgens een spreker alleen als dit maatschappelijk verantwoord is. Bepaalde adviesorganen twijfelen aan de efficiëntie van de toelatingsproef. Het resultaat zou hetzelfde blijven, aangezien er tijdens de studies minder zogenaamd ongeschikte kandidaten zullen afvallen. Een spreker stelt de vraag of het zal gaan om twee examens : een examen voor de richting geneeskunde, en een examen voor de richting tandheelkunde. Of zal er voor beide richtingen één examen worden georganiseerd ? Wat betreft tandheelkunde is dezelfde spreker van mening dat indien na het eerste semester van de eerste kandidatuur wordt vastgesteld dat bij een student bepaalde vaardigheden ontbreken, de student de kans moet krijgen over te schakelen naar een andere richting.

Een overeenstemming tussen de regelgeving van de Vlaamse en de Franse Gemeenschap is noodzakelijk. De Franstalige minister voor het hoger onderwijs zou een ontwerpdecreet klaar hebben dat voorziet in een selectie van tandheelkunde- en geneeskundestudenten na de kandidaturen. Een spreker ziet echter niet goed in hoe men die selectie zal organiseren.

Naast het beperken van de instroom wordt verwacht dat de federale overheid maatregelen neemt om artsen te stimuleren om minder te cumuleren, om meer samen te werken en om tijdig hun praktijk af te bouwen of over te laten.

De minister heeft een maatregel voorzien om de neerwaartse evolutie van het budget van de universiteiten op te vangen. Een parallelle maatregel inzake de investeringskredieten is volgens de meerderheidspartijen even noodzakelijk. Hiertoe werd door de meerderheidspartijen een amendement ingediend. Er wordt voorts gepleit om

het voorgestelde compensatiesysteem slechts voor een bepaalde overgangsperiode in te voeren. Tijdens die periode moet men een duidelijk zicht krijgen op de verschuivingen die optreden in de studierichtingen. Derhalve zullen ook daaraan financiële consequenties moeten worden gekoppeld.

Drie fracties wijzen de toelatingsproef af. Hun argumenten luiden als volgt. De toelatingsproef vormt een breuk met het principe van de vrije studiekeuze. Daarenboven hebben niet alle jongeren op 18-jarige leeftijd een even grote maturiteit bereikt. Zij kunnen tijdens de eerste kandidatuur grote vooruitgang boeken. Verder stellen zij zich de vraag in hoeverre de proef geen navolging zal krijgen in andere richtingen. De proef is immers discriminerend ten opzichte van andere richtingen. Ten derde : er bestaat het gevaar dat mensen onterecht worden uitgesloten op basis van een momentopname van cognitieve inzichten. Het principe van de gelijke kansen lijkt hier in het gedrang. Ten vierde : middelbare scholen zullen geneigd zijn om hun leerlingen klaar te stomen voor de toelatingsproef. Daardoor komt de algemeen vormende opdracht van het secundair onderwijs in het gedrang. Ten vijfde : de proef is eigenlijk een numerus clausus. Het verhogen van de slaagkansen staat er immers niet centraal. De instroom zal afgestemd worden op het aantal artsen dat toegelaten zal worden tot het beroep, zoals dat federaal vastgelegd zal worden.

Ten zesde : het organiseren van een toelatingsproef is sociaal onaanvaardbaar. Een goede voorbereiding ligt niet binnen eenieders bereik, ook volgens andere tegenstanders.

Ten zevende : anderen beweren dat er in de toelatingsproef een psychologische test ontbreekt. Volgens een andere spreker is een toelatingsproef overbodig. De cijfers van de federale planningscommissie wijzen uit dat er tussen 1986 en 1996, per jaar 150 artsen teveel zijn afgestudeerd. Dit overschot is te verantwoorden, gelet op de veroudering van de bevolking. Anderen merken op dat het overaanbod aan artsen zich voornamelijk situeert bij de specialisten. Toch zijn het vooral de huisartsen die in dit ontwerp bedoeld worden.

Nog anderen zijn van mening dat het probleem van de plethora pas kan worden opgelost in het kader van een globale hervorming van de gezondheidszorg. Sommigen zijn dan weer van oordeel dat de oplossing moet worden gezocht in de richting van een betere oriëntering en een andere invulling van het curriculum. Er zou een bredere gemeenschappelijke eerste kandidatuur moeten komen. Studenten zouden dan pas na hun twee kandidaturen moeten kiezen. Op dat moment zou men eventueel ook een beperking van de keuze voor arts kunnen inbouwen.

Matthijs

Een andere fractie stelt een alternatief voor, namelijk een niet-bindende oriënteringsproef. De keuzevrijheid blijft op die manier behouden en de inmenging van de overheid wordt geblokkeerd.

De minister antwoordt het volgende. Hij erkent de relativiteit van de toelatingsproef, maar hij wijst er tevens op dat het doorslaggevend element voor de invoering van de toelatingsproef de contingentering van het aantal artsen is. Dit contingent zal door het federale niveau worden ingevoerd. De nadelen van het systeem van de contingentering zijn nog veel groter dan deze van de toelatingsproef.

Op het argument dat de proef een numerus clausus zou zijn, antwoordt de minister dat hier geen limiet wordt gesteld op het aantal artsen dat in de proef mag slagen. De toelatingsproef is bijgevolg geen echte numerus clausus. De minister merkt op dat er voor specialisten-geneesheren al jaren een sluispende numerus clausus bestaat. De universiteiten spreken immers onderling af hoeveel studenten verder mogen specialiseren. Ook voor de burgerlijke ingenieurs en het kunstonderwijs bestaat er geen vrije toegang. Hierop is echter nog nooit een reactie gekomen. Het argument dat de toelatingsproef discriminerend zou zijn, is dan ook volgens de minister niet ernstig.

De minister is het ermee eens dat de toelatingsproef een momentopname is, maar dat geldt voor alle examens.

Wat het klaarstomen van leerlingen door de secundaire scholen betreft, antwoordt de minister dat de aangekondigde eindtermen ter zake meer garanties zullen geven. Deze termen stellen zeer expliciet wat de leerlingen op het einde van de secundaire school moeten kennen en kunnen. De toelatingsproef zal afgestemd worden op het gemiddelde niveau van het secundair onderwijs. De nadruk zal niet uitsluitend liggen op kennis, maar ook op inzicht.

De minister verduidelijkt dat er één proef komt voor artsen en tandartsen. Hij sluit niet uit dat er in de nabije toekomst ook een toelatingsproef voor paramedische beroepen, zoals kinesisten, zal worden uitgeschreven. De toelatingsproef zal voortdurend geëvalueerd en eventueel bijgestuurd worden.

Met de Franse Gemeenschap is er overleg geweest omtrent het beperken van de instroom, echter zonder concrete resultaten. De minister is van oordeel dat de Vlaamse Gemeenschap hier zelf haar verantwoordelijkheid moet nemen. De minister wijst er ook op dat België zowat het enige land is in de Europese Unie waar een volledige vrije toegang tot het hoger onderwijs bestaat. Hij is ervan overtuigd dat België ooit geconfronteerd zal worden met een verzoek van Europa om deze politieke lijn te herzien.

De minister is niet te vinden voor het inrichten van een gemeenschappelijke eerste kandidatuur. Volgens de minister is het huidige curriculum geneeskunde ruimschoots voldoende breed van opzet : ook nu is het mogelijk om na de kandidaturen nog van richting te veranderen, mits men een aantal extra vakken volgt.

Het voorstel om na twee jaar een selectie door te voeren vindt de minister sociaal onaanvaardbaar omdat het vooral jongeren uit minder gegoede milieus zal afschrikken om studies geneeskunde aan te vatten. De minister betwist dat een toelatingsproef de kansen van jongeren uit minder gegoede klassen zou verminderen. Op basis van de ervaringen met de toelatingsproef van de burgerlijk ingenieurs lijkt eerder het tegendeel het geval te zijn.

Het voorstel van een oriënteringsproef kan de minister inhoudelijk niet steunen. Het vrijblijvende karakter van de proef ondermijnt immers het uiteindelijke doel, namelijk de beperking van het aantal artsen.

Met de stelling dat de toelatingsproef een overbodige maatregel zou zijn, kan de minister zeker niet akkoord gaan. Hij weerlegt de veronderstelling dat de toelatingsproef noodzakelijkerwijze tot een vroegere specialisatie in het secundair onderwijs zal leiden.

De minister betwijfelt of vele niet-geslaagden ook zouden overstappen naar het hoger onderwijs. De kloof tussen de studie geneeskunde en het aanbod in de hogescholen is te groot. Indien dit wel zo zou zijn, is het steeds mogelijk om de decretaal vastgelegde enveloppe te verhogen.

Wat de financiële tegemoetkoming aan de universiteiten betreft, verwijst de minister naar het feit dat het vooral de grotere universiteiten van Gent en Leuven zijn, die zich getroffen zullen weten en toch hebben zij het voorstel mee goedgekeurd.

Het geamendeerde ontwerp van decreet werd met 8 stemmen tegen 1 bij 6 onthoudingen in de commissie goedgekeurd. (*Applaus*)

De voorzitter : We hebben een uitgebreide sprekerslijst. Mag ik vragen dat elke spreker zich zou beperken tot een tiental minuten, zodat we de verloren tijd kunnen inhalen. Aangezien we de minister van Onderwijs zelf niet in ons midden hebben, lijkt me dat de logische manier van werken.

Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, het ontwerp van decreet dat we vandaag bespreken, regelt de toegang tot de studies voor arts en tandarts. Dit is niet zomaar een doordeweeks decreet binnen de onderwijsbevoegdheid van de Vlaamse regering. Het stelt het principe

Vanderpoorten

van de vrijheid van studiekeuze, wat toch een fundamenteel gegeven is in onze democratische maatschappij en een bijzonder element in het democratiseringsproces van het onderwijs, in vraag.

Uit de lectuur van de talloze adviezen en uit gesprekken met collega's en betrokkenen heb ik geleerd dat iedereen principieel voorstander is van een open toegang tot het hoger onderwijs. Iedereen beseft ook dat de organisatie en uitwerking van een toegangsproof grote problemen met zich brengt. Toch is een meerderheid blijkbaar bereid om in dit specifieke geval van de studies geneeskunde en tandheelkunde van die principes af te wijken.

De VLD blijft bij zijn principiële standpunt. Onze kritiek op het ontwerp blijft overeind. We blijven opkomen voor de wortels van ons democratisch systeem. We blijven respect opbrengen voor de zelfstandigheid en verantwoordelijkheid van elk individu. We blijven ons verzetten tegen de betuttelende, conservatieve en centralistische houding van de beleidsmensen ten aanzien van de burgers.

Voor de VLD is de vrije studiekeuze voor jongeren onaanvaardbaar. Het is niet de taak van de overheid om zich met de studiekeuze van 18-jarigen te bemoeien. Het is onrechtvaardig om de problemen in de ziekteverzekering af te wentelen op jongeren die met die problemen niets te maken hebben. Die problemen zullen trouwens blijven bestaan, ook na de invoering van de toegangsproof. Het staat helemaal niet vast dat een daling van het aantal artsen voor een daling van de uitgaven in de gezondheidszorg zal zorgen. Als er al teveel artsen zijn, moet men de oplossing dan niet eerder bij de 65-plussers zoeken dan bij de 18-jarigen. Het zou van meer visie getuigen om de problemen in de gezondheidszorg op te lossen via een ernstige hervorming van de gezondheidszorg zelf, in plaats van ze af te wentelen op de gemakkelijke prooi van de jongeren.

Als men daarenboven de proef alleen invoert voor kandidaat-artsen en -tandartsen, treedt men het gelijkheidsbeginsel met de voeten. Ook andere afgestudeerden hebben het dikwijls moeilijk om een baan te vinden die aansluit bij hun opleiding en diploma. Dat heeft te maken met de snel veranderende samenleving en met de polyvalentie die tegenwoordig van iedereen wordt gevraagd. Daarnaast voorspel ik dat een proef voor artsen en tandartsen een cascadeprobleem in het leven zal roepen. Wie niet voor de proef slaagt, zal zijn kans wagen in aanverwante studierichtingen of in het HOBV, waar men binnen de kortste keren ook beperkende maatregelen zal willen invoeren. Daarmee is het faillissement van de vrijheid van studiekeuze getekend.

Er is nog een ander argument dat tegen een toelatingsproef pleit. Een toelatingsproef is een momentopname. Elk examen is natuurlijk een momentopname, maar het grote onderscheid tussen een toelatingsproef en een normaal examen op het einde van een academiejaar zit in de vooropleiding. Als men 18-jarigen uit verschillende steden en gemeenten, uit verschillende scholen en studierichtingen samenbrengt om eenzelfde proef af te leggen, dan zal veel afhangen van de toevalligheden van het moment, van het aanpassings- en inlevingsvermogen van de kandidaten. Het geluk beslist dus in belangrijke mate mee over de toekomst van deze jongeren. Bij studenten daarentegen die een jaar lang samen gestudeerd hebben, die dezelfde professoren beluisterd hebben en dezelfde cursussen gevolgd, zal het toeval een veel minder dominante rol spelen. Veel 18-jarigen hebben in september overigens niet de rijpheid en volwassenheid die ze in juni van het volgende jaar wel hebben. Harde werkers halen het soms na een ingehouden inspanning op langere termijn. Een proef bij de start speelt in hun nadeel.

Studeren maakt een belangrijk deel uit van permanent leren. De institutionalisering en uitbreiding van toelatingsproeven zal ervoor zorgen dat er minder wordt geleerd. Dit leidt tot een verarming van de samenleving. Nochtans steken ook studenten die niet slagen aan de universiteit er meestal toch heel wat van op.

De VLD vindt het organiseren van een toelatingsproef totaal onaanvaardbaar. Studenten die beroep kunnen doen op betaalde begeleiding en een goede vooropleiding genoten, zullen makkelijker slagen. Deze regering brengt de democratisering van het onderwijs een serieuze slag toe. We scharen ons niet achter dit ontwerp van decreet omdat we beseffen dat de oriëntering een probleem vormt. Daarom stellen we een alternatief voor dat sociaal aanvaardbaar is en rekening houdt met de vrije onderwijskeuze en een verantwoorde keuze van jonge volwassenen.

Dit alternatief bestaat uit een verplichte maar niet-bindende oriënteringsproef voor alle studenten. Potentiële studenten zullen door de resultaten van deze proef zelf hun werkkraft, hun basisvorming en hun vermogen om bij te sturen in vraag moeten stellen. Ze maken kennis met het peil en de manier van werken in het hoger onderwijs. Ze moeten zelf beoordelen of dit een stimulans of een rem vormt. Dit alternatief vrijwaart de vrije studiekeuze. Jongeren en ouders kennen door deze proef de eventuele beperkingen van de potentiële student en moeten zelf hun verantwoordelijkheid nemen. De inmenging van de overheid wordt ook geblokkeerd.

Uiteraard moet deze oriënteringsproef kaderen in een geheel van maatregelen die de overgang van secundair naar hoger onderwijs begeleiden en die de opleidingen in het

Vanderpoorten

hoger onderwijs bijsturen. Voor de meeste jongeren is het niet duidelijk wat de universiteit aan vakkennis en vaardigheid verwacht. De polemieken die het voorbije weekend in een bepaalde krant werden gevoerd door de betrokkenen uit de onderwijswereld, bevestigen dat de VLD niet alleen staat met dit voorstel. (*Applaus*)

De voorzitter : De heer Swinnen heeft het woord.

De heer René Swinnen : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, het invoeren van een toelatingsproef voor de opleidingen tot arts en tandarts betekent een fundamentele ingreep in onze onderwijsfilosofie. De invoering van een numerus – clausus of fixus – is het onderwerp van een jarenlang aanslepend debat dat geregeld in de actualiteit wordt gebracht. Meestal werd die actualisering ingegeven door een corporatistische reflex van de artsensyndicaten. De SP is bezorgd om de vrijwaring van de democratische onderwijskeuze en de indijking van elke vorm van corporatisme. We zijn steeds afwijzend geweest tegenover een beperking van de toelating tot een bepaalde opleiding. Hoewel we nog steeds deze mening zijn toegedaan, schrijven we ons toch in dit decreet in. De voorgestelde toelatingsproef vrijwaart hogere maatschappelijke waarden dan de individuele vrijheid van onderwijskeuze op academisch vlak. Het huidige overaanbod aan artsen en tandartsen is een maatschappelijk gegeven dat door bijna alle politieke partijen en betrokkenen wordt beaamd. Men is het erover eens dat dit overaanbod een hypotheek legt op de sociale zekerheid en de kwaliteit van de verstrekte geneeskundige zorg. Het schept ook een probleem voor de jonge artsen die nog een praktijk moeten uitbouwen.

De beleidsverantwoordelijken hebben de niet altijd aangename plicht om keuzen te maken die de essentiële waarden en structuren aan de ene kant en de objectieve individuele vrijheid aan de andere kant respecteren. Het ontwerp van decreet komt aan dit subtiel evenwicht echter tegemoet. Daarom steunt de SP het ontwerp.

Onze steun is echter niet onvoorwaardelijk. Een aantal punten die ik al aanhaalde in de Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid, zet ik nog eens op een rij. Ten eerste kan dit toelatingsexamen niet betekenen dat het hek nu van de dam is. De invoering van beperkende maatregelen zoals dit toelatingsexamen moet een uitzondering op de regel zijn en blijven. Ten tweede moet er zowel op het niveau van de inhoud als op dat van de procedure over worden gewaakt dat de proef objectief peilt naar de talenten die nodig zijn om een zekere slaagkans te hebben. De proef mag voor het secundair onderwijs geen aanleiding zijn om preselectief te werk te gaan. Ten derde moet deze proef deel uitmaken van een evenwichtige strategie van de Vlaamse Gemeenschap én de fe-

derale staat. Het afremmen door de Vlaamse Gemeenschap van het aantal inschrijvingen voor de studie geneeskunde en van de instroom in het beroep zelf door de federale overheid, moeten zo georganiseerd worden dat de contingentering slechts een aanvullende functie mag hebben en liefst zelfs overbodig zal zijn. Ten vierde moeten dwingende maatregelen genomen worden met betrekking tot de uitstroom uit het beroep. Het toelatingsexamen en de uitstroommaatregelen zouden de contingentering overbodig moeten maken. Het advies van de planningscommissie van het RIZIV kan dan worden gezien als een richtgetal dat een maatschappelijk evenwicht vertolkt in het communicerende-vatensysteem van de in- en uitstroom.

Inzake de uitstroom merk ik op dat doorzettingsvermogen nodig zal zijn om het corporatisme van de artsensyndicaten te breken en een uitstapregeling af te dwingen. Het behoort niet tot de bevoegdheid van deze vergadering, maar toch wil ik protesteren tegen de typisch Belgische traditie om zich in artspraktijken in te kopen. Dergelijke praktijken vormen – in een vrije-marktsituatie – een ernstige rem voor jonge artsen die niet uit een doktersgezin komen of niet kapitaalkrachtig genoeg zijn. Hierover is in de commissie nog niet gesproken. Ten vijfde moet de Franstalige Gemeenschap snel duidelijkheid scheppen over haar maatregelen om de reeds genoemde maatschappelijke problemen te beheersen. Het gaat niet op dat de Vlaamse Gemeenschap inspanningen levert en dat de Franse Gemeenschap, die met een veel groter overaanbodprobleem wordt geconfronteerd, die dingen voor zich uitschuift.

De voorzitter : Mevrouw Maes heeft het woord.

Mevrouw Nelly Maes : Heeft de heer Swinnen aanwijzingen dat de Franstalige Gemeenschap op zijn verzoek zal ingaan ? Uw partij heeft misschien geprivilegieerde relaties met haar Franstalige zusterpartij die daar aan de macht is. Zal die PS uw opmerkingen positief ontvangen ?

De heer René Swinnen : Ik kan alleen maar zeggen wat ik in de krant heb gelezen over de voorstellen van de heer Grafé. Voorts heb ook ik geen informatie. Net daarom maak ik me ongerust over het uitblijven van maatregelen.

Mevrouw Nelly Maes : We delen die ongerustheid. We zijn er bijna zeker van dat van uw verzoek niets in huis zal komen.

De heer René Swinnen : Dat komt neer op het verhaal van het halfvolle en het halflege glas. Ik hoop ten slotte dat door de inperking van de democratische studiekeuze het overaanbod van artsen en tandartsen wordt opgelost. Zal dit niet het geval zijn, dan laat deze ingreep enkel een wrange nasmaak achter. (*Applaus*)

De voorzitter : De heer Van Hauthem heeft het woord.

De heer Joris Van Hauthem (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, dames en heren, vandaag bespreken we in feite een ontwerp van decreet dat in beginsel geen onderwijsprobleem is, maar dat zijn oorsprong vindt in een probleem binnen de sector van de gezondheidszorgen. Het onderwijs wordt dan geacht mede een oplossing aan te reiken in deze. Daar stelt zich dan meteen het probleem dat die bevoegdheden zich op verschillende beleidsniveaus bevinden.

Het probleem is gekend : er zijn blijkbaar te veel huisartsen onder ons. Het overaanbod op de markt van een bepaalde beroepscategorie hoeft in principe niet meteen te leiden tot een regeling van de toegang tot een bepaald beroep. Ik zeg er meteen zeer uitdrukkelijk bij dat ik geen voorstander ben van een algemene regeling van de toegang tot elk denkbaar beroep, met andere woorden, een regeling die erin bestaat dat de overheid nu eens gaat bepalen hoeveel gediplomeerden binnen allerlei vakgebieden zich op de arbeidsmarkt mogen aanbieden. We moeten er voor opletten dat de corporatistische reflex, waar de heer Swinnen reeds naar verwees, niet opnieuw de kop opsteekt. Anderzijds kunnen we niet onder de vaststelling uit dat we hier toch te maken hebben met een bijzondere sector, namelijk die van de gezondheidszorgen. Het feit dat er één arts voor ongeveer 280 inwoners is, heeft daadwerkelijk gevolgen, enerzijds voor de kwaliteit van de gezondheidszorg, anderzijds voor de kosten inzake de sociale zekerheid. Ook moet rekening worden gehouden met het feit dat de opleiding tot huis- of tandarts in de praktijk geen andere finaliteit dan die van het beroep van tandarts of arts heeft, zodat we niet kunnen ontkennen dat er een probleem bestaat.

Het probleem en de manier waarop we dat hier moeten oplossen heeft ook alles te maken met het feit dat we niet bevoegd zijn voor gezondheidszorgen. Uiteindelijk is dit ontwerp van decreet er eigenlijk ontstaan door een dictaat van het federale niveau. Dit gebeurde middels de sociale programmawet, waar men de zogenaamde stok achter de deur betreffende de toegang tot het beroep heeft ingeschreven. Het feit dat dit ontwerp moet worden ingediend bewijst nogmaals hoe mank dit federalisme is. Het komt er immers op neer dat beslissingen op een bepaald beleidsniveau, bijvoorbeeld op dat van de Vlaamse Gemeenschap, met betrekking tot onderwijs maar ook andere elementen een budgettaire weerslag hebben op de begroting van een ander niveau. Dat is compleet onlogisch. Er dienen derhalve daadwerkelijk maatregelen te worden genomen. De vraag is alleen : hoe ? Ik denk niet dat de oplossing ligt in de wijze die de federale regering voorstelt, namelijk het beperken van de toegang tot het beroep. Dat zou betekenen dat men studenten eerst zeven jaar lang min of meer voor niets laat studeren. Althans

wat ons betreft is er aan gedacht de instroom te beperken. Dat lijkt ons inderdaad de beste manier. Maar ook daar stelt zich dan de vraag hoe we dat zo rechtvaardig mogelijk kunnen regelen zonder daadwerkelijk de vrije toegang tot de studiekeuze in het gedrang te brengen. Ook daar waren er verschillende opties. Zo had men het bijvoorbeeld over het afnemen van een examen na de 1ste kandidatuur. Men heeft er echter terecht voor gekozen een voorafgaand toelatingsexamen in te richten. We zijn daar, in de geschetste context, in principe niet meteen tegenstander van. Toch kan men een aantal vragen stellen betreffende de effectiviteit van de maatregel, wanneer de technische commissie verklaart dat door het toelatingsexamen diegenen zullen afhaken die dat hoe dan ook hadden gedaan in de loop van het curriculum en dus nooit waren afgestudeerd. Anderzijds weten we nu dat de planingscommissie van het Riziv – alweer het federale niveau, dus – al heeft beslist hoeveel artsen er vanaf 2004 nog tot het beroep zullen worden toegelaten : in 2004 zullen er dat 700, in 2005 650 en in 2006 nog slechts 600 zijn. Dat is dus een halvering.

De voorzitter : De heer Swinnen heeft het woord.

De heer René Swinnen : Mijnheer Van Hauthem, dat is een advies.

De heer Joris Van Hauthem : Ja, maar de getallen zullen hoe dan ook worden vastgelegd. Daar hebben we opnieuw het probleem van de twee niveaus die elkaar wat hun beleid betreft in feite doorkruisen. Het is een advies, maar u moet het met me eens zijn dat, hoewel de getallen nog kunnen wijzigen, de principes reeds vastliggen. Men gaat dus de numerus clausus niet organiseren aan de instroom, maar creëert een soort numerus clausus voor de toegang tot het beroep.

De heer René Swinnen : Ik heb gesteld dat er zowel aan de instroom als aan de uitstroom iets moet worden gedaan, opdat die contingentering overbodig wordt.

De heer Joris Van Hauthem : Inderdaad, en ik ben het ten dele met uw redenering ter zake eens. Het is alleen nog niet duidelijk hoe dat allemaal tot stand zal komen. Maar ik ben ervan overtuigd dat de problemen onder meer worden veroorzaakt door een versnippering van de bevoegdheden.

De heer René Swinnen : De corporatistische reflex van de artsensyndicaten vinden we opnieuw terug bij de uitstroom. Ze steigen alleen al bij de gedachte aan een leeftijdsgrens.

De heer Joris Van Hauthem : Ik ben het met u eens dat het niet meer dan billijk is om ook aan de uitstroomzijde een inspanning te vragen. Maar ik stel vast dat we daar spijtig genoeg niet bevoegd voor zijn. Dit ontwerp van decreet is dan ook eens te meer een bewijs van het slecht

Van Hauthem

functioneren van ons federalisme. Wanneer het federaal niveau beslist om een stok achter de deur te houden met betrekking tot de instroom, gaat men ervan uit dat de gemeenschappen een onverantwoord gedrag aan de dag leggen. Die figuurlijke stok is misschien nodig om Wallonië tot maatregelen te dwingen, maar voor Vlaanderen had men zich die moeite kunnen besparen. We zijn niet zo zeer gekant tegen het principe van een toelatingsexamen, maar dit mag geen aanleiding vormen voor corporatistische reacties, en bovendien mag het geen precedent zijn om dergelijke examens te veralgemenen. (*Applaus bij het VB*)

De voorzitter : De heer Vandenbroeke heeft het woord.

De heer Christiaan Vandenbroeke (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, heren ministers, geachte collega's, drie sprekers hebben gesteld dat de vrije studiekeuze en de vrije toegankelijkheid tot het hoger onderwijs een buitengewoon belangrijk principe is. Maar vanuit de meerderheid voegt men daaraan toe dat deze vrije studiekeuze nu uitzonderlijk moet wijken voor een hoger belang.

Als lid van de oppositie voeg ik daaraan toe dat de vrije studiekeuze zagezegd moet plooiën voor een hoger belang. Wat is dit hoger belang en waarom moeten er uitzonderingen zijn ? Ik poog een diagnose te stellen bij de eigenlijke inhoud van dit ontwerp. Ten eerste is er een overaanbod van geneesheren en ten tweede is er sprake van onderconsumptie. Dit houdt in dat een aantal geneesheren te weinig praktijk en te weinig ervaring hebben. Daarom dreigen zij een gevaar te worden voor de maatschappij. Het probleem van onderconsumptie betekent dat de geneesheren met te weinig praktijk tot bepaalde opgefokte vormen van consumptie komen. Dit heeft dan weer nefaste gevolgen voor de sociale zekerheid. Is dit nu allemaal waar ? Enerzijds de vraag betreffende het overaanbod : hier moet ik de minister-president gelijk geven. Wij hebben nood aan een VLIS, aan een Vlaams Instituut voor de Statistiek. Zelfs bij de VLIR, de Vlaamse Interuniversitaire Raad hanteert men Belgische cijfers omtrent het aantal geneesheren. We krijgen geen regionale uitsplitsing, terwijl iedereen weet dat er een manifeste regionale vertekening is. Er is een waanzinnig overaanbod in de regio Brussel : één arts per 200 inwoners. Ook bij de Walen is er een overaanbod. Geldt dit ook voor Vlaanderen ? Er zijn 40.000 geneesheren in België. De helft zijn specialisten. Dus houden we 20.000 omni-practici over, waarvan de helft in Vlaanderen werkt. Dit komt op één huisarts per 600 inwoners. Is dit teveel ? Dit is zelfs een lage verhouding. Waarom komt dit nooit aan bod ? Omdat we over slecht statistisch materiaal beschikken. Geef ons dus een Vlaams Instituut van de Statistiek en dit

contrast zal manifest duidelijk worden. Bij het overaanbod zetten we dus heel wat vraagtekens.

We moeten het voorts hebben over de onderconsumptie. Die kan de kwaliteit aantasten of nivelleren. De geneeskunde doet het in Vlaanderen zeer goed, en we scoren zeer goed inzake morbiditeits- en ziektecijfers – kijk maar naar de levensverwachting in Vlaanderen. De gemiddelde Vlaamse man wordt 74 jaar, de gemiddelde vrouw 80. We zitten in de wereldtop 5 op dat gebied. Waarom zegt men dan – en ik citeer : geneesheren met een beperkte praktijk worden een risico voor de maatschappij ? Speelt op het vlak van de onderconsumptie een tweede element ? Stijgt het aantal geneesheren sneller dan de vraag naar praktijk ? Op het eerste zicht lijkt dat zo.

We hebben te maken met een nulgroei, binnen afzienbare tijd zelfs met een daling van de bevolking. Consumptie van de geneeskunde is omgekeerd leeftijdsgebonden. Dit is een vertekende U-curve : er is behoorlijk wat consumptie bij de kinderen, maar zeer veel bij de ouderen – de 50- en 60-plussers.

Hoe verliep de evolutie van de afgestudeerde geneesheren de laatste 5 jaar ? De toename bedroeg 2 percent per jaar. We hebben een maatschappij van ouderen : de groep 60-plussers stijgt met 1,7 percent per jaar, de 70-plussers – sterk zorgbehoevenden – met 2,9 percent en de 80-plussers – extra zorgbehoevenden – met 3,2 percent. De vraagfactor ligt met andere woorden veel hoger dan de toename van afgestudeerde geneesheren. Ik krijg dus geen wetenschappelijk verantwoorde analyse over de onderconsumptie.

Speelt misschien nog een ander element een rol ? Inderdaad, er is een maatschappelijke groep die armer wordt en het vertikt naar de dokter te gaan. Geneeskunde wordt te duur voor hen. Dit staat ook in de rapporten over het sociaal beleid. Er bestaat een groep mensen die de dokter en medicijnen niet meer kan betalen. Het verwondert me dat uitgerekend de Volksunie dit aspect moet aanbrengen en niet de sociaal-democraten of de christen-democraten. Dit element speelt duidelijk mee, en daarom is dit ontwerp misplaatst : men remediëert hier terwijl andere symptomen onbehandeld blijven.

Er rijzen hoe dan ook heel wat vragen bij het fenomeen van overaanbod en onderconsumptie. Het beleid wil er iets aan doen, blijkbaar onder invloed van drukingsgroepen. Het heilige principe van de vrije studiekeuze en vrije toegang tot de universiteit wordt op de helling gezet. Men wil op drie niveaus remediëren. Het regionale Vlaamse niveau wil remediëren via de instroom. De Franstaligen zeggen wellicht op termijn te zullen remediëren via de doorstroming. Dit blijft echter heel vaag. Het federale niveau legt een dictaat op en bepaalt een vast aantal vesti-

Vandenbroeke

gingen. Het is verrassend dat er geen studentenrevolte uitbreekt. Ik heb studenten voor minder op straat weten komen.

De heer Johan De Roo : Ze zitten in de examens.

De heer Christiaan Vandenbroeke : Mag ik erop wijzen, mijnheer De Roo, dat de studenten nog helemaal geen examens hadden toen dit ter sprake kwam.

De overheid tracht op drie niveaus te remediëren : Vlaanderen bij de instroom, Wallonië bij de doorstroming, federaal met een vestigingswet. De optie van onze Vlaamse minister is nog de meest sociale. Hij stelt dat het pas betreurenswaardig zou zijn aan het einde van de rit, na een zware opleiding van zeven jaar, te moeten vernemen dat men zijn beroep niet mag uitoefenen. Minister Colla, nochtans van dezelfde politieke ideologie als minister Van den Bossche, slaat wel deze volstrekt asociale weg in.

Ik wil de iets socialere instelling van Vlaanderen wel nuanceren. Twee redenen noodzaken een zware sociale correctie. Ten eerste krijgen kinderen uit meer begoede gezinnen precies de kans de zwaarste opleiding van het ASO te volgen. Deze kinderen kunnen het zich veroorloven eens over te zitten. Kinderen van minder begoede gezinnen zitten in het watervalstelsel. Bij het opgelegde ingangsexamen hebben ze onvoldoende bagage om te kunnen slagen. Ten tweede hebben kinderen uit de beter begoede milieus meer maturiteit bij het beëindigen van hun middelbare opleiding. Ze kunnen voorafgaand aan hun hogere studies een jaar naar het buitenland trekken, ze leren één of meer andere talen, ze winnen aan maturiteit. Iedere hoogleraar zal beamen dat de bekwaamheid van studenten in een eerste kandidatuur net zo goed met maturiteit als met intelligentie te maken heeft.

Er is een hemelsbreed verschil tussen de studenten die zich in de eerste kandidatuur aanmelden met één of twee jaren meer anciënniteit en de bijna overjarige tiener van zeventien, achttien jaar. Ook hier zie ik een sociaal element, waaraan aandacht moet worden besteed. Als straks toch – niettegenstaande veel waarschuwingen – meerderheid tegen minderheid wordt gestemd, probeer dan minstens bepaalde correcties in te voeren. Ik heb gemerkt dat ook tussen coalitiepartners soms heel wat afstand bestaat.

Wij staan erg kritisch tegenover dit ontwerp van decreet. Waarom ? Wij ambiëren een echt gezondheidsbeleid. Ik hoor de minister-president nog zeggen in de commissie voor Staatshervorming : wij moeten een geëigend gezondheidsbeleid hebben, want wij Vlamingen moeten ook op medisch vlak onze eigen cultuur kunnen uittekenen. Evenzeer lees ik in de beleidsbrief over gezondheidszorg, van minister Demeester-De Meyer, dat we in die sector dringend moeten defederaliseren. We moeten bovendien

zorgen voor een geïntegreerd gezondheidsbeleid, en niet voor een fragmentering van de diverse rubrieken. Dat is hier veertien dagen geleden in de plenaire vergadering al vooropgesteld.

Maar wat blijkt nu ? En dit precies is je reinste onzin. Het is minister Colla, als federaal minister, die voorhoudt wat er te gebeuren staat. Zo zal het ook geschieden. De heer Van Hauthem heeft dus gelijk. Het wordt koppen tellen. Hoeveel studenten die zijn afgestudeerd zich kunnen vestigen, dit wordt bepaald door een andere overheid. Ga aan deze fase voorbij. De coalitiepartners zeggen dat we ons stapsgewijs voor 1999 klaarmaken voor een nieuw proces in de federalisering, met het oog op een confederaal model waarin het gezondheidsbeleid een basiselement vormt. Laat dan ook een dergelijk ontwerp van decreet achterwege, en zorg ervoor dat er een specifiek decreet is vanaf 1999-2000. We willen zelf dit gezondheidsbeleid als basiselement uittekenen, en toch wil men nu prematuur een decreet stemmen. Het is niet eens een goed decreet, zoals ik ook heb aangeduid in de diagnose. Ook de minister-president en minister Demeester vinden dit en er zou zelfs eensgezindheid over bestaan binnen de regering. De Volksunie maakt hoe dan ook veel voorbehoud bij dit decreet. Het heeft weinig te maken met onderwijs op zichzelf ; het begeeft zich eerder op het terrein van de gezondheidszorg.

De voorzitter : De heer Swinnen heeft het woord.

De heer René Swinnen : Mijnheer Vandenbroeke, u hebt helemaal niets gezegd over de uitstroom uit het beroep. Vindt u dat men het beroep ongelimiteerd kan blijven uitoefenen, of vindt u dat de uitstroom ook kan bijdragen tot een regularisering van de toch wel dramatische toestand in de sociale zekerheid ?

De heer Christiaan Vandenbroeke : Ik heb er geen enkel probleem mee dat de uitstroom hier ter sprake komt. We moeten echter weten wat we willen. Het gaat hier om een vrij beroep. Zullen de maatregelen beperkt blijven tot één specifieke sector, of worden ze op alle vrije beroepen toegepast ? Als men voor de uitstroom opteert, moet men ze algemeen toepassen, niet gesegmenteerd.

De voorzitter : De heer Matthijs heeft het woord.

De heer Erik Matthijs : Mijnheer Vandenbroeke, de benadeling van de lagere sociale klassen gebeurt bij de burgerlijke ingenieurs helemaal niet. De minister heeft dat duidelijk aangetoond. Er zijn voldoende gegevens om uw argumenten te weerleggen. Bij de burgerlijke ingenieurs zijn er evenveel studenten uit de lagere sociale klassen die door de toelatingsproeven raken en met succes de kandidaturen voltooien.

Matthijs

Bij de huisartsen is er inderdaad een zeker onevenwicht. De laatste cijfers waarover ik in dat verband beschik, dateren van 1993. In België zijn er 15.000 huisartsen, waarvan ongeveer 8.000 in Vlaanderen, 5.000 in Wallonië en 2.000 in Brussel. Het onevenwicht is dus niet zo groot als u het voorstelt.

De voorzitter : De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen : Het hoort natuurlijk niet dat men het verslag onderbreekt, vandaar dat ik nu reageer op wat de heer Matthijs in de hoedanigheid van spreker zegt. Aangezien hij zijn stelling herhaalt, heb ik immers dat recht.

Uit de gegevens over de studenten burgerlijk ingenieur leidt hij af dat de toegangsproof sociaal is omdat ze een betere spreiding garandeert. Dat vind ik een te gemakkelijke en simpele benadering. Een aantal andere elementen zouden een rol kunnen spelen. Het is in deze optiek interessant om de populatie van de studenten industrieel ingenieur te vergelijken met alle andere studierichtingen in het HOBV van het lange type. Daar is hetzelfde fenomeen merkbaar.

Een eerste verklaring schuilt in de soort en de aard van het beroep. Ten tweede haalt men, door aan het begin van de opleiding een selectie door te voeren, de minder geschikte elementen eruit. Lagere sociale klassen kiezen voor studies die hen zekerheid van slagen bieden. De hogere sociale klassen zijn meer geneigd om te experimenteren. Er zijn dus heel wat factoren in het spel. Uit de betere sociale spreiding van de studenten afleiden dat deze proef sociaal is, is een simplistische en onwetenschappelijke redenering.

De heer Erik Matthijs : Wat u voorstelt, is sociaal nog minder aanvaardbaar. U wil de eerste en tweede kandidatuur uitbreiden en dan de toegang beperken.

De heer Christiaan Vandenbroeke : Mijnheer Matthijs, wat dat laatste betreft, ben ik het met u eens. Ik heb zelfs nog iets positiefs proberen te vinden in het beleid van minister Van den Bossche.

Uw vragen zijn tweeledig van aard : enerzijds vragen van statistische aard, anderzijds vragen naar de kwaliteit van het middelbaar onderwijs. In verband met het statistische moeten we voorzichtig zijn. Ik geef u wel de volgende cijfers, die betrekking hebben op huisartsen én specialisten : voor Brussel is er een verhouding van 1 op 200. Voor België in zijn geheel bedraagt deze verhouding – afhankelijk van het jaar – 1 op 280 of 1 op 290. Voor Vlaanderen krijgen we 1 op 335. Uit deze cijfers blijkt toch overduidelijk dat er een groot onevenwicht is. Regionalisering lijkt dan ook de beste oplossing te zijn.

De mogelijkheden voor jongeren vormen een zeer delicaat punt, dat overigens moeilijk te meten is. Toch wil ik enkele, mijns inziens, waardevolle argumenten naar voren brengen. Kinderen uit gegoede gezinnen lijden minder onder het zogenaamde waternijssysteem. Zij kunnen hun jaar overdoen en – met één of enkele jaren vertraging – het ASO beëindigen, zodat ze beter gewapend zijn voor de instapproef. Voorts kunt u ook niet ontkennen dat er een hemelsbreed verschil is tussen 17- tot 18-jarigen en 20- tot 21-jarigen. Deze laatsten kunnen al op een veel grotere maturiteit bogen. De minder-gegoede gezinnen worden dus duidelijk benadeeld.

Ik besluit met een korte verwijzing naar de toelatingsproef voor de studie van burgerlijk ingenieur. Deze proef meet inderdaad hoeveel kans een bepaalde student heeft om met succes deze studies te beëindigen. In heel de problematiek speelt ook het criterium mee dat men het doel moet kunnen bereiken. Bij die proef selecteert men op basis van de vraag of men de studies al dan niet aankan. Dit hier is echter een totaal andere proef. Hier meet men niet zozeer de slaagkansen ; het gaat hier veeleer om een verdoken vorm van contingentering. (*Opmerking van de heer Erik Matthijs*)

De voorzitter : Mijnheer Vandenbroeke, mag ik vragen om af te ronden.

De heer Christiaan Vandenbroeke : In de beleidsbrief staat dat men op een brede manier de algemene kennis en het inzicht zal toetsen, zonder te veel in de diepte te peilen. (*Applaus*)

De voorzitter : De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, dat we dit decreet moeten bespreken, heeft alles te maken met een discrepantie tussen het federale en het Vlaamse beleid. Op het federale niveau stelt men een dictaat – ik gebruik die term hier zeer bewust – of contingent voor, waarop men vanuit de Vlaamse Gemeenschap moet, kan of niet kan reageren. Of dit contingent al dan niet verantwoord is, is dan weer een andere discussie. De heer Vandenbroeke heeft voldoende elementen aangereikt om te twifelen aan de grootte en zelfs de noodzaak van het vastleggen van een contingent. Agalev heeft zich daar in het verleden trouwens altijd al vragen bij gesteld, omdat het vastleggen van een contingent niet los kan staan van de totale hervorming van de gezondheidssector. Ook de echelonering, de uitbouw van forfaitaire stimuli en de relatie tussen generalist en specialist moeten hierbij aan de orde komen. De ministers Colla en De Galan willen via een koninklijk besluit een bepaald contingent opleggen, waarover een maatschappelijk of parlementair debat op het federale niveau zelfs niet meer mogelijk is. Via koninklijk

Sannen

besluit hebben ze die bevoegdheid en de Vlaamse Gemeenschap staat erbij en kijkt ernaar. Dit lijkt me onverantwoord. De Vlaamse Gemeenschap heeft de verantwoordelijkheid om te reageren. Het lijkt me immers onverantwoord jongeren zeven tot negen jaar te laten studeren zonder hen ook maar enig perspectief op de uitoefening van hun beroep te bieden. Ik herhaal nogmaals, alles heeft te maken met de vraag of de contingentering al dan niet verantwoord is.

De Vlaamse Gemeenschap heeft dan ook rekening te houden met dit contingent. Zij moet nagaan hoe ze daarop in de door haar verstrekte opleiding van arts en tandarts op de meest rechtvaardige manier kan inspelen. Er zijn twee mogelijkheden. Men kan ingrijpen in de opleiding zelf of nog voor de opleiding start. Mijnheer Matthijs, u bent van mening dat dit laatste een asociale houding is. Alles hangt af van de opdeling van de opleidingen aan een universiteit. Hoe staat men tegenover de curricula van de universiteit? Het is best mogelijk een brede, tweejarige kandidaatsopleiding aan te vatten met biomedische, wetenschappelijke facetten, die niet als verloren moet worden beschouwd, maar tot een verdere studiekeuze kan leiden. Als dan al de noodzaak zou bestaan om in te grijpen in de uitstroom, omwille van het contingent dat ons als dictaat opgelegd wordt, is het mijns inziens beter dat er dan pas wordt geoordeeld aan de universiteit over wie voor de specifieke beroepsopleiding in aanmerking komt. Dan vertrekt men van eenzelfde basis of vooropleiding en van dezelfde kansen. Op die manier is er een aansluiting met andere studierichtingen mogelijk zonder dat er verloren jaren zijn.

De heer Erik Matthijs : Mijnheer Sannen, als ik uw rede-nering volg, dan moeten de studies voor huisarts tot tien of elf jaar worden verlengd. In de eerste kandidatuur worden nu alleen de algemene vakken gedoceerd, zoals ik ook al in de commissie heb verklaard.

De heer Ludo Sannen : Mijnheer Matthijs, de vakken die in de eerste kandidatuur worden gedoceerd, zijn algemeen. Ik kan me dus best indenken dat het met een her-tekening van het curriculum best mogelijk is dit systeem in te lassen in de huidige zevenjarige opleiding – die in feite negen jaar duurt – zonder dat daar een verzwaring mee gepaard gaat.

De heer René Swinnen : Mijnheer Sannen, volgens het krantenartikel dat ik bij heb, is in het veld zelf precies een tegengestelde beweging aan de gang. De VUB wenst zijn geneeskundestudies grondig aan te passen met meer medische vakken in het eerste jaar.

De heer Ludo Sannen : Mijnheer Swinnen, wat ik bij heel wat universiteiten betreurt, is dat ze afglijden naar de sta-

tus van beroepshogescholen. Een universiteit is in de eerste plaats een academisch-wetenschappelijk centrum. Men stelt in heel wat universiteiten vast dat ze hun opleiding alsmaar meer richten op een beroepsopleiding, ook al is het een hoge beroepsopleiding. Ik betreurt dat.

De filosofie waaruit de universiteiten in de loop der geschiedenis zijn ontstaan, is opgebouwd rond een zo breed mogelijke academische, wetenschappelijke benadering, om pas daarna tot specialisatie over te gaan.

De heer René Swinnen : Wenst u dan dat het curriculum zou worden opgelegd?

De heer Ludo Sannen : Ik pleit ervoor dat de indeling van de opleiding zou worden vastgelegd. De specifieke invulling van het curriculum behoort tot de vrijheid van de universiteiten.

We willen helemaal niets opleggen. Wij spreken enkel over de indeling van de opleiding. Eigenlijk doen we dat al. De minister heeft voor enkele weken nog gepleit om de opleiding kinesitherapie aan de universiteit te hervormen. Men zou nog enkel de licentie aanbieden.

De heer Freddy Sarens : De kinesitherapie vormt een ander discussiepunt.

De heer Ludo Sannen : Daar legt men geen curriculum op, maar wel een indeling der studies.

De heer Freddy Sarens : Het gaat fundamenteel om de academische vrijheid. U stelde dat men de universiteiten de kans moet bieden om zich vrij te ontwikkelen. Als wij nu zaken gaan opleggen, dan denk ik dat we een gevaarlijk pad bewandelen.

De heer Ludo Sannen : Ik merk dat in het onderwijsdebat de vrijheid van de organisatoren van het onderwijs heilig is. Maar de vrijheid van diegenen die dat onderwijs moeten volgen – de leerlingen en studenten – wordt beknot. De ene vrijheid is blijkbaar de andere niet.

Ik heb er geen probleem mee dat de artsopleiding bestaat uit vijf jaren doctoraatsopleiding. Dan zou men hetzelfde doen als wat men nu voor de kinesisten wil doen. En daarmee zou men niet in het eigenlijke curriculum ingrijpen.

De voorzitter : De heer De Roo heeft het woord.

De heer Johan De Roo : Mijnheer Sannen, ik heb moeite met het feit dat u de zaken omkeert. De vrijheid van studiekeuze is een belangrijke democratische verworvenheid. Iedereen in dit parlement heeft die vrijheid altijd sterk verdedigd. Daarover mag geen twijfel bestaan. Een toelatingsproef zoals voor geneeskunde, kan slechts voor een beperkt aantal studierichtingen worden ingevoerd. Dat is duidelijk. Zoals dat al voor de potentiële burgerlijk

De Roo

ingenieur het geval is, zal dat nu – weliswaar op een andere wijze – gebeuren voor de geneeskundestudenten. Misschien zou men daar nog andere richtingen kunnen aan toevoegen. Maar voor zover ik weet, stelt niemand voor om dit systeem te veralgemenen.

Ik wil u vragen waarom overal in Europa – met uitzondering van misschien een of twee landen – men de toegang tot de geneeskunde-opleiding inperkt. Vanmorgen nog hoorde ik op de radio dat in Nederland meer en meer kritiek weerklinkt tegen het ook vanuit sociaal oogpunt te bekritisieren systeem van de loting. Ik stel vast dat dergelijke formules vrijwel overal in Europa zijn verspreid.

De heer Ludo Sannen : Mijnheer De Roo, hebt u geluisterd ? Eerst en vooral heb ik gesuggereerd om, wanneer het nodig zou zijn, op een andere manier in te grijpen in de selectie, of laten we zeggen in de plethora en in de uitstroom. Ten tweede ben ik blij van u te horen dat u geen veralgemening beoogt. Toch raad ik u aan om nog eens het verslag te lezen dat bij dit decreet is gevoegd. De heer Matthijs heeft duidelijk gezegd dat de vraag naar een veralgemeend toegangsbeleid voor de universiteit steeds uitdrukkelijker zal worden gesteld. Bij mij ontstaat dan de vrees dat dit een eerste aanzet daartoe is. Vandaar ook dat het belangrijk is om dit voorstel tegen te gaan.

De heer Erik Matthijs : Ik heb niet gezegd, dat dit steeds uitdrukkelijker zal worden gesteld, maar wel dat die idee zal loskomen.

De heer René Swinnen : Mijnheer Sannen, wij hebben er altijd voor gepleit dat dit een uitzondering moet blijven. Ik heb ook begrepen dat mijnheer Matthijs in die zin heeft gesproken. Indien u het verslag hebt gelezen, dan hebt u dit naar mijn mening door een heel bijzondere bril bekeken.

De heer Ludo Sannen : Ik ben ervan uitgegaan dat dit zich op heel korte termijn ook voor de andere paramedische richtingen zal voordoen en dat u niet zult kunnen uitsluiten dat dit op termijn zal blijven evolueren.

De heer René Swinnen : U beperkt nu uw eerste stelling. U spreekt nu over paramedische beroepen. Daarnet hebt u gezegd dat het voor alle studierichtingen gold.

De heer Ludo Sannen : Trouwens, u moet het verslag er nogmaals op nalezen. Ook de minister heeft duidelijk geponeerd dat we, gezien de unieke situatie waarin wij ons in België of Vlaanderen bevinden, door de rest van Europa gedwongen zullen worden, om uiteindelijk een toegangsbeleid te ontwikkelen. Ook voor wat het hoger onderwijs betreft.

Hier gaat het inderdaad om een fundamenteel principe. Wij vinden dit ontzettend belangrijk en willen het ten koste van alles verdedigen. Aan de ene kant is er de vrijheid, zijn er gelijke kansen voor elke leerling om zich te bekwamen, zich te vormen, zich te scholen en zich te ontwikkelen, levenslang te leren. Aan de andere kant gaat het om de vraag van de samenleving naar bepaalde opleidingen, bepaalde beroepen. Deze twee zaken worden tegen elkaar afgewogen. Voor mij is het eerste element een belangrijke verworvenheid in België. En het is niet omdat deze verworvenheid in de rest van Europa meer onder druk staat dan bij ons, dat we ze zomaar moeten prijsgeven. Trouwens, mijnheer De Roo, België heeft op dit moment gemiddeld de meest hooggeschoolde mensen ten opzichte van de rest van Europa. Dit is ook een verworvenheid. We moeten proberen dit niet op de helling te laten zetten. In het kader van de vrije studiekeuze heb ik fundamentele bezwaren tegen deze toelatingsproef bij het begin van de studies.

De voorzitter : De heer Sarens heeft het woord.

De heer Freddy Sarens : Voor alle duidelijkheid, mijnheer de voorzitter, wil ik herhalen dat het standpunt van onze fractie steeds geweest is dat dit een uitzonderingsmaatregel moet zijn.

De heer Ludo Sannen : Ik wil het nog eens over de toelatingsproef zelf hebben. Deze toelatingsproef beknot niet alleen de studiekeuze, maar is een feitelijke numerus clausus, dit is door de minister bevestigd. Het is geen toelatingsproef om de slaagkansen te vergroten. Natuurlijk zal deze proef de slaagkansen vergroten. Maar als ze alleen zou worden ingevoerd om de slaagkansen te vergroten, dan heeft deze proef geen impact op de uitstroom en uiteindelijk op het aantal afgestudeerde studenten die zich zullen aanbieden. Want als de proef enkel zou dienen om de slaagkansen te vergroten, dan dient ze juist om die jongeren te ontmoedigen die geen kans op slagen hebben. Men kan deze studenten bij voorbaat al ontmoedigen, waar ze nu afhaken na de eerste of tweede kandidatuur. De eigenlijke uitstroom blijft dus hetzelfde. Maar neen, daar gaat het niet om. De minister stelt zelf, en dit kunt u in het rapport lezen, dat er na twee jaar een aansluiting moet zijn tussen de uitstroom van de opleiding geneeskunde en het contingent dat federaal wordt vastgelegd. Dat betekent dat het om een numerus clausus gaat, om een duidelijk beperken van het aantal studenten dat de kans krijgt om de studierichting aan te vatten.

Laat het dan nog geen numerus fixus zijn, laat er een grijze zone zijn waarin aantallen kunnen verschuiven. Het is in elk geval géén oriënteringsproef. De proef is zeker niet te vergelijken met die waarbij men de slaagkansen van de kandidaat-ingenieurs wil vergroten. Ze is enkel en alleen ingevoerd om het aantal studenten in de richtingen ge-

Sannen

neeskunde en tandheelkunde te beperken. Dat heeft de minister zelf toegegeven.

De voorzitter : Kunt u afronden ?

De heer Ludo Sannen : Mijnheer de voorzitter, ik zou de concrete proef nog willen analyseren en er enkele bedenkingen bij formuleren.

De voorzitter : We zijn hier in plenaire vergadering. Er bestaat een afspraak om de detailanalyses in commissie te geven. In plenaire vergadering hoeft al die punctuele kritiek niet herhaald te worden. We beperken ons hier tot de grote politieke lijnen. Alle fracties hebben die afspraak onderschreven.

De heer Ludo Sannen : Dat klopt, mijnheer de voorzitter. De beperking van de vrije studiekeuze is zo een belangrijk politiek item, maar ook het aantasten van de gelijke kansen is zeer belangrijk. De gelijke kansen worden aangetast, niet alleen omdat een toegangsproof een momentopname is, zoals mevrouw Vanderpoorten al aantoonde, maar ook omdat er geen gelijke vooropleiding en voorbereiding is. Eigenlijk test men de kwaliteit van de diverse scholen die de studenten afleveren.

Men verwacht op die manier dat middelbare scholieren zich al op voorhand specialiseren met het oog op een toelatingsproef, aangezien die proef beperkt wordt tot de vakken wiskunde, fysica, scheikunde en biologie. Het gaat om een zuiver positief-wetenschappelijke proef, waarbij enkel en alleen de kennis en het inzicht worden getest. Een half jaar geleden heeft de minister beloofd dat de proef ook rekening zou houden met het zogenaamde commitment, maar de technische commissie heeft geoordeeld dat zulks niet doenbaar was. Op die manier komen alleen scholieren uit de wiskundig-wetenschappelijke richting in aanmerking. Nu zijn er nochtans heel wat artsen actief die een totaal andere opleiding hebben genoten en die uitgegroeid zijn tot zeer goede artsen. Met deze proef worden alleen de positief-wetenschappelijke bollebozen geselecteerd en wordt de specialisatie in het secundair onderwijs versterkt.

De voorzitter : De heer Sarens heeft het woord.

De heer Freddy Sarens : Er is afgesproken om na twee jaar een evaluatie te houden. Dan zullen we meer zicht hebben op de bijkomende proeven die moeten en kunnen worden georganiseerd. U moet het hele verhaal durven vertellen.

De heer Ludo Sannen : Ik geef commentaar bij de proef waarover we nu zullen stemmen. Dat is uiteindelijk het enige waarvoor wij verantwoordelijk zijn. Over de evaluatie achteraf maak ik me trouwens niet veel illusies : die

zal enkel te maken hebben met de sociale correcties, waarop ook de SERV heeft aangedrongen. Dat heeft niets te maken met de dreigende specialisatie in het secundair onderwijs, iets waar we ons met de eindtermen tegen verzet hebben. De proef leidt tot een eenzijdig artsenprofiel. Ik hou mijn hart vast als onze toekomstige artsen allemaal een louter positief-wetenschappelijke vooropleiding hebben gehad. Een arts heeft een veel ruimere waaier aan capaciteiten en inzichten nodig. Met al deze facetten die even onontbeerlijk zijn om te kunnen uitgroeien tot een goed student en een goed arts, houdt de proef geen rekening. Ik denk aan zelfwerkzaamheid, inzet, motivatie, aanpassingsvermogen en studiemethode. De proef ziet daarenboven over het hoofd dat de maturiteit in één jaar grote sprongen kan maken. We hebben dan ook geen enkele waarborg dat deze proef ons dé goede dokter zal brengen die we allemaal wensen. Kortom, de toelatingsproef voert eigenlijk de numerus clausus in en tast de vrije toegang tot de geneeskundige studies aan. Ze schaadt het principe van de gelijke kansen en is veel te eenzijdig. Redenen genoeg dus voor Agalev om tegen dit ontwerp te stemmen. (*Applaus bij AGALEV en de VLD*)

De voorzitter : De heer Matthijs heeft het woord.

De heer Erik Matthijs (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, er lijkt een maatschappelijke consensus te zijn gegroeid rond de vaststelling dat er te veel artsen zijn in België. Dat leidt tot een voortdurende stijging van de uitgaven in de sociale zekerheid en tot een daling van de kwaliteit van de gezondheidszorg ten gevolge van het gebrek aan ervaring bij sommige jonge huisartsen met te weinig patiënten. Om dit te verhelpen beschikt men over verschillende mogelijkheden : de instroom, de doorstroom of de beperking van de toegang tot het beroep. De CVP is er zich ten volle van bewust dat de openbare uitgaven in de gezondheidszorg en in de sociale zekerheid beter moeten worden beheerst.

Er is een globaal pakket van maatregelen nodig om de gezondheidsuitgaven onder controle te krijgen en een kwalitatief hoogstaande gezondheidszorg aan te bieden. Deze maatregelen moeten betrekking hebben op verschillende punten.

Een eerste punt is de herverdeling van de arbeid. Jonge en oudere huisartsen moeten meer samenwerken en de werklast beter verdelen. Het invoeren van een leeftijds-grens of een maximum aantal loopbaan jaren kan worden overwogen. Ik ben het ermee eens, mijnheer Vandenbroeke, dat we de situatie algemener moeten bekijken. Ook de vervroegde pensionering, eventueel met financiële compensaties, en cumulatiebeperkingen kunnen een arbeidsherverdelend effect sorteren.

Matthijs

Een tweede punt is de echelonnering of de trapsgewijze organisatie van de gezondheidszorg. Dit werd ook al aangehaald door de heer Swinnen. Om de gezondheidszorg efficiënter en gestructureerder te organiseren, moet een taakverdeling worden uitgewerkt. De eerste lijn, de huisarts, vangt in principe alle klachten op en behandelt ze. De tweede lijn treedt pas in actie nadat de patiënt door de huisarts wordt doorverwezen. De derde lijn, de academische ziekenhuizen, zal de tweede lijn versterken en ondersteunen en de moeilijkste gevallen opvangen. In een dergelijk trapsysteem zal de huisarts een centrale vertrouwensfunctie vervullen. Dit systeem kan aangemoedigd worden door een preferentieel of differentieel terugbetalingsstelsel dat een betere terugbetaling toekent aan de patiënt die na een verwijzing de tweede lijn raadpleegt.

Een derde punt zijn de uitwijkmogelijkheden. De uitwijkmogelijkheden van artsen naar andere beroepen zijn beperkt. De exclusieve vorming die de opleiding biedt, moet worden gediversifieerd en alternatieve tewerkstellingskansen van de artsen moeten worden uitgebreid. De artsen zelf zouden zich ook meer moeten oriënteren op alternatieve tewerkstellingsmogelijkheden, zoals wetenschappelijk onderzoek, preventie en ontwikkelingssamenwerking.

Een vierde punt is het inwerken op het aanbod aan zorgverstrekkers. Het aantal ingeschreven eerstejaarsstudenten geneeskunde aan de Vlaamse universiteiten was in het academiejaar 1994-1995 met 15 percent gestegen in vergelijking met het vorig academiejaar. België heeft een hogere artsenconcentratie dan andere landen : gemiddeld één arts per 271 inwoners. Uit extrapollatie blijkt dat als geen maatregelen worden genomen, België binnen 20 jaar 50.000 geneesheren zal tellen. Dat is één arts per 200 inwoners. In vele Europese studies wordt aangenomen dat één geneesheer, huisarts of specialist per 600 inwoners volstaat voor een zorgverlening zoals wij die kennen. De normale werking van vraag en aanbod wordt onderdrukt door de ingreep in de honoraria, die jaarlijks conventioneel worden afgesloten tussen de mutualiteiten en het medisch corps. Bij de laatstejaarsstudenten van de humaniora moet een betere studie-oriëntering worden nagestreefd door informatie- en ontradingscampagnes. Dergelijke campagnes sorteren effect maar voldoen niet om de toevloed van studenten in te dijken.

De CVP aanvaardt een toelatingsproef voor geneeskunde en tandheelkunde. We verkiezen een interuniversitaire proef, die bij voorkeur wordt georganiseerd voor de aanvang van de studies. Een feilloze selectieproef bestaat niet. We moeten erover waken dat de regeling maximaal respect betoont voor de principes van vrije studiekeuze en democratisering van het onderwijs. De selectie moet

gebaseerd zijn op de kennis van wetenschappelijke vakken, maar ook op de geschiktheid van de student als toekomstige arts. De organisatie van de toelatingsproeven moet aan de universiteiten worden overgelaten. De proef moet voor een uniforme selectie op basis van kwaliteit zorgen. Dit zal inderdaad enkele jaren tijd vergen.

Mijnheer Sannen, er wordt geen cijfer verbonden aan het aantal studenten dat zal worden toegelaten. De minister heeft duidelijk gezegd dat er nog een grijze zone is, zodat er kan worden gedelibereerd. Hij heeft die grenzen niet gemarkeerd. (*Applaus*)

De heer Ludo Sannen : Hij heeft wel heel duidelijk verwezen naar de overeenkomst tussen het vast te leggen contingent en de uitstroom van de studies. Er worden geen specifieke cijfers vastgelegd maar er wordt wel een orde van grootte aangegeven.

De heer Erik Matthijs : Dat was zijn slotbeschouwing en staat als zodanig in het verslag. Er moet over gemaakt worden dat de verschillende richtingen van het secundair onderwijs gelijke kansen bieden. Algemene vaardigheden, zoals het analytisch en synthetisch vermogen, zullen, naast bepaalde communicatieve vaardigheden, belangrijk zijn.

In de vorig jaar goedgekeurde federale programmawet voorzagen de ministers De Galan en Colla een beperking van de toegang tot het beroep van arts en tandarts. Als enige maatregel is dit absoluut ongepast, omdat het maatschappelijk en individueel zinloos is eerst iemand een hoger diploma te laten behalen en dan de toegangsweg tot het beroep definitief te blokkeren. Bovendien zijn de uitwijkmogelijkheden van afgestudeerde artsen beperkt.

Maar deze passage uit de programmawet betekende ook een aansporing voor de gemeenschappen om maatregelen te nemen inzake de in- en doorstroom binnen het onderwijs. Een beperking van de instroom is een zaak van het onderwijs en biedt voor de kandidaat-studenten een onmiddellijk inzicht in hun opleidingsmogelijkheden en kwaliteiten. Verschillende adviesverlenende organisaties stelden vast dat de beperking van de toegang tot de universiteit mogelijk moet zijn voor de hele medische en paramedische sector. Een beperking van alleen de instroom van de kandidaat-artsen en -tandartsen zal leiden tot ongewenste verschuivingen tussen universitaire studierichtingen enerzijds en van universiteit naar hogeschool anderzijds. Dit zou tot hogere kosten voor de hogescholen leiden. Wat de financiële gevolgen van deze maatregelen voor de universiteiten en de hogescholen betreft, pleiten we er dan ook voor de compensatieregeling in het decreet slechts aan te houden gedurende een overgangsperiode. In die periode zullen we een duidelijker beeld krijgen van de verschuivingen en de financiële consequenties die de

Matthijs

verschuivingen zullen hebben. Het ligt in de lijn van de verwachtingen dat het toelatingsexamen zal leiden tot een hoger aantal studenten in de hogescholen. Ze krijgen nu een enveloppe toegekend die niet gekoppeld is aan het aantal studenten. De universiteiten zullen een daling van het aantal geneeskunde- en tandartskundestudenten zien.

Een tweede vraag gaat over het overleg met de Franse Gemeenschap. Adviesverlenende organen leggen de klemtoon op de noodzaak van gesprekken en overeenstemming. In het programmadecreet over het onderwijs van de Franse Gemeenschap zou worden opgenomen dat de studenten aan het einde van de kandidaturen worden geëvalueerd. Is echter een verschillend systeem in beide gemeenschappen wel aangewezen? Zou ook hier niet beter naar overeenstemming worden gestreefd? We pleiten voor een gelijktijdige invoering van een gelijk toelatingsexamen aan de Franstalige universiteiten om te verhinderen dat Nederlandstalige studenten zich daar zouden inschrijven. We vinden het bovendien positief dat de minister tegen het advies van de Raad van State inging en in het ontwerp een bepaling inschreef om de vorming van U-bocht-constructies tegen te gaan. Een totale overeenkomst met de Franse Gemeenschap lijkt ons echter het meest aangewezen. Voorts mag een student niet meer dan twee keer aan de proef deelnemen.

De selectie zal moeten gebeuren op basis van louter kwalitatieve parameters. Het is goed dat de regering drie jaar reserveert voor de noodzakelijke evaluatie, om conclusies te trekken over de inhoud, de uitwerking en de organisatie van dit toelatingsexamen. Een permanente evaluatie zal aantonen welke consequenties het examen heeft op de democratisering van het onderwijs, het aantal studenten en de kwaliteit van de opleiding. Het spreekt vanzelf dat bij deze evaluatie de diverse sectoren moeten worden betrokken. Dit is het standpunt van de CVP-fractie. (*Applaus*)

De voorzitter : Minister Baldewijns heeft het woord.

Minister Eddy Baldewijns (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, dames en heren, in de eerste plaats wil ik de verslaggever, de heer Matthijs, uitdrukkelijk bedanken voor zijn volledig en sterk genuanceerd verslag. Ook dank ik de parlementsleden die begrip willen opbrengen voor de omstandigheden waarin dit debat hier moet plaatsvinden. Ik verontschuldig me bij de sprekers en bij de specialisten van de Commissie voor Onderwijs : ik zal allicht geen antwoord kunnen geven op heel wat van de door hen gestelde vragen.

Dit decreet regelt de toegang tot de universiteit via een toelatingsexamen voor de kandidaten artsen en tandartsen. De federale wet van april 1996 laat ons immers toe

deze toegang te regelen. De minister die vanuit zijn bevoegdheid voor onderwijs een regularisatie op het vlak van de instroom en de doorstroming kan uitvoeren, heeft onmiddellijk zijn verantwoordelijkheid genomen. Hierin werd hij vooral inhoudelijk gesteund door de VLIR. Ik heb dit debat met bijzondere aandacht gevolgd.

De heer Vandenbroeke heeft een zeer gewaardeerde analyse gemaakt van het artsenterrein, de uitoefening van dit beroep en de verhouding van de gezondheidszorg tot de andere regio's van dit land. Op dit betoog na, waren de verschillende sprekers in het algemeen bezorgd en meenden ze dat er iets moet worden gedaan aan het overaanbod op het terrein. Er lijkt een maatschappelijke consensus te groeien en te bestaan over deze vaststelling. Het zou verkeerd zijn om te proberen op een botte wijze een oplossing te vinden door de toegang gewoon te blokkeren. Een specifieke aanpak is nodig. Mevrouw Vanderpoorten benadrukte het probleem dat zich voordoet bij de oriëntering van jongeren voor het hoger onderwijs in het algemeen en deze richtingen in het bijzonder.

Vanuit welke invalshoek men dit ontwerp van decreet ook bekijkt, er blijft steeds een ander vast gegeven : de bekommernis over de vrije keuze van onderwijs. Er werden enkele bedenkingen gemaakt, onder andere door de heer Sannen, over de vraag waar deze vrijheid het best tot uiting komt : bij het aanbod of bij de vraag. De vrije keuze moet uiteraard de democratisering en het democratisch karakter van ons onderwijsstelsel kunnen handhaven.

Op basis van dit ontwerp van decreet, wil ik enkele vaststellingen doen en enkele door minister Van den Bossche tijdens de besprekingen in commissie gelegde klemtonen herhalen. In de eerste plaats betreft het hier een toelatingsexamen, voorafgaand aan de studies zelf. Het wordt interuniversitair georganiseerd, met de logistieke steun van het Vast Wervingssecretariaat. Ik wil benadrukken dat na enkele negatieve opmerkingen van de Raad van State en na de besprekingen in de commissie, de regering amendementen heeft ingediend op dit ontwerp van decreet. Deze amendementen hadden onder meer betrekking op de inhoud, de vorm, de jury en de slaagcriteria.

Het is zeer belangrijk dat de universiteiten niet zelf moeten opdraaien voor een tekort aan financiële middelen, dat het gevolg zou kunnen zijn van een verminderd aantal eerstejaarsstudenten. De heer Matthijs heeft hier bijzondere aandacht voor gevraagd. Het decreet voorziet hierin en legt de onderwijsbelastingseenheden vast voor deze studierichtingen op basis van het aantal studenten, bepaald en berekend op 1 februari 1996. Dit betekent dat voor de universiteiten de mogelijkheden en de financiële middelen worden gehandhaafd, zowel inzake werking als

Baldewijns

inzake investeringen. Dit is een gevolg van de uitdrukkelijke interventies in de commissie.

Een andere belangrijke klemtoon is dat de inwerkingtreding van dit decreet werd uitgesteld met een jaar, zodat we voorbereid kunnen zijn en zodat ook de universiteiten zich kunnen voorbereiden op het academiejaar 1997-1998.

Na goedkeuring in de commissie heeft de federale Commissie voor Planning Medisch Aanbod een contingentingscijfer van 700 vastgesteld voor het jaar 2004, evenwel met een 60/40-verdeling over de gemeenschappen. We zullen daarover nog moeten discussiëren.

De minister gaat in het ontwerp van decreet ook uit van een overgangsperiode tot 1999-2000, zonder een numerus fixus. Dat is belangrijk in het kader van de gesprekken over het examen zelf.

Ik zou enkele elementen willen aanhalen die ook door de voorstanders van het nieuwe systeem naar voren werden gebracht. In de eerste plaats genieten de kandidaten voor de richtingen geneeskunde en tandheelkunde die geslaagd zijn voor het toelatingsexamen, een zekere steun voor het verdere verloop van hun studies. Een voortijdige contingentering doet geen afbreuk aan de gelijke kansen ten aanzien van het toelatingsexamen. Toch maakt men kritische bedenkingen bij het examen. Men stelt terecht dat een examen een momentopname is, maar geldt dat niet voor elk examen?

In het betoog van de heer Sannen miste ik een onderdeel over de inhoud van het examen. Dat laatste valt onmiskenbaar uiteen in twee luiken. In een eerste deel peilt men naar de wetenschappelijke kennis en inzicht van de studenten. U hebt daar uitdrukkelijk naar verwezen. In een tweede deel test men de capaciteit van de studenten voor het verwerken van informatie. Het tweede luik peilt met andere woorden naar de maturiteit van de studenten. Men zou er ook voor kunnen pleiten om de motivatie en de attitude van jongeren te onderzoeken. Maar het is niet eenvoudig om de motivatie van 18-jarigen te kennen. Bovendien zou men daarvoor van elke kandidaat een persoonlijk interview moeten afnemen.

De eerste spreker al vroeg zich af of een toelatingsexamen beperkt blijft tot deze studierichtingen, naast het toelatingsexamen voor de studie van burgerlijk ingenieur, of dat men denkt aan een uitbreiding.

We moeten ons voorzichtig opstellen en met de nodige schroom spreken over mogelijke uitbreidingen. Het is onze bekommernis om een coherente visie te ontwikkelen over de verschillende bevoegdheden, zowel in Vlaanderen als op federaal niveau. Eenzelfde bekommernis is nodig om tot een gelijkmatige aanpak van de verschillen-

de onderwijsbevoegdheden te komen. Er moet worden overlegd met de Franstalige minister Grafé, zodat er geen lichtzinnige overgangen in de studieopbouw gebeuren tussen de taalstelsels.

Ik wens af te sluiten met de waarschuwing dat alle politieke partijen een coherente aanpak moeten hebben. Men kan de federale maatregelen niet bekampen in een andere instantie. Onderwijs is één aspect van de problematiek, er zijn ook andere elementen nodig om tot een consistente opbouw te komen. Ook op het vlak van de regeling van de cumul en op het vlak van de pensioenregeling is dezelfde houding nodig. Ik heb onderstreept in mijn nota's dat men een pleidooi hield voor de hertekening van de onderwijsstructuur en voor een andere invulling van het curriculum. Ik raad aan dat men hierbij respect opbrengt voor de universiteiten zelf: die zijn op dit vlak beter geplaatst om te oordelen over de inhoudelijke en onderwijskundige elementen.

Tot slot wil ik benadrukken dat men de eindejaarsstudenten in het secundair onderwijs een degelijke voorlichting moet geven. Zo kan men heel wat desillusies vermijden. De evaluatie van dit decreet moet binnen een redelijke termijn gebeuren en ze moet rekening houden met het geheel. Dit ontwerp getuigt van een evenwichtige aanpak. Laten we de toelatingsproef en de uitstroommaatregelen op mekaar afstemmen. Laten we ons daarvoor inzetten, zodanig dat brutale contingentering overbodig wordt. (*Applaus bij de CVP, de SP en het VB*)

De voorzitter: De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet houdende wijziging van het decreet van 12 juni 1991 betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen.

Artikel 1

Dit decreet regelt een aangelegenheid bedoeld in artikel 127 van de Grondwet.

– *Aangenomen.*

Artikel 2

§ 1. Artikel 34 van het decreet van 12 juni 1991 betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap wordt aangevuld met een derde lid, luidend als volgt:

Naam

"Voor de inschrijving in het eerste studiejaar van de opleiding van kandidaat-arts en van kandidaat-tandarts geldt met ingang van het academiejaar 1997-1998 bovendien als toelatingsvoorwaarde het geslaagd zijn voor een interuniversitair toelatingsexamen, ingericht door één examencommissie."

§ 2. Hetzelfde artikel wordt aangevuld met een vierde lid, luidend als volgt :

"Het toelatingsexamen, bedoeld in het derde lid, beoogt het toetsen van de bekwaamheid van de studenten om een geneeskundige of tandheelkundige opleiding met succes af te ronden. Dit examen bestaat uit twee gedeelten :

1° kennis en inzicht in de wetenschappen en met name de vakken natuurkunde, scheikunde, wiskunde en biologie ; het niveau is afgestemd op het gemiddelde van de programma's van de derde graad van het algemeen secundair onderwijs ;

2° informatie verwerven en verwerken : de themata hiervan sluiten aan bij de beroepspraktijk van artsen of tandartsen.

De Vlaamse regering kan nadere regels vaststellen met betrekking tot de inhoud van deze examengedeelten."

§ 3. Hetzelfde artikel wordt aangevuld met een vijfde lid, luidend als volgt :

"Het toelatingsexamen, bedoeld in het derde lid, wordt georganiseerd onder de volgende voorwaarden :

1° het examen wordt tweemaal per jaar vóór het begin van elk academiejaar ingericht ; de organisatie ervan wordt tijdig bekendgemaakt ;

2° het Vast Wervingssecretariaat staat in voor de materiële organisatie van het examen ;

3° de studenten mogen ten hoogste tweemaal aan het examen deelnemen ;

4° de Vlaamse regering kan een examengeld van ten hoogste 1.000 frank vastleggen als bijdrage in het dekken van de organisatiekosten. Vanaf 1998 wordt het bedrag aangepast aan de jaarlijkse stijging van de index van de consumptieprijzen met als referentiedatum 1 januari 1997.

De Vlaamse regering kan nadere regels vastleggen met betrekking tot de organisatie van dit examen."

§ 4. Hetzelfde artikel wordt aangevuld met een zesde lid, luidend als volgt :

"De Vlaamse regering benoemt de voorzitter, de secretaris en de leden van de examencommissie, bedoeld in het derde lid. De examencommissie telt, voorzitter en secretaris uitgezonderd, minimaal 10 en maximaal 15 leden. De leden van de examencommissie worden aangeduid uit de leden van het zelfstandig academisch personeel van de universiteiten derwijze dat de nodige expertise aanwezig is op het vlak van de medische praktijk, de inhoud van de

vakken van het eerste examengedeelte, de pedagogiek en de psychologie. De examencommissie stelt de examenvragen op en evalueert de examenresultaten. Aan elk examengedeelte wordt een examencijfer van ten hoogste 20 gegeven. Geslaagd zijn de studenten die op elk gedeelte een examencijfer van ten minste twaalf behalen. De voorzitter van de examencommissie maakt de resultaten bekend. Na advies van de examencommissie regelt de Vlaamse regering de werking van de commissie en stelt ze het huishoudelijk reglement van de commissie en het examenreglement vast."

§ 5. Hetzelfde artikel wordt aangevuld met een zevende lid, luidend als volgt :

"De toelatingsvoorwaarden bedoeld in het derde lid gelden ook voor de inschrijving in om het even welk studiejaar van de opleidingen van kandidaat-arts, kandidaat-tandarts, arts en tandarts in het geval de student vrijstelling heeft verkregen van sommige opleidingsonderdelen of verkorting van studieduur of in het geval de student wordt toegelaten tot de tweede cyclus van de opleidingen van arts of tandarts op grond van een diploma behaald na een opleiding waarvoor de in het derde lid bedoelde bijkomende toelatingsvoorwaarde niet gegolden heeft. Deze supplementaire toelatingsvoorwaarde geldt niet voor de studenten die op het moment van de inwerkingtreding van deze bepalingen in het bezit zijn van een getuigschrift waaruit blijkt dat zij ten minste één studiejaar van een opleiding van arts of tandarts met succes hebben afgerond en op basis daarvan kunnen toegelaten worden tot het tweede studiejaar of een hoger studiejaar."

– *Aangenomen.*

Artikel 3

Artikel 130 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 21 december 1994 en 5 april 1995, wordt aangevuld met een zesde paragraaf luidend als volgt:

"§ 6. In afwijking van het bepaalde in artikel 135 wordt voor het berekenen van het aantal onderwijsbelastingseenheden voor de vaststelling van de hoogte van het bedrag van de werkingsuitkering van elke universiteit vanaf het begrotingsjaar 1999 het aantal onderwijsbelastingseenheden van de opleidingen van kandidaat-arts, kandidaat-tandarts, arts en tandarts gefixeerd op het aantal van peildatum 1 februari 1996."

– *Aangenomen.*

Artikel 4

Artikel 140 van hetzelfde decreet wordt aangevuld met een zevende paragraaf, luidend als volgt :

"§ 7. In afwijking van het bepaalde in § 2 wordt voor het berekenen van de evolutie van de theoretisch benodigde oppervlaktebehoefte vanaf het jaar 1999 de theoretisch

Voorzitter

benodigde oppervlaktebehoefte van de opleidingen van kandidaat-arts, kandidaat-tandarts, arts en tandarts gefixeerd op de theoretische benodigde oppervlaktebehoefte van die opleidingen van het jaar 1997."

– *Aangenomen.*

Artikel 5

Artikel 201 van hetzelfde decreet wordt aangevuld met een achtste alinea, luidend als volgt:

"De studenten die in het academiejaar 1996-1997 niet slagen voor het examen van het eerste studiejaar van de opleiding kandidaat-arts of kandidaat-tandarts kunnen zich in het academiejaar 1997-1998 opnieuw laten inschrijven voor het eerste studiejaar van de betreffende opleiding met vrijstelling van het toelatingsexamen bedoeld in artikel 34, derde lid."

– *Aangenomen.*

Artikel 6

Dit decreet treedt in werking op 1 januari 1997.

– *Aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen om 16 uur de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

Ik wil er uw aandacht op vestigen dat de actuele vragen tot minister Van den Bossche vervallen. De eerste vraag is die tot minister Baldewijns en de derde die tot minister Van Rompuy.

ONTWERP VAN DECREET tot vaststelling van het statuut van de niet-professionele sportbeoefenaar

– 342 (1995-1996) – Nrs. 1 tot 4

VOORSTEL VAN DECREET van de heren Felix Strackx en Frank Creyelman houdende vaststelling van het statuut van de niet-professionele sportbeoefenaar

– 154 (1995-1996) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde zijn het ontwerp van decreet tot vaststelling van het statuut van de niet-professionele sportbeoefenaar en het voorstel van decreet van de heren Strackx en Creyelman houdende

vaststelling van het statuut van de niet-professionele sportbeoefenaar, die door de commissie in samenhang werden behandeld, met dien verstande dat het ontwerp van decreet als basis voor de bespreking werd genomen. Wij volgen hier dezelfde werkwijze.

De algemene bespreking is geopend.

Mevrouw Van Hecke, verslaggever, heeft het woord.

Mevrouw Mieke Van Hecke, verslaggever (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik wil met dit verslag aan degenen die het dossier niet hebben gevolgd, inzicht verschaffen in het decreet tot bepaling van het statuut van de niet-professionele sportbeoefenaar.

Om het ontwerp van decreet te kaderen verwijs ik naar twee passages uit enerzijds de memorie van toelichting en anderzijds de toelichting door de minister in de commissie. Het ontwerp van decreet wil met het oog op het algemeen welzijn van de sportbeoefenaar aan de niet-professionele sportbeoefenaar een statuut geven dat zijn fundamentele rechten regelt. Dit ontwerp van decreet is geen innovatie maar een verfijning en actualisering van het decreet van 1975 en houdt rekening met de verschillende internationale verdragen en uitspraken – denken we maar aan het niet te negeren arrest Bosman. De krachtlijnen van het ontwerp van decreet zijn rechtszekerheid en eenvoud, dit laatste door korte en welomlijnde procedures. Nog voor het ontwerp van decreet was neergelegd beslissing van de commissie voor Cultuur en Sport een hoorzitting te organiseren met verschillende deskundigen.

De heer Mulders, afdelingshoofd van de juridische dienst van het departement Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, geeft een duidelijk historisch overzicht van het ontstaan van het ontwerp van decreet. Inhoudelijk belangrijk daarbij is het loslaten van de oorspronkelijke verzetsmogelijkheid tegen diegene die zijn vrijheid vraagt, en de wijziging van het oorspronkelijk standpunt met betrekking tot een mogelijke betaling van een vast te stellen opleidingsvergoeding. Naast het feit dat op basis van eigen vaststellingen van de deskundige en de verwijzing naar de situatie in andere landen geen correlatie kan aangetoond worden tussen transfervergoedingen en kwalitatieve jeugdopleidingen, heeft het ontwerp van decreet uiteraard ingespeeld op de nieuwe juridische feitelijkheid van het arrest Bosman.

Vanuit de juridische dagelijkse praxis benadrukt de heer Maesschalk enerzijds de onwerkdadigheid – in praktijk weinig uitgevoerd – van het decreet van 1975 en anderzijds de rechtsonzekerheid vandaag, waar rechters à la carte oordelen. De vraagstelling concentreert zich opnieuw rond de kostendekkende opleidingsvergoeding bij

Van Hecke

overgang. Naast de andere overwegingen, meent de deskundige dat de overwegingen van het Hof van Justitie in de zaak Bosman aan duidelijkheid niets te wensen overlaten en geen enkele interpretatiemogelijkheid ter zake open laten.

Vanuit de economische sector belicht professor Kesenne de financiële kant van het transfersysteem. Naast de effecten op spelerssalaries en de gelijkmatigheid van de competitie wordt in de discussie vooral de invloed van het wegvallen van transfersommen op de jeugdopleidingen besproken. Volgens de deskundige moeten systemen voor financiering van jeugdopleidingen worden onderzocht. Tevens stelt hij dat het gebruik van transfersommen voor jeugdopleidingen zeker niet de regel is.

Vanuit de VZW Jeugd, Voetbal en Vrijheid is de heer Carlier duidelijk vragende partij voor een restrictief decreet met volgende principes : absolute vrijheid, recht op informatie, absolute vrijheid van opzegging, absoluut verbod op transfer-, opleidings- of andere vergoedingen, recht op medische begeleiding en recht op juridische bijstand. Zijn organisatie is tevens vragende partij voor wetgevende initiatieven ten aanzien van de organisatie van de sportfederaties. Hij pleit uitdrukkelijk voor het creëren van inspraakmogelijkheden voor de sportbeoefenaars, de ouders en de begeleiders.

Aan de vooravond van de bespreking van het ontwerpdecreet hoorde de commissie de vertegenwoordigers van enkele erkende sportfederaties en sportbonden. Dezelfde pijnpunten kwamen aan bod als bij de discussie in de commissie. Er waren twee algemene bedenkingen : de uitdrukkelijke vraag om aandacht voor de sociale en maatschappelijke rol van de sportfederaties, vooral van de Belgische Voetbalbond, en de vaststelling bij de meeste gehoorde federaties van een bereidheid om zich in te schrijven in de huidige juridische realiteit. Verschillende federaties onderschreven al de staatkundige realiteit van vandaag.

Wat de bespreking van het decreet zelf betreft, wil ik in de volgorde van de tekst een aantal pijnpunten aangeven. Ik probeer de vragen en het antwoord van de minister als een homogeen geheel weer te geven.

Volledigheidshalve wil ik vermelden dat een voorstel werd geformuleerd om oudercomités te introduceren in clubs en federaties. De commissie stond positief tegenover dit voorstel, maar was het ermee eens dat deze materie minder past in het decreet dan het statuut van de sportbeoefenaar regelt. Deze materie past beter in de in het vooruitzicht gestelde aanpassing van de reglementering, erkenning en subsidiëring van sportfederaties.

De afbakening van het toepassingsgebied tot de niet-professionele sportbeoefenaar, gekoppeld aan de jaarlijkse opzegbaarheid van de overeenkomst tussen hem en zijn sportvereniging, geeft aanleiding tot uitvoerige discussies. Deze situëren zich op volgende deelterreinen : niet-betaald versus niet-professioneel, invloed van arbeidscontracten voor langer dan een jaar op de jaarlijkse opzegbaarheid zoals bepaald in artikel drie en hieraan gekoppeld het gesuggereerde bevoegdheidsconflict met de federale toegewezen materie.

Het decreet koos uitdrukkelijk voor de definitie van niet-professionele sportbeoefenaar, met verwijzing naar de terreinafbakening in de wet van 24 februari 1978. Het koos dus niet voor de definitie van niet-betaalde sportbeoefenaar, omdat een sluitende juridische definitie van dit begrip onmogelijk is en dit tot een juridisch vacuüm kan leiden.

De invloed van het regelingsgebied op de arbeidswetgeving is een fundamentele vraag. Het uitgangspunt van de minister is zeer duidelijk. Dit decreet oefent geenszins invloed uit op de mogelijkheid tot het sluiten van arbeidscontracten, noch op de uitvoering van een gesloten arbeidsovereenkomst met zijn eigen regels, zoals vastomlijnde opzeggingsvergoedingen. Het decreet voorziet in een jaarlijkse opzegging, los van contractuele bepalingen. Het sluit tevens de mogelijkheid uit om een bijkomende vergoeding te vragen naar aanleiding van de beëindiging van het arbeidscontract of bij overgang naar een andere club. Iemand stelde een vraag over de inschrijving van een sportbeoefeningsrecht. Dit werd als te vaag en te vaag afgewezen. Op welke wijze en met welke draagwijdte kan men een recht op inschrijving in een club of een recht op uitoefening van een sport afdwingbaar maken ?

De tweede fundamentele discussie betreft de blijvende mogelijkheden voor federaties en clubs om nog bijdragen te innen, met name aansluitingsvergoedingen, lidgelden, kostenvergoedingen, opleidingsvergoedingen, licentievergoedingen en werkingsvergoedingen. Na het invoegen van een tekstverduidelijking is de regelgeving in het decreet eenduidig. Geen enkele vergoeding, onder welke naam ook, is mogelijk, als die wordt gekoppeld aan het beëindigen van een contract of aan de overgang naar een andere club.

Bijdragen aan de werking van een sportclub of federatie in de ruimst mogelijke betekenis, blijven wel mogelijk. Concrete of nominatieve opsommingen van het soort bijdragen dat wordt bedoeld, worden afgewezen, omdat ze te beperkend zijn.

Bij de bespreking van de controle- en sanctieregeling hadden verschillende commissieleden moeite met de verre-

Van Hecke

gaande strafmaatregelen, aangezien veel bestuursleden zich op vrijwillige basis met hart en ziel inzetten voor hun sport en hun club. De minister verwijst naar gelijkaardige bepalingen in het decreet van 1991 betreffende de medisch verantwoorde sportbeoefening, en vraagt tevens aandacht voor de memorie van toelichting die uitdrukkelijk vermeldt dat eerst een beroep zal worden gedaan op administratieve maatregelen. De strafmaatregelen zullen pas in allerlaatste instantie en na volgehouden overtreding worden toegepast.

Het laatste pijnpunt behelst de toepasbaarheid van het decreet in Brussel. De minister zei dat er een overleg had plaatsgevonden met de betrokken ministers, maar is de uitdrukkelijke mening toegedaan dat het eigen concept doorgang moet krijgen. Hij verwees naar wat er is gebeurd met het decreet op de medisch verantwoorde sportbeoefening. Zeer snel na de inwerkingtreding van het Vlaams decreet kwam immers een samenwerkingsakkoord tot stand. Het is nuttig om te verwijzen naar de reeds toepasbare regelgeving uit hoofde van de jurisprudentie, internationaal en nationaal.

Ik meen hiermee de belangrijkste feiten uit de bespreking en de besluitvorming in de commissie aan bod te hebben gebracht. Voor meer uitgebreide informatie verwijs ik naar het schriftelijk verslag. Het geamendeerd ontwerp van decreet werd aangenomen met 12 stemmen bij 2 onthoudingen. (*Applaus*)

Ik vraag de voorzitter de toestemming om namens onze fractie het debat te mogen openen. (*Instemming*)

Gezien de recente persverslaggeving, het discours van de verantwoordelijken uit de sportfederaties en zelfs het debat in de commissie, zou men bijna vergeten wat het cruciaal gegeven is van dit ontwerp van decreet : er mag geen prijs meer staan op het hoofd van een sportbeoefenaar.

Twaalf jaar lang heeft men geijverd om de misbruiken te bevechten rond de zogenaamde kinderhandel in de sport, dit uit eerbied voor de rechten van de mens en van het kind. Tijdens de vorige legislatuur hebben enkele leden van onze fractie en van de Volksunie een initiatief heropgenomen, dat in het midden van de jaren tachtig was begraven. Het had de intentie de vrije overgang van sporters van de ene club naar de andere veilig te stellen. In het decreet van 25 februari 1975 was al een dergelijke regeling opgenomen voor de niet-betaalde sportbeoefenaars, waardoor er geen ruimte meer was voor een opleidingsvergoeding. Dit decreet bleef echter wegens gebrek aan sancties lange tijd dode letter. Deze initiatieven werden genomen voor er sprake was van een arrest Bosman.

Terwijl binnen de grenzen van Europa het vrij verkeer van personen, goederen en diensten als een verworvenheid werd beschouwd, duldde men in de sport de beperking van de persoonlijke vrijheid op het gebied van de clubkeuze, ook voor de amateurs en zelfs voor de minderjarige sportbeoefenaars. Conflicten werden door de sportfederatie aan de hand van eigen spelregels beslecht. De meest ingrijpende beslissing betreft de vraag of iemand al dan niet verder zijn sport mag uitoefenen. Voor sommigen impliceert dit het einde van een sportieve loopbaan. Deze beslissing kon evenwel worden genomen in procedures waar zelfs de meest elementaire regels van procesrecht niet altijd aanwezig waren. Ik denk onder meer aan rechten van verdediging, onpartijdigheid van rechters, openbaarheid van debatten, motivering van beslissingen en juridische gelijkheid van procespartijen.

De voorzitter : De heer Laverge heeft het woord.

De heer Jacques Laverge : Mevrouw Van Hecke, u schetst een uiterst negatief beeld. In hoeveel gevallen werd de laatste twintig jaar een overgang beperkt of belemmerd ? Ik ben al heel lang betrokken bij een sportclub, en heb zoiets nooit meegemaakt.

Mevrouw Mieke Van Hecke : Neen, ik spreek uit mijn eigen ervaring als advocaat. U mag zelf invullen of er al dan niet misbruiken waren. Ik zeg enkel dat ze er konden zijn. Ik heb zelf een onderzoek verricht naar tuchtrechtelijke procedures en het gebrek aan een algemene regeling voor een correcte procesvoering.

Op een bepaald moment stond er in het reglement van verschillende sportfederaties een verbod om een beroep te doen op de gewone rechtspraak. Ik ken persoonlijk mensen die hierdoor in de problemen kwamen, omdat ze niet wisten dat zo'n bepaling in feite onwettig is. Men heeft sommige mensen – in een aantal gevallen zelfs kinderen – zwaar geïntimideerd. Dit is totaal onaanvaardbaar. (*Onderbreking door de heer Jacques Laverge*)

Vandaag is de juridische en maatschappelijke context grondig gewijzigd. Ouders en sporters zijn mondiger en assertiever geworden. Men aarzelt niet langer om naar de gewone rechtscolleges te gaan. Men erkent de duidelijke signalen van rechtscolleges die uitvoering geven aan het decreet van 1975. Voorts is er natuurlijk het arrest Bosman en – nog belangrijker – de motivering hiervan.

Over de partijen heen erkent men de morele en juridische noodzaak om een degelijke regelgeving op te stellen, zoals ze vandaag ook voorligt in het ontwerp van decreet : geen vergoeding van welke aard ook, onder welke vorm ook, met welke naamgeving ook, die rechtstreeks of onrechtstreeks is verbonden met de beëindiging van de sportovereenkomst of wordt gekoppeld aan de overgang van een sportbeoefenaar van de ene club naar de andere.

Van Hecke

Ik juich uitdrukkelijk de vaagheid van deze regelgeving toe, met name het niet benoemen van de vergoeding, omdat dit duidelijkheid en rechtszekerheid biedt voor de toepassing ervan. De rechter weet perfect wat hij of zij moet onderzoeken. Is een vergoeding gelieerd aan een beëindiging of een overgang, dan is de vaststelling van zo'n vergoeding onwettig. Is ze niet gelieerd, dan is het perfect toegelaten.

Als gevolg van de vandaag voorliggende nieuwe wettelijke regeling, rijst de prangende vraag naar de financiering van de jeugdopleidingen. Ik wil zeer nadrukkelijk wijzen op de verdiensten van diegenen die begaan zijn met het sportgebeuren en zich op een belangeloze manier inzetten voor spelers en clubs, net zoals anderen dat doen in jeugdorganisaties of sociaal-culturele organisaties. Deze personen vormen het weefsel van het maatschappelijk leven en geven er een bijzondere meerwaarde aan.

Ik weiger echter de slachtofferrol te aanvaarden, die bepaalde sportfederaties zich naar aanleiding van dit decreet aanmeten.

Zij stellen dat het verdwijnen van vergoedingen bij overgang naar een andere club aan de clubs het financiële draagvlak voor de jeugdopleidingen ontnemt. Studies en bevestigingen duiden nochtans met grote waarschijnlijkheid aan dat er geen correlatie bestaat tussen de gelden in dit circuit en de kwaliteit van de jeugdopleidingen. In het buitenland kent men dit transfersysteem trouwens niet. Men kan moeilijk staande houden dat bijvoorbeeld Nederlandse voetbalclubs te weinig aandacht besteden aan jeugdopleidingen. Een solidaire beperkte herverdeling van inkomsten voor jeugdwerking was tot voor kort totaal onbestaande. De oprichting van het Jeugdfonds in de voetbalbond dateert dan ook slechts van 1994.

In de jaren van de buitenmatige transfers, blijkbaar de gouden jaren van de voetbalfederatie, was er geen sprake van de oprichting van een jeugdfonds. De minder rijke clubs en de clubs die een maatschappelijke rol vervulden voor kansarme jongeren, werden niet beloond en ondersteund.

Ik ben eerlijk genoeg om mijn ogen niet te sluiten voor het probleem van kleinere clubs : voor hen kon een transfer financieel soelaas brengen. Met die gelden konden zij wel een degelijke jeugdwerking uitbouwen. Men moet ook vermijden dat hoge lidgelden een drempel vormen voor minderbedeelden om deel te nemen aan de zogenaamde populaire sporten.

Velen die verantwoordelijkheid dragen voor het sportgebeuren in Vlaanderen, zullen samen oplossingen moeten zoeken voor deze problemen. Ik wil geenszins de inspanningen ontkennen die verschillende federaties vandaag al

leveren om op een correcte wijze te zoeken naar creatieve manieren om de financiering van werking en opleiding mogelijk te maken voor de niet-professionelen, en dan niet langer ten koste van de vrijheid van de sportbeoefenaar.

De voorzitter : De heer Laverge heeft het woord.

De heer Jacques Laverge : Mevrouw, kan u wat concreter zijn ? U zegt dat het niet meer mag, dat is uw stelling. U zegt ook dat er andere financieringsvormen moeten zijn voor opleidingen, want zonder geld is een opleiding onmogelijk. De trainers moeten worden betaald en er zijn nog allerlei andere materiële kosten. U zegt dat dat uw probleem niet is, maar kan u me dan een oplossing geven ? Geef de sportclubs een antwoord. Vraag aan de minister hoeveel miljoenen hij wil geven om de jeugdwerking te financieren. Hij heeft gisteren gezegd dat hij geen geld heeft. Waar gaan we het dan halen ?

Mevrouw Mieke Van Hecke : Men zegt dat er geen geld is. Toen er nog een transfersom werd betaald, bleek dat geld echter ook niet naar sportopleidingen te gaan. Ik heb er de grootste problemen mee dat men dit vandaag als argument gebruikt om de basisfilosofie van dit decreet in vraag te stellen. Zowel door de minister als door de federatie en de commissieleden, werd verklaard dat we de problematiek onder ogen moeten zien. We moeten nagaan welke oplossingen we kunnen vinden. Ik hoor vandaag over niets anders spreken dan over het probleem van de financiering van de jeugdopleidingen. Dat is inderdaad een probleem. Nu wordt er een Jeugdfonds opgericht, maar op een moment dat er blijkbaar wel veel geld was, heeft men die solidariteit nooit aan de dag gelegd. Dat weet u beter dan ik, omdat u op het terrein zelf werkzaam bent. Er waren toen rijke en arme clubs met goede opleidingen, maar ook rijke en arme clubs met slechte opleidingen. Nooit werd gezegd dat er bijvoorbeeld 0,0005 percent van de transfersommen naar een Jeugdfonds moest gaan met het oog op herverdeling. Nu wordt beweerd dat dit decreet de federaties en de jeugdwerking kapot maakt. We moeten naar oplossingen zoeken, voor zover er al iets is bewezen met betrekking tot slechtere jeugdopleiding. We hebben in de commissie echter nog steeds geen antwoord gekregen op de vraag welke bedragen er tot vandaag naar de jeugdopleidingen stroomden. Dat weet men niet. In verschillende kranten verschijnen enquêtes met de meest uiteenlopende cijfers, zowel negatieve als positieve. Het probleem moet worden aangepakt, maar het basisgegeven van het decreet moet worden gehandhaafd : vrijheid van personen en geen centen bij de overgang. *(Applaus bij de CVP en de VU)*

De voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer André Denys (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, als ik mevrouw Van Hecke aan het woord hoor, heb ik altijd bewondering voor de manier waarop de CVP erin slaagt om zelfs de meest uiteenlopende stellingen tot de haren te claimen. Zo zou de CVP-fractie al voor het arrest Bosman de vrijheid van de spelers boven alles hebben gesteld. (*Opmerking van de heer Johan De Roo*)

Mijnheer De Roo, nog maar zes maanden geleden hebben we hier na het arrest Bosman een interpellatie gehouden over de houding van premier Dehaene. Premier Dehaene is toch ook een CVP'er ? Hij is toch uw ervaren gids ? Na het arrest Bosman heeft hij verklaard naar een oplossing te zullen zoeken. Dat kon zo toch niet : het arrest Bosman was fataal voor de clubs en de sport zou in elkaar stuiken. Er moest een oplossing worden gevonden. Er zou een sportparagraaf worden ingevoerd om een afwijking te voorzien op artikel 48 van het Verdrag van Rome. Collega's, dat vonden zelfs wij te grof, vandaar onze interpellatie destijds. Premier Dehaene zou dan niet alleen zijn bevoegdheid overschrijden, want sport is een bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap. Hij wilde bovendien op die manier de geest en de letter van het arrest Bosman uithollen. We vonden dat dit niet kon en dat daar rekening mee moest worden gehouden.

Mijnheer De Roo en mevrouw Van Hecke, uw eigen premier en ervaren gids heeft door zijn houding verwarring gesticht bij de voetbalbond en vele voetbalclubs. Hij heeft de hoop gewekt dat er nog iets kon worden geregeld, dat het arrest Bosman niet correct was. De voetbalbond holt daardoor achter de feiten aan met systemen als de S-transfers, die volgens dit decreet en volgens het arrest Bosman niet meer kunnen. Onze interpellatie over het sportbeleid en -statuut was trouwens de eerste van deze zittingsperiode in dit Vlaams Parlement. Ik was verheugd over het feit dat alle fracties het erover eens waren het arrest Bosman correct uit te voeren. Toen trad echter het grote verschil op de voorgrond tussen de verklaringen van de CVP-fractie hier en de verklaringen van premier Dehaene op het terrein en in een aantal kranten, waarbij hij als redder van de voetbalsport naar voren trad.

Ik heb er geen moeite mee minister Martens vanuit de oppositie te feliciteren voor het feit dat hij erin is geslaagd om dit decreet in zes maanden tijd voor te leggen.

Het is ook de verdienste van de commissie voor Cultuur en Sport geweest om die behandeling vlot en op een open en globale wijze te laten verlopen. Dit verliep ook zo dankzij de hoorzittingen, waarvan we een uitstekend verslag van mevrouw van Hecke te horen kregen. Tijdens die hoorzittingen hebben we iedereen die op het terrein met het toekomstige decreet wordt geconfronteerd, kunnen

aanhoren, en we hebben er iets van opgestoken. Dit is de ideale manier om een decreet te behandelen.

Ik wil hier van de gelegenheid gebruik maken, mijnheer de minister, om het volgende te zeggen. Er is vandaag een dispuut tussen het parlement en de regering onder meer inzake het protocol dat we wensen af te sluiten. Het gaat erom of we dit protocol al dan niet al in de fase van het voorontwerp bespreken. Wel, u hebt met dit ontwerp van decreet het voorbeeld gegeven. We werden er in de fase van voorontwerp al bij de eerste hoorzittingen mee geconfronteerd. Dat is de goede manier om het parlement bij de besluitvorming te betrekken. Dit is een voorbeeld waaraan ik altijd refereer om deze manier van werken te verdedigen.

Mijnheer de voorzitter, onze fractie heeft zich constructief opgesteld zowel tijdens het debat naar aanleiding van de interpellatie alsook bij de behandeling ervan in de commissie. Wij vertrekken namelijk vanuit de invalshoek, dat sport en politiek niet met elkaar mogen worden vermengd. De politiek moet zich niet mengen in de organisatie van federaties, van sportclubs en sportverenigingen, en ook omgekeerd moeten de federaties zich neerleggen bij het staatkundige kader dat is gecreëerd en dat onder meer de sportbevoegdheid aan de gemeenschappen heeft toegekend. Iedereen moet zoveel mogelijk op zijn terrein blijven. Dit was voor ons de aanleiding om te proberen over de partijgrenzen heen tot een consensus te komen. Sport heeft geen groene kleur, geen blauwe, geen rode. Sport is iets wat we in consensus moeten aanpakken en oplossen.

Ik vind wel dat politici aan sport moeten doen ; ik vind het zelfs goed dat politici aan sport doen. Maar zich mengen in sportzaken, dat gaat te ver. Ik ken veel politici, die alleen maar naar wedstrijden gaan om op de foto naast de overwinnaar te pronken. Dat vind ik een slecht uitgangspunt om aan het sportgebeuren deel te nemen. Maar als politicus zelf lopen of fietsen, vind ik een prima ingesteldheid.

Collega's, de invalshoek waarmee wij het decreet hebben benaderd, mevrouw Van Hecke, is toch enigszins anders. De ondertoon ervan verschilt van de uwe. Ik heb zowel in de commissie als ook hier de indruk dat u het vanuit één hoek benaderd, namelijk vanuit de hoek van de sporter, van de sportbeoefenaar. Dat is een goede invalshoek, maar als politici hebben we de opdracht om deze materie vanuit een algemeen belang te benaderen, niet als lobbyisten van de sporters aan de ene kant of van de clubs aan de andere kant. We zeggen dit omdat we ook naar aanleiding van het arrest Bosman ervaren hebben dat men te veel in de sfeer van tegenstellingen tussen die twee werkt, en daarin heeft de heer Laverge gelijk. Er zijn een aantal tegenstellingen geweest en een aantal zaken moesten ver-

Denys

beterd worden. Het arrest Bosman bevat een aantal goede uitspraken, maar laat ons in die tegenstellingen niet overdrijven. Mensen in clubs steken zoveel energie en vrijwillige inzet in de sport en werken samen met anderen om samen met de spelers iets constructiefs op te bouwen. Vandaar ook dat ik wil vragen om als ondertoon, als invalshoek dat algemeen belang te benaderen. We moeten stoppen met de tegenstellingen tussen sporter aan de ene kant en de club aan de andere kant. Onze invalshoek is er een van bondgenootschap in plaats van tegenstelling, zoals u naar voren brengt.

De voorzitter : Mevrouw Van Hecke heeft het woord.

Mevrouw Mieke Van Hecke : Ik zal altijd blijven lobbyen voor individuele gevallen als de rechten van het kind geschaad worden. Daar schaam ik me zeker niet voor. Ik noem dat ook geen partijdigheid. Het gaat om totaal ongelijke belangen. Ik erken de verdiensten en het belang van samenwerking binnen een club, maar de vrijheid van het individu is voor mij fundamenteel. Als de heer Denys dat lobbywerk noemt, ben ik graag een lobbyiste.

De heer André Denys : De rechten en de vrijheid van de sporter hebben er alle baat bij dat de sportclubs goed functioneren. De tegenstelling tussen club en sporter is kunstmatig opgefokt. Wie echt om de sporter bekommerd is, moet ook om de club bekommerd zijn. Het statuut dat nu voorligt, en waar we ons principieel achter kunnen scharen, veroorzaakt een vacuüm inzake sportopleiding voor jongeren. Daarom vraagt de VLD dat naast dit statuut meteen ook maatregelen zouden worden genomen om dat vacuüm op te vullen. Ik kom daar zo dadelijk nog op terug.

We willen het ontwerp van decreet constructief benaderen, ik begin dus met de positieve punten. Op het vlak van de wetgevende techniek koos de minister voor een kaderdecreet. Dit is de juiste context om met kaderdecreten te werken, in tegenstelling tot het federale parlement, waar men kaderwetten gebruikt om volmachten te introduceren, om dingen die bij wet moeten worden geregeld, via besluiten te regelen. Dat doet minister Martens zeker niet. Met zijn kaderdecreet creëert hij een kader, zodat hij de fundamentele principes kan vastleggen en niet in de details hoeft te treden. Dat is een goede methode van wetgeven, die onze goedkeuring kan wegdragen. De decreetgever bezondigt zich zo niet aan overregulering, hij vult de details niet in, maar legt de grote lijnen vast. Dat is de juiste aanpak.

Een tweede positief punt ligt in het feit dat dit decreet het aantal statuten vereenvoudigt en klaarheid schept in de grijze zones. Er blijven nu maar twee categorieën meer over : de professionele en de niet-professionele sportbe-

oefenaars. Deze categorieën worden op basis van de betaling uit elkaar gehouden : met een verloning boven de 499.000 frank is men professioneel, eronder is men niet-professioneel. Dat is zeker een vereenvoudiging in vergelijking met vroeger.

Toch kunnen we ons afvragen waarom men de logica niet nog verder heeft doorgetrokken en uiteindelijk maar één categorie heeft overgehouden. Het decreet handelt immers uitsluitend over het lidmaatschap van een vereniging en heeft niets te maken met de arbeidsverhoudingen, die nog steeds geregeld worden door de wet van 3 juli 1978. Waarom dan dat onderscheid tussen professionelen en niet-professionelen ? Logisch zou zijn dat er alleen nog een decreet is inzake het statuut van de sportbeoefenaar tout court. De arbeidsverhoudingen zijn immers een federale bevoegdheid.

Wij trachten met dit decreet, dat keurig binnen onze eigen bevoegdheden blijft, de overgang van de ene club naar de andere te regelen, het lidmaatschap van een vereniging dus. Bij zo een overgang mag er geen koopsom worden geplakt op het hoofd van de sporter die wenst over te stappen. Daarnaast blijven al zijn verplichtingen en afspraken met de club gelden binnen het normale kader van de arbeidsverhoudingen. Dat wil zeggen dat voor een volwassen sporter de bepalingen uit het meerjarencontract onderworpen blijven aan de normale arbeidsverhoudingen.

Een derde positief punt is zonder meer de jaarlijkse vrijheid voor jongeren. We vinden het een goede zaak dat jongeren elk jaar opnieuw vrij kunnen kiezen. Hun keuze hangt af van de omgeving, van hun vriendenkring, van de trainer. Die omstandigheden kunnen elk jaar wijzigen, zodat het logisch is dat jongeren hun keuze elk jaar kunnen herzien. In deze positieve evolutie schuilt evenwel een gevaar, namelijk dat er steeds meer jacht zal worden gemaakt op jong talent. Wie bijvoorbeeld wat met de voetbalsport vertrouwd is, weet dat de automatische vrijheid de talentenjacht zeker in de hand werkt. Om hier in zekere mate een barrière op te werpen, heeft de VLD in commissie gesuggereerd om oudercomités op te richten. Daardoor zouden de ouders meer bij het bestuur van de clubs worden betrokken, wat voor een bondgenootschap zorgt en voor meer begrip vanwege de ouders voor de besognes binnen de club.

Van die idee zijn we jammer genoeg moeten afstappen omdat het niet past in het statuut van de sportbeoefenaar, maar eerder om de sportleiding gaat. Voor jongeren is het jaarlijks opzegbaar omdat ze niet onder de regeling van de arbeidsverhoudingen, de wet van 3 juli 1978, ressorteren. In andere gevallen blijven de miljardencontracten gelden. Om dit onderscheid te maken, zullen alle partijen een amendement ondertekenen.

Denys

In de toelichting van het decreet staat dat licentiesystemen kunnen, zolang ze niet verbonden zijn aan overgangen. Een herverdeling tussen clubs of binnen een federatie is dus mogelijk als dat niet gepaard gaat met een overgang. Dat lijkt me een goed systeem. Het betekent concreet dat een S-transfersysteem, een licentiesysteem, niet mogelijk is, behalve bij een aantal andere federaties, zoals de basketbalbond.

De voorzitter : Minister Martens heeft het woord.

Minister Luc Martens : Ik kan uw gedachtengang volgen maar wil even iets verduidelijken. U verwijst naar een bepaalde vergoeding die betaald wordt in basketbal. Men heeft daar een regeling getroffen waarbij men een bepaald bedrag betaalt dat wordt teruggestort als men bij die club blijft. U bent formeel over het systeem dat bestaat bij de basketbalbond. Ik stel me minder formeel op omdat het een schijnoperatie zou kunnen zijn. Ik kan me niet zonder meer achter dat systeem scharen. Een rechtbank zal hier misschien wel eens definitief uitspraak over doen. Ik volg de draad in uw betoog, maar vind wel dat we ons moeten hoeden voor de uitspraak dat alles al in kannen in kruiken is.

De heer André Denys : Ik ga akkoord met de uitleg van de heer Comans van de basketbalbond. Hij maakte een onderscheid tussen zijn systeem en een licentiesysteem waarbij een vergoeding wordt uitgekeerd bij een overgang. De uitleg die hij er in de commissie aan gaf, wekte de indruk dat ze in overeenstemming was met de opvattingen van het decreet.

De sanctieregeling uit het decreet ligt ons op de maag. Men voorziet in drie sanctieregels die in tegenspraak zijn met de essentie van het decreet, drie duidelijke en beknopte artikels. De uitgebreide sanctieregels stralen een wantrouwen uit. Een wet of een decreet moet afdwingbaar zijn. Er werden een aantal strafmaatregelen naast de administratieve bepalingen in het decreet opgenomen. Waarom kunnen we ons niet beperken tot die administratieve bepalingen zoals ze in artikel tien staan ? Die zijn voldoende zwaar om sportverenigingen rekening te doen houden met het decreet. Artikel tien stipuleert dat clubs geen subsidies meer ontvangen, geldboetes krijgen en dat het hen verboden wordt sportmanifestaties te organiseren. Ik geloof dat deze maatregelen ruimschoots moeten voldoen.

Bij het dopingdecreet bleek trouwens dat men geen gebruik moest maken van de strafmaatregelen, omdat de administratieve bepalingen voldoende bleken. Laat ons afstappen van de strafmaatregelen die in artikel negen en elf worden vermeld. Artikel negen bepaalt dat een aantal ambtenaren kunnen optreden als officiers van politie en

huiszoeken kunnen doen bij bestuursleden. Laten we niet vergeten dat leden van een sportvereniging voor 95 percent niet-professionelen zijn. Die zullen het risico lopen huiszoeken te ondergaan, alleen omdat ze hun zaken niet voor 100 percent bijhouden. Artikel elf voorziet een aantal maatregelen waardoor ze in de criminele sfeer kunnen worden gebracht. Ik vind dat men hier een muis tot olifantenproporties opblaast. Laat ons het houden bij artikel tien over de administratieve bepalingen. Laten we afstappen van de strafbepalingen.

Na beraadslaging binnen onze fractie hebben we geconcludeerd dat in deze tekst een aantal goede zaken zitten, maar de strafbepalingen vormen een smet op dat schone blazoen. Wij hebben twee amendementen ingediend om de strafbepalingen te schrappen. Ik doe een laatste oproep aan mijn collega's en de minister om die twee amendementen goed te keuren. Alleen dan zal de VLD-fractie dit decreet mee goedkeuren. Als dat niet gebeurt, zullen we ons onthouden. Op het terrein zelf werpt u met deze twee bepalingen een onverdiende schaduw op het decreet.

Ik zou willen besluiten met het laatste puntje dat de heer Laverge naar voren heeft gebracht, met name het vacuüm dat ontstaat rond sportopleidingen. In mijn inleiding zei ik al dat we eigenlijk onmiddellijk een decreet hadden moeten indienen dat een kader bood om dit probleem op te vangen. Dat is niet gebeurd. Onze fractie heeft vorige week een voorstel van decreet ingediend, waarmee we aan die situatie iets willen doen. We willen het arrest Bosman niet gebruiken om aan sportpessimisme te doen, maar wel om op een creatieve manier de sportopleiding van de jeugd te verbeteren.

We voorzien twee dingen. In de eerste plaats willen we decretaal de samenwerking verankeren tussen drie departementen die iets met sportopleiding te maken hebben. Zo bijvoorbeeld het onderwijs : hoeveel leraars lichamelijke opvoeding zijn er wel niet, hoeveel schoolsportinfrastructuur is er niet beschikbaar ? Momenteel wordt daar maar de helft van gebruikt door de scholen zelf. Onderwijs moet voor haar preventieve gezondheidsbeleid samenwerken met het departement Volksgezondheid. Is er iets beter dan sport als preventief middel tegen drugs voor jongeren ? Vandaag is alles versnipperd. Wij hebben een minister van Onderwijs die niets over sport te zeggen heeft of over volksgezondheid.

Naast deze coördinatie beogen we nog een tweede stap. We willen niet centraliseren maar decentraliseren, en dit naar het niveau dat het dichtst bij de mensen staat en dat het sportbeleid het best kent, namelijk de gemeenten. We willen dat elke gemeente een jeugdsportcontract instelt, waarmee ze op lokaal vlak de clubs, de scholen en de gemeentelijke sportadministratie laat samenwerken. Sport-

Denys

oudercomités moeten worden opgericht. Zij moeten van daaruit samenwerken aan een beter jeugdsportbeleid, samen met sporttechnici en vertegenwoordigers van de sportgeneeskunde.

Dames en heren, ten slotte is er de pertinente vraag naar de financiering. Dat is terecht. Vandaag kampen vier van de tien clubs met financiële moeilijkheden. We moeten hier een oplossing voor vinden. Deze kan maar worden gevonden door de krachten op het centrale niveau te bundelen en ze gedeeltelijk te decentraliseren. Ook als de overheid bijvoorbeeld één frank subsidie geeft, dan moet er naar mijn gevoel één frank door de gemeenten worden bijgelegd. Maar laat ons eerlijk zijn : niet alleen de overheid moet een inspanning leveren. We vragen ook dat de ouders mee helpen betalen aan lidgelden. Ook elders is gebleken dat gratis sporten niet leidt tot beter of meer sporten. We moeten onze verantwoordelijkheid durven nemen. Ik stel vast dat het gemiddelde lidgeld vandaag in Vlaanderen 1.174 frank bedraagt. Dat is nog geen 20 frank per uur. Ik ben betrokken bij de jeugdsport en ik merk dan dat de ouders na de sportbeoefening chips en cola betalen voor hun kinderen. Dan vraag ik me af waar

we mee bezig zijn. Als men chips en cola kan betalen, dan kan men ook meer betalen dan 20 frank per uur. Tot deze mentaliteit moeten we komen. Ook moet de overheid zelf het voorbeeld geven door aan te tonen dat we op coherente wijze kunnen samenwerken. Dan maken we van het arrest Bosman een uitdaging om op creatieve wijze de kwaliteit van de jeugdsport te verbeteren.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter : Hiermee zijn wij aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor deze voormiddag.

Wij komen deze namiddag om 14.15 uur opnieuw bijeen om onze agenda verder af te handelen.

De vergadering is gesloten.

– *De vergadering wordt gesloten om 13.19 uur.*

BIJLAGE

VRAGEN OM UITLEG

VRAAG OM UITLEG (Regl. art. 23)

Commissie voor Leefmilieu en Natuurbehoud

Vergadering van dinsdag 28 mei 1996

Vaste verslaggever : de heer Bruno Tobback, secretaris van de commissie

– Vraag om uitleg van mevrouw Cecile Verwimp-Sillis tot de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over het invoeren van afvalstoffen door de NV Indaver

1. Uiteenzetting door de vraagsteller

Ter gelegenheid van FTI Technoland heeft de minister verklaard dat de Vlaamse regering Vlaamse milieutechnologie wil promoten in het buitenland. Als voorbeeld verwees de minister naar de technologie van het bedrijf Indaver.

De NV Indaver beschikt over hoogtechnologische installaties voor het verwerken en recuperen van afval, onder meer voor de recyclage van solventen en kwikhoudend afval en voor de verwerking van CFK's. Tijdens een eerder werkbezoek van de Commissie voor Leefmilieu en Natuurbehoud aan het bedrijf, verklaarde een directielid dat de installaties berekend zijn op de hoeveelheid van deze afvalstoffen die in Vlaanderen worden geproduceerd. Ze werken evenwel ver beneden hun capaciteit, waardoor de verwerkingsprijs te hoog ligt. Om de exploitatie van de installaties rendabel te maken, importeert men deze afvalstoffen nu ook uit de buurlanden.

- Is het dit wat de minister bedoelt met het promoten van Vlaamse milieutechnologie in het buitenland ?
- Is dit niet in tegenstrijd met vroegere uitspraken van de minister over afvalverwerking in de eigen regio ?
- Welke maatregelen heeft de minister genomen om solventen, CFK's en fluorescentielampen efficiënter in te zamelen, waardoor Indaver niet meer zou worden verplicht om buitenlands afval in te voeren om concurrentieel te werken ?
- Past het in het beleid van de minister om de middelen voor milieutechnologisch onderzoek bij de volgende begroting substantieel te verhogen ? Voor heel wat componenten uit ons afval kan immers nog naar een nuttige toepassing voor hergebruik worden gezocht.
- Kan de minister eveneens middelen voorzien voor alternatieve technologieën die het leefmilieu ten goede komen, en dan vooral in landen uit het Zuiden ? Vlaanderen kan ook die technologieën promoten.

2. Antwoord van de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling

De minister stelt dat het promoten van Vlaamse milieutechnologie los staat van de invoer van afvalstoffen om bij Indaver te worden verwerkt. In zijn toespraak tijdens FTI Technoland heeft de minister geenszins gesuggereerd dat technologie kon worden gepromoot door allerlei afvalstoffen in te voeren.

De minister heeft de Vlaamse Milieuholding opdracht gegeven aandacht te besteden aan de promotie van Vlaamse milieutechnologie. In Vlaanderen is de laatste jaren heel wat technologie ontwikkeld op het vlak van het leefmilieu, niet alleen door Indaver maar ook door Aquafin wat de waterzuivering betreft. De bedoeling is om deze kennis ook in het buitenland uit te dragen en op deze wijze Vlaamse bedrijven in staat te stellen daar een plaats te veroveren, waardoor juist kan worden vermeden dat afvalstoffen naar Vlaanderen worden ingevoerd.

Wat het aspect afvalverwijdering betreft, verwijst de minister naar artikel 5 van de Europese richtlijn van 15 juli 1975 betreffende afvalstoffen (75/442/EEG), zoals gewijzigd bij de richtlijn van 18 maart 1991 (91/156/EEG) : "De Lid-Statens nemen, wannneer dat noodzakelijk of dienstig blijkt te zijn in samenwerking met andere Lid-Statens, de nodige maatregelen om een geïntegreerd en toereikend net van verwijderingsinstallaties op te zetten, waarbij rekening wordt gehouden met de beste beschikbare technologieën die geen overmatig hoge kosten veroorzaken. Met dit net moet de Gemeenschap als geheel zelfverzorgend op het gebied van afvalverwijdering kunnen worden en moeten de Lid-Statens afzonderlijk naar dit doel kunnen streven, waarbij rekening wordt gehouden met geografische omstandigheden of met de behoefte aan speciale installaties voor bepaalde soorten afval."

Voor zeldame afvalstromen zal men zich vrij grootschalig moeten organiseren en een groter geografisch gebied bestrijken. Samenwerking tussen diverse regio's kan, overeenkomstig de Europese richtlijn, dus zeker niet worden uitgesloten. Voor veel voorkomende afvalstromen is samenwerking niet noodzakelijk.

Wat de solventen, CFK's en dergelijke betreft, verwijst de minister naar de discussie met het Waalse gewest over de aanwending van afvalstoffen door de cementindustrie. Hij is van mening dat de verwerking door Indaver milieukundig meer verantwoord is dan het gebruik van deze stoffen door de cementindustrie.

Het spreekt volgens de minister voor zich dat de installaties van Indaver in de eerste plaats moeten worden aangewend voor afvalstoffen die in Vlaanderen worden geproduceerd. Door het besluit van de Vlaamse regering van 1 februari 1995 houdende nadere regels betreffende de erkenning van ophalers en de registratie van vervoerders van afvalstoffen is voor het ophalen van gevaarlijke afvalstoffen in Vlaanderen een erkenningensysteem ingevoerd. Dit moet ertoe bijdragen dat deze afvalstoffen naar de hiertoe geschikte inrichtingen worden afgevoerd. Belangrijk hierbij zijn ook de mogelijkheden die aan de overheid worden geboden om afvalstromen te sturen. Daarnaast is er ook een stort- en verbrandingsverbod voor recycleerbare afvalstoffen gepland, zoals in de beleidsbrief staat te lezen.

De middelen voor milieutechnologie moeten worden vastgelegd overeenkomstig de mogelijkheden die in het kader van de opmaak van de begroting voor het Vlaamse Gewest beschikbaar zijn. De minister wil onderzoeken of bijkomende middelen kunnen worden vrijgemaakt.

De onderzoeken naar alternatieve afvalverwerkingsmethoden en naar milieuvriendelijke technologieën maken op dit ogenblik deel uit van het programma Toegepast Wetenschappelijk Onderzoek Leefmilieu. Binnen dit programma worden de onderzoeken die door de verschillende Vlaamse administraties en openbare instellingen worden gepland en uitgevoerd, gecoördineerd. Het onderzoek naar alternatieve produktietechnieken kadert voor een deel ook in het programma voor het wetenschapsbeleid, dat behoort tot de bevoegdheid van de minister van Wetenschapsbeleid. De inventarisatie van deze technologieën gebeurt voor het Vlaams Gewest door het BBT-kenniscentrum (Beste Beschikbare Technieken). AMINAL, de OVAM en de VMM maken deel uit van de stuurgroep van dit centrum.

De minister herinnert tenslotte aan de opdracht die de NV Vlar kreeg om zoveel mogelijk de gaten in de verwerkingscapaciteit van afvalstoffen in te vullen.

3. Replieken

De vraagsteller wil graag meer duidelijkheid over de inspanningen die de minister zal doen om de inzameling van solventen, CFK's en fluorescentielampen te verbeteren. Het is immers vooral de aanvoer die belangrijk is voor het rendabel maken van de installaties van Indaver.

De minister antwoordt dat voor klein en gevaarlijk afval de milieubox ter beschikking staat. Er zal ook een gescheiden ophaling van het zogenaamde wit- en bruingoed (koelkasten, televisietoestellen, enzovoort) op gang worden gebracht. Verder zal ook het stort- en verbrandingsverbod voor recycleerbare afvalstoffen de aanvoer van deze afvalstoffen doen toenemen.

– *Het incident is gesloten.*

VRAAG OM UITLEG (Regl. art. 23)

Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid

Vergadering van dinsdag 11 juni 1996

Vaste verslaggever : de heer Roland Deswaene, secretaris van de commissie

– Vraag om uitleg van de heer Christiaan Vandenbroeke tot de heer Luc Van den Bossche, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over de hervorming van de opleidingsduur van de studies voor sociale verpleegkunde

1. Uiteenzetting door de vraagsteller

De heer Chris Vandenbroeke merkt op dat de herschikking van de opleiding sociale verpleegkunde voor een specifieke bevraging zorgt, te meer daar er blijkbaar een dubbelzinnige regelgeving is.

Thans werd voorzien dat de vierjarige opleiding ook nog in het schooljaar 1997-1998 'mag' en 'kan' ingericht worden, zij het dan zonder financiering. Met name zou dit ertoe leiden, naar we mochten vernemen, dat een aantal scholen deze mogelijkheid tot inrichten van een vierde jaar nu al zouden stopzetten. Dat zal ertoe leiden dat de betrokken studenten een nieuwe inschrijving moeten nemen in een andere school, waar ze dan uiteraard als niet-financierbare studenten gelden. Deze gang van zaken roept een aantal vragen op :

– Is het aanvaardbaar dat bepaalde scholen de overgangssituatie naar het schooljaar 1997-1998 toe negeren en met andere woorden het inrichten van een vierde jaar weigeren ?

– Is het niet aangewezen om de overgangsmaatregel tot 1997-1998 verplichtend te maken voor alle scholen ?

– Is het niet aangewezen, wetende dat het om een uitdovende maatregel gaat, het principe van de financierbaarheid nog twee jaar aan te houden ? Op die manier wordt immers de aanzet tot bepaalde frikties ondervangen terwijl het nauwelijks noemenswaardige financiële repercussies kan hebben.

2. Aanvullende vragen

Een lid verwijst naar haar vraag om uitleg van 23 april 1996 over de opleiding tot verpleegkundige¹ waarin zij de geciteerde problematiek eveneens ter sprake bracht. In zijn antwoord heeft de minister gezegd dat bepaalde scholen hun programma onmiddellijk op de driejarige opleiding hebben ingesteld, terwijl andere scholen dat niet gedaan hebben. Deze laatste categorie van scholen moet in het academiejaar 1997-1998 voor de laatste maal een vierde jaar inrichten, maar de minister heeft eraan toegevoegd dat hij weigert om dat jaar te financieren omdat de betrokken scholen geweigerd hebben zich aan de reglementering aan te passen. De spreker vraagt concreet cijfermateriaal over het aantal scholen dat zich wél en dat zich niet heeft aangepast. Persoonlijk kent zij geen hogeschool die zich wél onmiddellijk heeft aangepast.

De spreker wenst ook nog even terug te komen op de problematiek van de titel die de afgestudeerde verpleegkundigen zullen krijgen. Studenten die de traditionele vierjarige opleiding hebben gevolgd zullen nog de traditionele titel van 'gegradueerde sociale verpleegkunde' krijgen ; zij die echter in het nieuwe driejarige systeem zitten, en waarvan de eerste studenten in 1997 zullen afstuderen, krijgen de titel 'gegradueerde verpleegkunde, optie sociale verpleging'. Die tweede titel voldoet volgens de spreker niet aan de eisen die de federale overheid inzake de toegang tot het beroep stelt, waardoor de 'nieuwe' afgestudeerden bij het solliciteren volgens haar veel problemen zullen krijgen. De tweede groep moet, om in overeenstemming te zijn met de federale regelgeving, bijkomende cursussen in het kader van de 'bijzondere beroepstitels (BBT) – volgen. Momenteel weet men echter nog niet hoe dat aanvullend lessenkpakket BBT eruit zal zien. De spreker vraagt hierover dringend duidelijkheid. Zij verwijst opnieuw naar haar vraag om uitleg van 23 april 1996, en vraagt welke stappen de minister sindsdien gezet heeft.

¹ Beknopt Verslag van 7 mei 1996, Bijlage, p. 41- 45.

3. Antwoord van de heer Luc Van den Bossche, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken

Ingaande op de vraag van de heer Chris Vandenbroeke antwoordt de minister dat in het kader van de HOBU-herstructurering op vraag van de betrokkenen zelf niet geopteerd werd voor de optie van de minister, namelijk dat de omschakeling in één jaar zou gebeuren. De beslissing om niet jaar per jaar af te bouwen is genomen in overleg met de betrokken hogescholen. Toen is afgesproken dat de omvorming van de opleiding sociale verpleegkunde maximaal 2 jaar in beslag mocht nemen (besluit van 19 juli 1995, artikel 3). Dat was al een versoepeling tegen de eerdere stelling dat het op één jaar moest. De minister benadrukt dat de beslissing om de opleiding sociale verpleegkunde oude structuur niet jaar per jaar af te bouwen, genomen is in overleg met de betrokken hogescholen. Deze waren akkoord om de overgang naar de nieuwe structuur in twee jaar te organiseren. De minister stelt echter vast dat de hogescholen er weinig aan gedaan hebben om de oorspronkelijke beslissing uit te voeren, hun opleidingen daartoe om te vormen en de nodige duidelijkheid naar de studenten te scheppen.

Naar de studenten toe mag deze situatie echter geen nadelige effecten sorteren. De minister is van mening dat het op dit ogenblik niet goed zou zijn om de studenten te verplichten het derde en vierde jaar sociale verpleegkunde in één jaar te doen. Daarom heeft hij aan de regering voorgesteld dat er toch nog een vierde jaar sociale verpleegkunde oude structuur mag worden georganiseerd in 1997-1998, zodat de studenten die momenteel in het tweede jaar zitten, hun opleiding zoals gepland kunnen voltooien in de oude structuur. De Vlaamse regering heeft op 14 mei jl. trouwens in die zin een besluit getroffen.

De hogescholen die zich wel aan het besluit van 19 juli 1995 hebben gehouden, toch verplichten nog dit extra vierde jaar in te richten, zou deontologisch onaanvaardbaar zijn, zowel naar de hogescholen als naar de studenten in kwestie toe. Hij voelt er dus niets voor om deze overgangsmaatregel verplicht aan alle scholen op te leggen.

Aangezien deze aanpassing tegemoet komt aan een tekortkoming van de hogescholen zelf, is het logisch dat de financiering voor het inrichten van het extra vierde jaar ten laste komt van de hogeschool zelf en niet van de volledige HOBU-enveloppe. Op die manier zouden de andere hogescholen hiervoor onrechtstreeks opdraaien. Daarom heeft de minister beslist dat de studenten in dat extra vierde jaar niet financierbaar zijn. Het gaat hier vooral ook om het principe en niet om de financiële repercussie op zich.

Dat er hogescholen zijn die omwille van de niet-financierbaarheid van deze studenten, nu hals over kop zouden beslissen om het vierde jaar niet in te richten, is de minister niet bekend. Als dat waar is, doet het de minister zeer de wenkbrauwen fronsen. Waarom is nu plots mogelijk wat voorheen, in overeenstemming met de gemaakte afspraken en het uitvoeringsbesluit, niet mogelijk was? Kunnen nu plots de programma's van het derde en vierde jaar toch geïntegreerd worden? Uiteraard moeten de nodige vragen gesteld worden bij de onderwijskundige kwaliteit van dergelijke beslissingen.

De studenten vierde jaar in het academiejaar 1997-1998 mogen van de niet-financiering op geen enkele manier hinder ondervinden. Met andere woorden, zij blijven volstrekt normale studenten en dienen door de hogescholen zo behandeld te worden inzake inschrijvingsgelden, toegang tot sociale voorzieningen, enz. De regeringscommissarissen moeten daar strikt toezicht op houden. De getroffen maatregelen mogen voor hen dus geen enkel nadelig effect sorteren.

Ingaande op de eerste vraag van de tweede spreker, antwoordt de minister dat hij de namen van de hogescholen die de omvorming correct hebben doorgevoerd, aan het lid kan bezorgen.

Wat de vragen met betrekking tot de titel betreft, antwoordt de minister dat er drie mogelijke oplossingen zijn.

Eerste mogelijkheid: men aanvaardt, naar analogie met wat enkele jaren geleden met de vervanging van de titel 'dokter in de geneeskunde' in 'arts' is gebeurd, dat de oude titel niet meer bestaat en vervangen is door een nieuwe titel. Zo blijft alle wetgeving waarin sprake is van 'dokter in de geneeskunde' geldig, maar men aanvaardt dat men 'dokter in de geneeskunde' voortaan moet lezen als 'arts'. Zo worden 'artsen' nu toegelaten tot beroepen die volgens de wetgeving voorbehouden zijn aan 'dokters in de geneeskunde', inclusief de uitoefening van de geneeskunde.

Tweede mogelijkheid: zelfde principe als de eerste mogelijkheid, maar met de tussenstap van een concordantiebeslissing tussen de vroegere en huidige titel. Deze procedure is volgens de minister juridisch betwistbaar, maar ze wordt momenteel toch onderzocht.

Derde mogelijkheid : opnieuw de afzonderlijke opleidingen organiseren, maar dan brengt men het principe van de pluri-forme inzet in gevaar.

De minister vervolgt dat welke ook de oplossing zal zijn, het curriculum vergelijkbaar zal zijn aan het huidige. De meest logische oplossing is volgens de minister de eerst geciteerde.

4. Replieken

Een lid merkt op dat de oplossing die de minister inzake de titel verdedigt aantrekkelijk lijkt, maar ondertussen heeft de federale wetgever ook de toegang tot het beroep geregeld. Zo wordt onder meer bepaald dat men eerst algemeen inzetbaar verpleegkundige moet zijn, alvorens men bijkomende specialisaties kan halen. Zijn er ondertussen reeds contacten geweest met het federale ministerie van Volksgezondheid ?

De minister antwoordt dat die contacten moeizaam verlopen. De minister is nog steeds van mening dat de federale overheid zich schuldig maakt aan bevoegdheidsoverschrijding, en hij hoopt dat het Arbitragehof ter zake klaarheid zal brengen.

De minister voegt er nog aan toe dat hij niet in strijd is met de Europese regelgeving. De federale overheid heeft echter de Europese regelgeving op een meer vérgaande manier geïnterpreteerd dan volgens hem noodzakelijk, en dat ligt mee aan de basis van de huidige problemen.

– Het incident is gesloten.

VRAAG OM UITLEG (Regl. art. 23)

Commissie voor Welzijn, Gezondheid en Gezin

Vergadering van donderdag 13 juni 1996

Vaste verslaggever : de heer Guy Swennen, secretaris van de commissie

– Vraag om uitleg van mevrouw Yolande Avontroodt tot de heer Luc Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn over het wegvallen van de subsidies aan de diensten voor gezins- en bejaardenhulp vanuit het Fonds voor Collectieve Uitrusting en Diensten

1. Uiteenzetting door de vraagsteller

Door de zopas goedgekeurde sociale programmawet zal vanaf 1 januari 1997 de subsidiëring door het Fonds voor Collectieve Uitrusting en Diensten (FCUD) ten voordele van de diensten voor gezins- en bejaardenhulp worden stopgezet. Deze subsidie bestaat uit een bedrag van ongeveer 16 frank per uur en een terugbetaling van de verplaatsingskosten. Deze maatregel zal aan 200 mensen hun job kosten indien op Vlaams niveau geen oplossing gevonden wordt. Graag vernam ik van de minister of hij vanuit de Vlaamse Gemeenschap in bijkomende middelen heeft voorzien om de bestaande verplichtingen over te nemen. Op 6 maart heeft de minister overleg gepleegd met minister De Galan over deze problemen en de problemen die zich naar aanleiding van deze maatregel ook voordoen in de kinderopvang. Heeft dit overleg iets opgeleverd ? Is er voorafgaandelijk aan de beslissing van de federale overheid om deze subsidies te schrappen, overleg gepleegd met de Vlaamse regering ?

2. Bijkomende vragen van andere leden

Mevrouw Sonja Becq deelt de bezorgdheid van de vorige spreker. De subsidies die vanaf 1997 niet langer door het FCUD uitgekeerd worden, maken 3 percent uit van de totale subsidies van de Vlaamse Gemeenschap aan de diensten gezins- en bejaardenhulp. Die diensten hadden ook 200 bijkomende arbeidsplaatsen verwacht, zoals beloofd was. 75 arbeidsplaatsen werden geregulariseerd, volgens het vroegere tewerkstellingsplan. Uiteindelijk zijn er slechts 125 echt nieuwe arbeidsplaatsen bijgekomen. En dat terwijl de diensten de vraag om hulp niet kunnen beantwoorden.

De heer Guy Swennen sluit zich daarbij aan. De subsidies aan de diensten gezins- en bejaardenhulp die in 1997 wegvalen bedragen ongeveer 160 miljoen. Alles wijst erop dat de Vlaamse regering de voordelen van het federale banenplan als een vervanging wil hanteren voor het wegvallen van de FCUD-subsidie. Nochtans was er binnen de regering de afspraak dat de verlaging van de sociale bijdragen in de social profit sector volledig in bijkomende werkgelegenheid moet uitmonden. Is dit vermoeden terecht ?

Ook voor de kinderopvang ontstaan problemen door het wegvallen van FCUD-middelen. Het gaat daar om ongeveer 150 miljoen. Is er al een voorstel van structurele oplossing voor het wegvallen van de subsidies van Kind en Gezin ?

De minister probeert in de interministeriële conferentie (IMC) de Vlaamse bevoegdheden te vrijwaren of de gevolgen van federale maatregelen voor Vlaanderen te beperken. Mevrouw Trees Merckx-Van Goey vraagt of de minister de commissie systematisch op de hoogte kan brengen van de agendapunten waarbij hij op een IMC betrokken is. Kan ook achteraf verslag uitgebracht worden over de besluiten van die IMC ? Systematische informatie vooraf en achteraf vergemakkelijkt de opvolging voor het parlement. Het lid heeft die vraag ook aan minister Wivina Demeester-De Meyer en minister Leo Peeters gesteld.

3. Antwoord van de minister

De problematiek is welbekend, antwoordt de minister. Gezins- en bejaardenhulp en kinderdagverblijven vervullen inderdaad basisopdrachten. De maatregel werd eind vorig jaar genomen, zonder overleg met de minister. De minister heeft achteraf overleg gevraagd, maar een oplossing heeft dit niet echt gebracht. Op 2 april heeft mevrouw Magda De Galan, federaal minister van Sociale Zaken, in het Overlegcomité beloofd om voor het einde van het zomerreces een nieuw initiatief te nemen. Tot nog toe is dat initiatief er niet. Het lijkt er wel op dat de discussies tot gevolg zullen hebben dat de maatregel met zes maanden uitgesteld wordt, tot halfweg 1997.

Men moet wel toegeven dat het al jaren geweten is dat de maatregel er zou komen. De federale overheid nam kosten op zich voor bevoegdheden van de gemeenschappen en gewesten. De federale overheid voert uit wat in de gesprekken met de sociale partners was afgesproken. Een antwoord werd wel niet tijdig voorbereid.

Er is enig soelaas te vinden in het feit dat de maatregelen voor de verlaging van de sociale lasten op een soepeler manier toegepast kunnen worden. Dat laat toe dat een maximum aan jobs gecreëerd kan worden. Bij het wegvallen van de FCUD-middelen gaat 3 percent van de subsidies of 1,1 percent van de inkomsten voor gezins- en bejaardenhulp verloren. Dat staat gelijk aan 170 jobs. Op dit ogenblik ziet de minister geen andere oplossing dan die middelen te zoeken binnen het plan voor social profit tewerkstelling. Tenzij de leden opteren voor een herschikking van het budget voor welzijn... De minister is zelf niet enthousiast voor die oplossing, maar ziet geen andere.

4. Replik van een lid

De heer Guy Swennen betreurt het dat het probleem op die manier opgelost moet worden.

– *Het incident is gesloten.*

VRAAG OM UITLEG (Regl. art. 23)

Commissie voor Welzijn, Gezondheid en Gezin

Vergadering van donderdag 13 juni 1996

Vaste verslaggever : de heer Guy Swennen, secretaris van de commissie

– Vraag om uitleg van mevrouw Yolande Avontroodt tot de heer Luc Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn, over de financiering van de vertrouwensartsencentra in Vlaanderen

1. Uiteenzetting door de vraagsteller

Vooraleer tot concrete vragen te komen wil ik de algemene context schetsen waarbinnen de vertrouwensartsencentra (VAC) actief zijn.

In de kinderpsychiatrie moet een onderscheid gemaakt worden tussen urgentiegevallen en crisisgevallen. Urgenties vergen een onmiddellijke en precieze aanpak en behandeling. Crissisen zijn veeleer een aanduiding dat het evenwicht verstoord is, en vergen een aanpassingsstrategie. Het zijn de crisissituaties waarmee de vertrouwensartsencentra geconfronteerd worden.

De meeste kinderen zijn eigenlijk afhankelijk van hun ouders of van eender welke volwassene, die dicht bij hun omgeving staat. Het zijn die volwassenen, en niet het kind, die een situatie zullen definiëren als urgent. Ze zoeken hulp overeenkomstig hun al dan niet adequate reactie. Sommige kinderen of adolescenten zoeken soms alleen hulp ; het betreft dan vaak misbruikte en/of mishandelde kinderen.

De urgenties bij adolescenten mobiliseren het meest, omdat ze de volwassene confronteren met zijn angst, zijn vrees, zijn eigen fantasmen van moord en incest, zijn eigen structurering. Deze invraagstelling geldt ook voor de ouders, de therapeuten, de huisarts, de leerkrachten en de opvoeders.

De volwassenen, van wie de vraag uitgaat, verwachten een globale aanpak, een deelname tot elke prijs.

Een urgentie wordt nagenoeg steeds voorafgegaan door een lange periode van verkeerde aanpassingen bij het kind en een verslechterde relatie binnen het gezin en/of de sociale omgeving.

Het kind is een plaats van projectie voor de volwassenen : de moeilijkheden van het kind worden door de volwassenen gezien en geïnterpreteerd doorheen de filter van hun subjectiviteit. Er zijn dus nog veel gevallen die niet onderkend worden.

Adolescenten maken de meerderheid uit van de kinderpsychiatrische urgenties. Ongeveer 75 tot 80 percent van de patiënten die worden verwezen of zich spontaan aanbieden voor onmiddellijke hulp, is 13 jaar of ouder. In ongeveer de helft van de gevallen betreft het situaties van auto-agressie (zelfmoordpoging, zelfmoordgedrag, enz.). Een kwart van de resterende situaties bij adolescenten, vooral dan bij jongens, betreft gedragsstoornissen (gewelddadigheid, agressiviteit, vernielingsdrang, enz.).

De meest voorkomende uitlokkende factor van een crisis bij kinderen is een crisis in het gezin, door scheiding, ziekte, dood. Het sociaal-economische milieu waaruit het kind komt, is ook een belangrijke factor, die bepaalt of een kind in crisis eventueel in de psychiatrie zal worden opgevangen. Een agressieve delinquent in een acute klassieke crisis uit een ongunstig sociaal milieu zal snel in de handen van de rechter of het paragerechtelijk systeem (sociale dienst van de jeugdrechtbank) vallen, terwijl eenzelfde jongere uit een hogere klasse gemakkelijker naar een psychiater of een wachtdienst zal worden verwezen.

Een precieze diagnose is van essentieel belang. Sensibilisatie van de centra is hier belangrijk. Vaak hebben de symptomen weinig specifieke diagnostische betekenis en vormen ze een weinig precieze maat voor het leed van het kind. Snel luisteren is dus de boodschap maar men mag niet overhaast reageren.

Wat nu concreet de VAC betreft, zijn de problemen veelvuldig. Zij worden geconfronteerd met werkoverlast, onzekerheid, waardoor ze risicosituaties verkeerd dreigen in te schatten. In Antwerpen komen per jaar 1500 meldingen binnen. Een aantal daarvan kunnen niet beantwoord worden wegens te veel werk. De minst assertieve melder is in dat geval verloren. De VAC werken met een basisequipe van vier personeelsleden. Zij worden gesubsidieerd op basis van een gemiddelde anciënniteit van 10 jaar. Het VAC in Antwerpen b.v. bestaat daarentegen al meer dan 15 jaar. De deskundigheid

en de ervaring van de personeelsleden die al zolang werken, wordt dus afgestraft. Gezien de ernst van de problematiek is dat een pijnlijk punt.

Er kunnen vragen gesteld worden over de aflijning van de taken melding en adviesfunctie. Eén van de grote risico's bestaat erin dat een therapie gestart wordt terwijl het misbruik verder gaat. De beste begeleiding is die, die voorafgaande aan elke vorm van therapie, zorgt voor de juiste plaatsing van het probleem : het uitklaren van een situatie, als het ware een vorm van pretherapie. De dossiers moeten in het VAC gehouden worden, tot de situatie uitgeklaard is. Eén dossier kan b.v. aan het licht brengen dat verschillende kinderen door eenzelfde dader misbruikt worden, in verschillende gezinnen. Het best worden in zulk geval eerst alle betrokkenen onderzocht, uitgenodigd en op het juiste spoor gezet.

Ik wil er niet voor pleiten de VAC onder te brengen bij andere centra b.v. voor algemeen welzijnswerk of voor geestelijke gezondheidszorg. De begeleiding en hulpverlening van de VAC is essentieel verschillend van die van de andere centra : ze gebeurt niet op vrijwillige basis.

De VAC moeten een belangrijke preventieve rol spelen. Minstens 30 percent van de volwassenen die in psychiatrie opgenomen worden, zijn vroeger slachtoffer geweest van kindermishandeling. Meer dan de helft van de vrouwen met zelfmoordpogingen hebben een voorgeschiedenis van ernstige mishandeling of seksueel misbruik. Er moeten meer middelen voor preventie zijn.

Ik wil besluiten met de volgende vragen. Wil de minister bij de personeels- en werkingssubsidies rekening houden met de werkelijke anciënniteit, met de algemene preventieve opdracht van de VAC, met het aantal meldingen ? Een basisequipe van 4 personeelsleden werd ingesteld voor 400 meldingen per jaar. Het aantal meldingen stijgt gestaag, zeker in de grootsteden, die ook meer met kansarmoede te maken hebben. Kan de minister geen voldoende personeelsbezetting beloven ? Ik wil er ook voor pleiten rekening te houden met het onafhankelijke karakter van de VAC, wat het best de lage drempel garandeert. Ten slotte mag de taak van de VAC niet louter beperkt worden tot het melden en doorverwijzen. Zij zijn het best geplaatst om dossiers grondig uit te klaren en te centraliseren, gezien de discretie en de deskundigheid die ze opgebouwd hebben.

2. Bijkomende vragen van andere leden

Mevrouw Ria Van Den Heuvel steunt de vragen van de spreker. Het subsidiëringsbeleid ten aanzien van de VAC moet bij de opstelling van begroting herzien worden. De VAC zijn enorm belangrijk. De 20 miljoen die ze in 1994 extra gekregen hebben, zijn aanzienlijk, maar in de grote steden is dat enkel voldoende om de putten te vullen. VAC-Antwerpen heeft zelf een aantal voorstellen inzake subsidiëring opgesteld. Het preventieve werk van de VAC is kostenbesparend. Mevrouw Ria Van Den Heuvel wil onderzoeken of de decretale regeling inzake het subsidiëringsbeleid niet aangepast kan worden. Verschillende leden kunnen daarrond eventueel samenwerken.

Mevrouw Kathy Lindekens sluit zich aan bij voorgaande vragen en opmerkingen. Ze wil er wel op wijzen dat slechts weinig VAC echt toegankelijk zijn voor jongere kinderen. Er is soms een taalkundige drempel.

Het is schrijnend dat het aantal meldingen blijft stijgen, vervolgt het lid. Het aantal meldingen in VAC-Antwerpen in 1994, nl. 1384, is in 1995 met ongeveer 130 gestegen. De schijnbare status quo in 1996 heeft alles te maken met het feit dat het VAC de oproepen niet meer kan beantwoorden. Het probleem houdt overigens niet op bij de VAC. Ze kunnen niet doorverwijzen omdat ook andere hulpverlening dichtgeslibd is.

3. Antwoord van de minister en repliek van enkele leden

Bijkomende middelen vinden is zoals altijd een probleem, antwoordt de minister. Om een comfortabel welzijnsbeleid te voeren is er 1,5 miljard extra nodig. Bij de collega's ministers is er niet onmiddellijk de bereidheid om middelen van hun budget naar welzijn over te hevelen. Het parlement zou een groot debat moeten voeren over de verdeling van de grote enveloppes. De fracties moeten zich bezinnen over de prioriteiten.

Mevrouw Yolande Avontroodt vindt dat binnen het budget van Kind en Gezin dat toch 7 miljard bedraagt, ruimte moet zijn voor de urgente opdracht van de VAC. Kind en gezin trekt steeds meer taken naar zich toe – met meer middelen -, die minder belangrijk zijn.

Voorkomen en hulpverlening is de decretale opdracht van Kind en Gezin, meent ook mevrouw Trees Merckx-Van Goey. De VAC kunnen weliswaar beschouwd worden als een specifieke vorm van slachtofferhulp, dat tot het algemeen welzijnswerk behoort. Het lid is echter van oordeel dat de VAC blijvend vanuit Kind en Gezin ondersteund moeten wor-

den. De VAC moeten een prioriteit zijn binnen de grote dotatie van Kind en Gezin. De financiering van het algemeen welzijnswerk, waartoe slachtofferhulp behoort, moet ook volwaardig zijn. Daardoor kan de doorverwijzing gemakkelijker verlopen.

De Vlaamse Gemeenschap moet de ambitie hebben aan dit soort problemen speciale aandacht te besteden. In het algemeen onderstreept het lid dat de Vlaamse Gemeenschap zijn eigen invulling van hulpverlening en preventie moet opeisen. Waarom zou er niet voor bepleit kunnen worden dat de federale middelen voor contracten met de gemeenten, naar de Vlaamse Gemeenschap zelf zouden gaan ? Die kwestie kan op een ander moment grondiger besproken worden.

Het pleidooi van de leden voor de VAC is terecht, oordeelt de minister. Het gaat hier om een schrijnende problematiek. De minister heeft de opdracht gegeven om meer middelen te zoeken op de begroting 1997. Er zijn wel tal van lopende programma's die recent gestart zijn, b.v. de preventieve kinderzorg. Die kunnen natuurlijk niet meteen stopgezet worden. Er zijn ook de kinderdagverblijven die op een werkingstoelage wachten... Als de VAC een prioritair punt zijn, zullen andere zaken niet kunnen.

Maar de minister neemt akte van de boodschap van de commissieleden. Als de commissieleden meer middelen voor de VAC willen, dan wil hij dat ook. De VAC zijn wel niet geconcipieerd om zelf alles op te lossen. Men moet kunnen doorverwijzen, maar dat is inderdaad op dit ogenblik ook problematisch. De polyvalente centra staan ook onder druk. Er moeten dus prioritair oplossingen gezocht worden voor de VAC en voor het algemeen welzijnswerk.

– *Het incident is gesloten.*

VRAAG OM UITLEG (Regl. art. 23)

Commissie voor Welzijn, Gezondheid en Gezin

Vergadering van donderdag 13 juni 1996

Vaste verslaggever : de heer Guy Swennen, secretaris van de commissie

– Vraag om uitleg van de heer Etienne Van Vaerenbergh tot de heer Luc Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn, over de situatie van het algemeen welzijnswerk

1. Uiteenzetting door de vraagsteller

De situatie van het algemeen welzijnswerk (AWW) blijft niet alleen precair, maar ook onzeker vooral wat de subsidiëring betreft, maar ook wat de invulling van de blinde vlekken betreft.

Opnieuw worden er nieuwe regels aangekondigd. Hoe kan het beleid rechtszekerheid scheppen als op één jaar tijd achtereenvolgens drie verschillende regelgevingen van kracht zijn ?

De blinde vlekken in Halle-Vilvoorde zijn nog steeds niet weggewerkt. De programmatie die onder minister Wivina Demeester-De Meyer opgesteld werd voorzag in 18 FTE arbeidsplaatsen. Daarvan zijn nu slechts 4,5 FTE plaatsen gerealiseerd.

2. Bijkomende vragen van andere leden

Mevrouw Sonja Becq sluit zich aan wat de situatie in Halle-Vilvoorde betreft. Halle-Vilvoorde is ook achtergesteld wat de jongerenadviescentra betreft. Welke perspectieven biedt de minister ?

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen wil aandacht vragen voor de boekhoudkundige problemen waarmee centra geconfronteerd worden. Het betreft centra die naar aanleiding van de hervorming van het algemeen welzijnswerk een aanvraag tot erkenning ingediend hebben en nog geen antwoord gekregen hebben. Zij verkeren in juridische onzekerheid. Het lid zal de minister de gegevens bezorgen en verwacht nu niet onmiddellijk een antwoord.

Verder wijst het lid op de blinde vlekken die er ook in Limburg zijn. Volgens de programmatie van 1994 heeft Limburg nog recht op 15 FTE. Sommige blinde vlekken moeten volgens het lid wel genuanceerd bekeken worden. Er worden verschillende soorten arrondissementen gehanteerd. Men moet uitgaan van de reële situatie : de mobiliteit in een streek moet bekeken worden, er moet rekening gehouden worden met het voorkomen van centra voor geestelijke gezondheidszorg. De CGG's liggen het best niet te veraf van de CAW. Het lid had graag de timing van de invulling van de blinde vlekken gekend.

In Limburg is het AWW centralistisch georganiseerd. Het lid vindt dat een efficiënte manier van werken, maar het vraagt ook meer tijd. Het lid vraagt daarmee rekening te houden.

Sommige projecten krijgen controle op de kwaliteit. Verslagen daarvan krijgt men echter niet. Het lid vraagt dat bij de controle rekening gehouden wordt met het gebrek aan bijkomende erkenningen wat lange wachttijden tot gevolg heeft.

3. Antwoord van de minister en repliek van enkele leden

De vele wijzigingen in de regelgeving op zo een korte tijd getuigen inderdaad van onheus bestuur, geeft de minister toe. Maar het zou onheuser zijn als de overheid zijn financiële verplichtingen niet nakomt. Het subsidiëringssysteem dat minister Wivina Demeester-De Meyer destijds aan de regering voorgelegd heeft, verschilde met wat uiteindelijk goedgekeurd werd. Dat nieuwe systeem leidt nu juist tot het gecumuleerde tekort dat voor 1994, 1995 en 1996 samen iets meer dan 200 miljoen bedraagt. 132 miljoen werd gevonden bij de begrotingsaanpassing 1996. Dat betekent dat nog ongeveer 70 miljoen gevonden moet worden. Daartoe wordt met terugwerkende kracht vanaf januari 1996 de financiering herbekeken. Reserveopbouw wordt niet meer mogelijk. Er zal gewerkt worden met open enveloppes die op de realiteit afgestemd zijn. Niet de werking wordt dus hertekend, alleen de subsidiëring. Er moet 35 miljoen bespaard worden. De resterende 35 miljoen hoopt de minister te vinden bij de begroting 1997. Tegelijkertijd moeten middelen gevonden worden om het AWW een toekomst te geven. Denken we maar aan slachtofferhulp, interlandelijke adoptie... In totaal zal op de begroting 1997 meer dan 200 miljoen uitgetrokken moeten worden.

Een deel van de besparingen zal erin bestaan de erkenningen in de blinde vlekken pas op het einde van het jaar toe te kennen. De blinde vlekken moeten inderdaad genuanceerd bekeken worden. Er is een onderscheid tussen blinde vlekken, waar niets is, en onderbezetting, zoals b.v. in Halle-Vilvoorde. Pas na dit jaar zal de onderbezetting opgelost kunnen worden. Halle-Vilvoorde en Limburg zullen dan prioriteiten zijn.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen maakt terechte opmerkingen over de kwaliteitscontrole. Die kwestie maakt ook deel uit van het kwaliteitsdecreet voor welzijn dat volgende week op regeeringsniveau gefinaliseerd wordt.

– *Het incident is gesloten.*

VRAAG OM UITLEG (Regl. art. 23)

Commissie voor Werkgelegenheid en Economische Aangelegenheden

Vergadering van maandag 24 juni 1996

Vaste verslaggever : de heer Jean-Marie Bogaert, secretaris van de commissie

– Vraag om uitleg van de heer Jean-Marie Bogaert tot de heer Luc Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie over de naam van het project Telenet Vlaanderen

1. Uiteenzetting door de vraagsteller

De heer Jean-Marie Bogaert merkt op dat luidens recente persberichten de naam van het project Telenet Vlaanderen inmiddels afgekort is tot Telenet.

Nochtans werden er, ter gelegenheid van de besprekingen van het voorstel van decreet houdende machtiging van de intercommunales voor kabel distributie tot deelname aan een vennootschap waaraan de bevoegde overheid de uitbouw en/of exploitatie van het kabelnetwerk in Vlaanderen tot een interactief communicatienetwerk toevertrouwt door de vraagsteller amendementen ingediend met het oog op het behoud van een verwijzing naar Vlaanderen in de juridische en commerciële naam van Telenet Vlaanderen (Stuk 146 (1995-1996) – Nr. 2). In de verantwoording van deze amendementen wijst de vraagsteller erop dat, omdat het woord vluchtig is, maar het geschrift blijft, het nodig is dat een aantal bekommernissen, die leefden bij vele leden van de voorbereidende commissie worden ingeschreven in het decreet zelf. Dit is des te meer nodig daar deze bekommernissen betrekking hebben op fundamentele opties, namelijk : het verankeren van de Vlaamse identiteit van Telenet Vlaanderen, zowel wat betreft de naam, als de inbreng van Brussel en het vrijwaren van het debat over de verdere ontwikkeling van de telecommunicatie en over de intercommunales.

Spreker meent dat immers slechts op die wijze Telenet Vlaanderen werkelijk een Vlaams project kan zijn en een goed voorbeeld van een succesvolle Vlaamse verankering. In deze context refereert de vraagsteller naar het Vlaams Regeerakkoord en de Beleidsbrief Multimedia Vlaanderen.

Ten overvloede verwees de vraagsteller naar buitenlandse operatoren welke eveneens een verwijzing naar het land van herkomst in de benaming voeren.

Spreker citeert vervolgens volgende passage uit het verslag over het hogervermelde voorstel van decreet (Stuk 146 (1995-1996) -) Nr. 6) dat ter zake luidt als volgt : " Meerdere leden drukken hun sympathie uit voor het streven naar de bevestiging van de Vlaamse identiteit" en "ten overvloede bevestigt de minister-president dat welke uiteindelijk ook de juridisch-commerciële benaming moge worden, de naam Telenet Vlaanderen bij de concrete projectuitvoering sowieso gehanteerd zal blijven worden".

"In het licht van de verstrekte uitleg en de gedane toezeggingen om bij de project-optimalisering wél nog gewag te maken van de oorspronkelijke naam" stemde de vraagsteller er destijds dan ook mee in zijn amendementen in te trekken.

Gaarne vernam de vraagsteller van de minister-president een concrete toelichting over de stappen die werden ondernomen en welke garanties werden verkregen opdat de naam Telenet Vlaanderen bij de concrete projectuitvoering sowieso gehanteerd zal blijven ? Zal men van deze benaming afstappen en alleen nog het woord Telenet voeren ? Spreker verbaast er zich over dat de plaatsnaamverwijzing Vlaanderen hier wat dit project betreft, zou stuiten op moeilijkheden. In het buitenland zijn er vele projectnamen die refereren naar het land van herkomst. US West verwijst eveneens naar zijn lokalisatie. Wat kan het probleem zijn voor Vlaanderen, om de opname van de lokatie in een commerciële naam te behouden ?

Verschillende leden sluiten zich aan bij de vraagsteller. Een lid stelt zich vragen naar de interregionale kansen van het project Telenet Vlaanderen. Spreker meent dat er zoveel mogelijk dient gestreefd naar de internationalisering van dit project. Vlaanderen is de basis van het project, doch ook met Brussel, Wallonië en de ons omringende landen in Europa kunnen samenwerkingsverbanden op het vlak van telecommunicatie en multimedia worden uitgebouwd.

Hierop vindt een ander lid de verwijzing door de heer Jean-Marie Bogaert naar het buitenland, wat betreft de opname van de lokatie in de commerciële benaming, niet helemaal terecht, vermits men in deze refereert naar Telecom Spanje

enz., en in feite wordt met een dergelijke handelwijze alleen maar gealludeerd op de vroeger opgebouwde monopolie-structuren op het vlak van de telecommunicatie, terwijl Telenet Vlaanderen volop mikt op een toekomstige liberalisering van de telecommunicatiemarkt in Europa.

Daarenboven is reeds van bij de opstart van het initiatief Telenet Vlaanderen onvoldoende duidelijk gesteld dat het project Telenet Vlaanderen zich zou concretiseren binnen het kader van verschillende juridische deelstructuren. Wellicht verdient het aanbeveling om hierover ook enige toelichting te verschaffen over de toekomst van deze verschillende deelstructuren. Daarenboven onderstreept het lid het belang van het project Telenet Vlaanderen in de telecommunicatiesector. Vooral de toegevoegde waarde van dit project is belangrijk. Spreker benadrukt dat deze toegevoegde waarde dient benaderd vanuit het strategisch-economisch belang van de benaming Telenet-Vlaanderen. Spreker verheelt niet dat deze benaming reeds tijdens de hoorzitting in de commissie het voorwerp was van enige discussie.

Spreker herinnert er tevens aan dat Telenet Vlaanderen succesvol is, vermits het kan steunen op buitenlandse knowhow in de telecommunicatiesector

2. Antwoord van de heer Luc Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie.

De minister-president repliceert hierop als volgt. De naam is niet steeds richtinggevend voor de houdstermaatschappij. De minister-president refereert naar de besprekingen in de commissie over het project Telenet Vlaanderen, waarbij de minister-president benadrukte dat de term "Telenet Vlaanderen" ook in de toekomst zou worden behouden.

Bij beslissing van de Raad van Bestuur van 21 juni 1996 werd een naamswijziging doorgevoerd, waarbij de activiteiten die rechtstreeks aansluiten bij de juridische samenwerking met de intercommunales opnieuw Telenet Vlaanderen zullen worden genoemd.

Oorspronkelijk lag het in de bedoeling om de naam Telenet Vlaanderen niet langer te hanteren.

Aldus ontstond er een operationele verstandige keuze waardoor de herkenbaarheid afdoende aanwezig is en waarbij voor de toekomstige operaties en functies Telenet wordt behouden en ingevuld wordt door de toekomstige partners. Een aantal gesprekken zijn ter zake aan de gang. Het ligt in de bedoeling om het netwerk gefaseerd operationeel te maken. De minister-president onderstreept het belang van de inbreng van deze technologie in buitenlandse netwerken.

Het project Telenet Vlaanderen zal een verwijzingselement zijn wanneer men met Telenet-Europa opstart. Vlaanderen zal fungeren als spil van het project.

De minister-president stelt dat in deze context de rationaliteit dient te primeren (tewerkstelling, communicatiesystemen). Wie bezit het aandeelhouderschap en wie bestuurt ? 70 percent van de aandelen zijn in Vlaamse handen en 11 van de 15 bestuurders zijn Vlamingen. Aldus is een dubbele garantie ingebouwd, namelijk zowel op het vlak van de kapitaalstructuur als wat het managementteam betreft, voor het behoud van de Vlaamse identiteit.

3. Replieken

De heer Jean-Marie Bogaert dankt de minister voor het gedetailleerde antwoord en stelt vast dat de overkoepelende NV-holding Telenet vanaf 21 juni 1996 thans is omgevormd in Telenet Vlaanderen.

De minister-president licht dit toe als volgt. Telenet Vlaanderen fungeert als holdingstructuur die de vector en de mogelijkheid moet bieden om op diverse vlakken een samenwerking uit te bouwen op het vlak van de participaties (Brussel, Wallonië, buitenland). Het oorspronkelijke project Telenet in Vlaanderen, wordt opnieuw Telenet Vlaanderen, zodanig dat het referentieproject Telenet Vlaanderen wordt opgenomen als statutaire benaming.

– Het incident is gesloten.

VRAAG OM UITLEG (Regl. art. 23)

Commissie voor Werkgelegenheid en Economische Aangelegenheden

Vergadering van maandag 24 juni 1996

Vaste verslaggever : de heer Jean-Marie Bogaert, secretaris van de commissie

– Vraag om uitleg van de heer Jean-Marie Bogaert tot de heer Luc Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie, over de houding van de Vlaamse regering over het heractiveren van de Belgische Maatschappij voor Buitenlandse Investerings

1. Uiteenzetting van de vraag door de vraagsteller

De vraagsteller merkt op dat op 24 mei jl. de federale regering besliste om de Belgische Maatschappij voor Buitenlandse Investerings te reactiveren. Deze maatschappij werd in 1970 opgericht teneinde de investeringen van Belgische ondernemingen in het buitenland te ondersteunen. Dit kan gebeuren door middel van aandelenparticipaties of het uitschrijven van voordelige leningen om de investeringen te financieren.

Sinds de staatshervorming van 1988 beschikt het Vlaams Gewest over de volledige bevoegdheid voor het promoten van de investeringen. Aan Vlaamse kant wordt de GIMV hiervoor ingezet, aan Waalse kant maakt men gebruik van de SIRW.

Door haar recente beslissing gaat de federale regering echter lijnrecht in tegen dit gegeven. Ze reactiveert de BMI door 640 miljoen frank ter beschikking te stellen. Een deel wordt gebruikt om het maatschappelijk kapitaal vol te storten, er worden ook aanzienlijke fondsen voorzien om de investeringen van Belgische bedrijven in Afrika en Azië te promoten. Bovendien engageert de federale regering er zich tevens toe om het FAFI (Federal Agency for Foreign Investors) op te richten. Dit moet de draaischijf worden tussen buitenlandse investeerders die in België wensen te investeren en de federale en regionale regering.

De vraagsteller stelt vast dat deze restauratiebeweging de logische verdere federalisering van de bevoegdheden op het vlak van de buitenlandse handel en investeringen zullen tegengaan. De vage achterpoortjes zoals het voeren van een beleid van bevordering zullen blijven bestaan en zelfs bestendigd worden indien hier niet kordaat tegen wordt opgetreden.

Daarom vernam de vraagsteller van de minister-president gaarne een concreet antwoord op de volgende vragen :

1. Hoe staat de Vlaamse regering tegenover het federale initiatief ? Druist dit niet in tegen de exclusieve gewestelijke bevoegdheid inzake investeringssteun ? Is de Vlaamse regering geconsulteerd betreffende dit dossier, zo ja wanneer en op welke wijze ?

2. Het concept FAFI is volgens de vraagsteller een goede zaak. Het komt echter aan de gewesten toe om stappen in deze zin te ondernemen. Welke stappen zullen dienaangaande worden genomen door de Vlaamse regering ? Zal de Vlaamse regering de federale regering dienaangaande terugfluiten op principiële en logische gronden ?

Een lid sluit zich hier volledig bij aan en hekelt het feit dat de vaagheid in de bevoegdheidsverdeling op het vlak van de buitenlandse handel nog steeds niet is opgeklaard. Ook in de diplomatieke middens heerst nog onduidelijkheid over de gevolgen van de staatshervorming op het vlak van het buitenlands beleid.

Wat het probleem van de heractivering van de Belgische Maatschappij voor Buitenlandse Investerings (BMI) betreft, betreurt het lid, dat in een tijd van grote budgettaire moeilijkheden van de federale regering, die overal predikt om toch maar zuinig om te springen met de schaarse middelen, deze federale regering thans een krediet uittrekt van 640 miljoen frank voor de heractivering van de Belgische Maatschappij voor Buitenlandse Investerings. Daarenboven overschrijdt de federale regering hiermede volledig haar bevoegdheidsgrenzen. Wellicht bestond deze BMI nog als een federaal relict, waarin men thans nieuwe middelen injecteert. De logica gebiedt om deze BMI volledig af te bouwen. Spreker benadrukt dat voor een dynamisch Vlaams economisch beleid het aantrekken van buitenlandse investeerders van cruciaal belang is. Deze spreker is voorstander van één enkele loketfunctie op het vlak van het buitenlands investeringsbeleid. Het lid vraagt aan de minister-president de nodige maatregelen te nemen. Het betreft een cruciale kwestie, waarover ten spoedigste de nodige duidelijkheid dient geschapen. Hierop stelt een ander lid zich niet van de indruk te kunnen ontdoen dat het voor de bedrijven vaak moeilijk is om een keuze te maken (federaal of regionaal bevoegdheidsechelon). De reeds bestaande vage bevoegdheidsverdeling mag niet versterkt worden door acties zoals de heractivering van de BMI.

2. Antwoord door de heer Luc Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie

De minister-president antwoordt op bovenvermelde bedenkingen samenvattend als volgt.

Wat de Belgische Maatschappij voor Buitenlandse Investerings (BMI) betreft, stipt de minister-president aan dat het een naamloze vennootschap betreft van het gemengde type waarvan 64 percent van het kapitaal in handen is van de openbare aandeelhouders, nl. de federale Investeringsmaatschappij, de Nationale Bank van België die als doel heeft bij te dragen tot de buitenlandse expansie van Belgische ondernemingen voor zover deze investeringen een positieve impact hebben op de uitvoer van goederen en diensten en de tewerkstelling in België.

Vlaanderen beschikt over een eigen fonds om investeringen in het buitenland te steunen, nl. het Fonds Nieuw Europa, dat werkt binnen het kader van de GIMV en over een kapitaal van 600 miljoen frank beschikte bij de oprichting in 1991. Dit Fonds steunt door middel van minderheidsparticipaties Vlaamse investeringen en joint-ventures in Centraal Europa. Daarenboven wordt de oprichting overwogen van een Fonds Azië naar de toekomst toe. Ook in deze context werden reeds heel wat vragen om investeringsondersteuning ontvangen.

De minister-president benadrukt dat het de ondersteuning betreft van eigen ondernemingen in het buitenland. Vanzelfsprekend gaat het echter om een verbrede investeringssteun en is enkel omwille van een louter formeel juridische toestand van het niet regionaliseren van de Belgische Maatschappij voor Buitenlandse Investerings (BMI), het voor de federale regering perfect mogelijk om de beslissing te nemen hun aandeel in de BMI op te trekken, wat volgens de minister-president echter regelrecht indruist tegen de geest van de bevoegdheidsondersteuning van investeringen in België of in het buitenland.

In Warschau werd met het federaal bevoegdheidsechelon enige maanden geleden afgesproken om enkel deze bijdrage te verrichten voor zover deze kan bijdragen tot een verzekerde tewerkstelling hier in Vlaanderen of in België. De overleving van een aantal ondernemingen hangt soms af van een aantal initiatieven die kunnen worden ondernomen in het buitenland. Vlaanderen mag echter niet bijdragen tot de versterking van de delokalisatietrend.

De minister-president onderschrijft ten volle de bezorgdheid van de vraagsteller omtrent deze evolutie, doch stipt aan dat de minister-president niet over de bevoegdheid beschikt om dergelijke initiatieven te verbieden aan de federale overheid.

Wat het FAFI betreft, stelt de minister-president vast dat dit initiatief niet alleen inhoudelijk doch ook formeel indruist tegen de aan de Gewesten toegekende bevoegdheden op het vlak van het buitenlands investeringsbeleid.

De minister-president refereert naar het samenwerkingsakkoord afgesloten tussen de gewesten en de federale overheid inzake het aantrekken van buitenlandse investeringen, dat expliciet stelt dat de basisbevoegdheid aan de gewesten is overgedragen en wat dit betreft, kan er door de gewesten desgewenst een beroep worden gedaan op de federale diensten (o.m. Departement van Financiën).

Onmiddellijk werd door de minister-president de federale Eerste Minister om uitleg verzocht. De minister-president heeft reeds ter gelegenheid van de bespreking van het optrekken van het federale aandeel in de BMI in het Interministerieel Overlegcomité, gewezen op de mogelijke reacties die deze operatie zou uitlokken. Deze beslissing werd echter genomen op uitdrukkelijk aandringen van de federale minister van Economische Zaken, die een fervent voorstander was van de oprichting van de FAFI.

De minister-president deelde aan de Eerste Minister zijn ongenoegen mede over deze gang van zaken, en stipte aan dat, indien deze beslissing niet wordt ingetrokken, de Vlaamse regering deze aangelegenheid zal agenderen op het Overlegcomité federale regering – gewesten. Wellicht is de toekenning van een termijn van respijt nog mogelijk. De minister-president betreurt het niet-naleven van ter zake gemaakte afspraken, op een unilaterale wijze door de federale regering, wat niet ordentelijk is. Het behoud van één loketfunctie voor Vlaanderen op het vlak van het buitenlands investeringsbeleid is prioritair.

Mocht de federale regering deze beslissing handhaven, dan zal de minister het Overlegcomité laten samenroepen om deze zaak te bespreken.

3. Replieken

De heer Jean-Marie Bogaert verheugt zich over de steun van de minister-president. Wellicht is het aangewezen dat de buitenwacht in Vlaanderen terdege wordt ingelicht over de resolute Vlaamse opstelling van de minister-president.

De minister-president repliceert dat de brief aan de federale Eerste Minister, is overgemaakt aan de betrokken vice-premiers, nl. de federale minister van Economische Zaken en van Financiën. Ingevolge dit schrijven van de minister-president is er vooralsnog geen uitvoering gegeven aan de reeds genomen beslissing met betrekking tot de FAFI.

– *Het incident is gesloten.*

VRAAG OM UITLEG (Regl. art. 23)

Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden

Vergadering van dinsdag 25 juni 1996

Vaste verslaggever : mevrouw Cecile Verwimp-Sillis, secretaris van de commissie

– Vraag om uitleg van de heer Luk Van Nieuwenhuysen tot de heer Luc Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie, over de samenwerking tussen de gewestelijke exportdiensten, en de plaats van de Nederlandstalige bedrijven in Brussel binnen dit geheel

1. Uiteenzetting door de vraagsteller

De vraagsteller situeert zijn vraag om uitleg binnen het afsprakenkader dat tussen de verschillende gewesten bestaat met betrekking tot het wederzijds behartigen van elkaars exportbelangen door het inzetten van de handelsattachés van de respectievelijke gewesten op de onderscheiden standplaatsen. Meer bepaald is de kern van het systeem gelegen in de overeenkomst om, op grond van wederkerigheid, op die standplaatsen waar slechts één van de gewesten een vertegenwoordiger heeft, de dossiers, komende uit een ander gewest, door die ene vertegenwoordiger te laten afhandelen. Hetgeen er, bijvoorbeeld, toe kan leiden, dat een Vlaamse handelsattaché de belangen van een Waalse, dan wel een Brusselse exporteur behartigt, omwille van het ontbreken van een Waalse, dan wel een Brusselse vertegenwoordiger op de standplaats in kwestie. Dit stelsel van onderlinge samenwerking zou tot een maximale vertegenwoordiging van de Belgische gewesten in de wereld moeten leiden.

De vraagsteller wenst van de minister-president te vernemen of dit systeem in de praktijk wel degelijk functioneert, en of Vlaamse export-dossiers derhalve op een behoorlijke manier worden afgehandeld door Waalse en Brusselse handelsattachés. In het bijzonder wenst hij te vernemen of de Vlaamse Dienst voor Buitenlandse Handel hieromtrent reeds negatieve ervaringen heeft opgedaan.

Zijn ongerustheid ter zake vindt meer bepaald haar oorsprong in het feit dat het Brussels Gewest blijkbaar helemaal niet tevreden is over de samenwerking met Vlaanderen en Wallonië op het vlak van de buitenlandse handel. Brussel, dat zelf maar een kleine veertien handelsvertegenwoordigers heeft in het buitenland, overweegt nu immers om privé-instellingen, als daar zijn banken en grote ondernemingen, in te schakelen voor de taak van handelsattaché in het buitenland.

Daarbij komt dan nog het probleem dat deze privé-instanties per definitie niet zullen onderworpen zijn aan de nu vigerende taalwetgeving. Het is dan ook nog maar de vraag of Nederlandstalige bedrijven in Brussel nog zullen kunnen rekenen op een adequate dienstverlening. In het licht van de potentiële problemen van deze Vlaamse bedrijven, had de vraagsteller dan ook graag van de minister-president vernomen of zij eventueel op Export Vlaanderen (d.w.z. de vernieuwde VDBH) een beroep zullen kunnen doen voor de behartiging van hun commerciële belangen in het buitenland.

2. Antwoord van de heer Luc Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie

In zijn antwoord verklaart de minister-president vooreerst dat hij ten algemenen titel kan stellen dat de samenwerking met de handelsattachés van Awex (het Waalse exportagentschap) en van de Brusselse Handelsdienst tot nog toe tot grote tevredenheid van de VDBH verloopt. Dit zowel wat de diensten te Brussel betreft als de provinciale kantoren. Daar waar er zich in den beginne communicatieproblemen zouden hebben voorgedaan, zijn die ondertussen opgelost, zodat de samenwerking op het terrein – na haar initiële inlooperperiode – sedertdien naar behoren verloopt.

Daarnaast verklaart de minister-president dat het hem niet bekend is dat er moeilijkheden zouden bestaan op het stuk van de naleving van de taalwetten ten gevolge van het feit dat de Brusselse dienst beroep doet op plaatselijke agenten om als handelsattaché op te treden. In de praktijk blijken deze Brusselse vertegenwoordigers overigens nogal eens Nederlandstalig te zijn (zoals o.a. het geval is in Milaan), of van Vlaamse afkomst te zijn (hetgeen geldt voor Shanghai).

Tenslotte laat de minister-president nog opmerken dat van het geschetste afsprakenkader tot nog toe misschien relatief weinig gebruik werd gemaakt in het buitenland, maar dat wanneer zulks tóch gebeurt, het systeem wel degelijk functioneert. De regio's kunnen zich onderling immers zeer wel vinden in de basisredenering die ten grondslag ligt aan de regionalisering van de buitenlandse handel, volgens dewelke ieder gewest de belangen behartigt van de in dat gewest gevestigde bedrijven. Daarnaast hebben de onderscheiden regionale handelsdiensten met elkaar afspraken gemaakt voor de be-

handeling van dossiers die te maken hebben met bedrijven die ook in andere gewesten aanwezig zijn. Deze dienstverlening gebeurt trouwens helemaal op basis van wederkerigheid, en wordt derhalve niet financieel verrekend. Binnen dit geschetste afsprakenkader is het feitelijk enkel de federale BDBH (Belgische Dienst voor de Buitenlandse Handel) die geregeld als "stoorzender" optreedt door de gewestelijke afspraken met eigen initiatieven te doorkruisen. Alle gewesten hebben dan ook kritiek op dit eigenmachtig en eigengereid optreden van de BDBH.

3. Replieken

De vraagsteller laat opmerken dat het niet zozeer de huidige situatie is die hem verontrust, als wel de situatie van de Nederlandstalige bedrijven in Brussel onder een toekomstiggeprivatiseerd systeem van handelsbevordering. Hij wijst de minister-president er in dit licht dan ook op dat een terugvalpositie naar Export Vlaanderen toe, zijns inziens, onontbeerlijk is. In meer principiële termen gesteld meent hij dat het naast elkaar bestaan van vier exportdiensten (VDBH, Awex, BDH en BDBH) van het goede teveel is. In de redenering dat het de gewesten zijn die voor hun eigen exportbeleid moeten instaan, valt de BDBH immers automatisch al af. De in Brussel gevestigde bedrijven van hun kant, zouden moeten kiezen voor Export Vlaanderen dan wel voor de Awex. Een eigen Brusselse exportpromotiedienst zou daardoor overbodig worden.

De minister-president wijst het lid erop dat de aangehaalde optie om zich nog enkel te verlaten op privé-handelsagenten in wezen niets meer dan een proefballonnetje is. Het basisakkoord inzake export-samenwerking blijft in de toekomst onverkort van kracht, zodat Vlaamse bedrijven uit Brussel, zonodig, steeds een beroep zullen kunnen doen op de diensten van de handelsattachés van Export Vlaanderen. Inzake de toepassing van de taalwetgeving tenslotte, zou een private handelspromotiedienst in beginsel sensu strictu niet onder de taalwetgeving vallen. Het feit dat het ten principale om een dienst voor rekening van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest gaat, zou echter voldoende aanknopingspunt kunnen zijn om toch de link naar de taalwetgeving toe te leggen.

– *Het incident is gesloten.*